DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI
Došlo 17.X. 1931

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XII., štev. 240
Ljubljana, sobota 17. oktobra 1931
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5 – Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842 Praha číslo 78.180 Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Brüningova zmaga

Včeraj popoldne je nemški državni zbor z večino 24 glasov izrekel zaupnico drugi vladi dr. Brüninga — Tudi predlog za razpust parlamenta je bil odklonjen

Berlin, 16. oktobra. s. Državni zbor se je danes z večino 24 glasov odločil za Brüningovo vlado.

Nekoliko po 5. popoldne se je pričelo v državnem zboru med mrzlično napetostjo vse zbornice glasovanje o predlogu za nezaupnico drugi Brüningovi vladi, ki sta ga vložili desnica in skrajna levica. **S 294 glasovi proti 270 — trije poslanci niso glasovali — je odklonila zbornica predlog za nezaupnico celokupni vladi.** Rezultat glasovanja so sprejeli poslanci srede z živahnim odobravanjem, desnica in komunisti pa z molkom. **Za predlog nezaupnice so glasovali nemški nacijonalci, narodni socialisti in komunisti, velik del nemške ljudske stranke in nekaj članov gospodarskih strank.**

Nato je bil v poimenskem glasovanju s 321 glasovi proti 231 — 16 poslancev ni glasovalo — odklonjen komunistični predlog za nezaupnico državnemu brambnemu ministru Grönerju.

Naslednji komunistični predlog za nezaupnico državnemu prehranjevalnemu ministru dr. Schieleju je bil prav tako z 237 glasovi proti 233 odklonjen. Komunistični predlog za nezaupnico državnemu ministru za delo dr. Stegerwaldu je propadel s 326 proti 235 glasovom, pri čemer se je 16 poslancev vzdržalo glasovanja.

Predlog narodnih socijalistov, nemških nacijonalcev in komunistov za razpust državnega zbora je bil odklonjen v poimenskem glasovanju s 330 glasovi proti 252. Tudi predlog istih strank za ukinitev zasilnih uredb je propadel s 336 proti 233 glasovom.

Borba med cerkvijo in državo v Španiji

Vlada je zabranila vsem duhovnikom poučevanje v šolah, ker so hujskali proti režimu – Vatikan v zadregi

Madrid, 16. oktobra, r. S sklepom ustavodajne skupščine, da se takoj izvede stroga ločitev cerkve od države, se je položaj v Španiji zelo poostril. Poslabšala ga je še ostavka dosedanjega ministrskega predsednika Zamore s čimer se je na eni strani ojačal levičarski kurz, na drugi strani pa povečal odpor tako zvanih katoliških krogov, to je katoliškega klera in monarhistov, ki skušajo sedaj nahujskati množice proti republikanskemu režimu. Da bi izzvali čim večjo zmedo, širijo razne vznemirjajoče vesti ki izzivajo nemire in izgrede ter odpor republikanskih elementov.

Čim je parlament sprejel oni del ustave ki govori o ločitvi cerkve od države, so razne samostanske šole ustavile pouk, da bi na ta način vplivale na množice in jih prepričale o kvarnih posledicah teh sklepov. Vlada je zaradi tega na svoji sinočnji seji sklenila, da se takoj prepove vsem redovnikom in duhovnikom poučevanje v šolah, da se jim na ta način onemogoči vsako hujskanje. Da pa bi se zasigural reden pouk, je vlada odredila takojšnjo zaplembo odnosno zasedbo vseh šolskih prostorov. Z zvezi z izvajanjem ustavnih določb je vlada obenem izdala odlok, s katerim se znižajo prejemki škofov za 50 odst. dočim se bodo plače ostale duhovščine polagoma zniževale tako, da bo država najkasneje v dveh letih popolnoma rešena vseh izdatkov za cerkev.

Madrid, 16. oktobra, n. Zunanji minister Lerroux je podal novinarjem daljšo izjavo o odnošajih med Vatikanom in Španijo. V svoji izjavi naglaša, da po njegovem mnenju papeški nuncij Tedeschini ne bo zapustil Španije, kakor poročajo nekateri inozemski listi. Ne sme se namreč pozabiti, da je Vatikan sedaj suverena država. S proglasitvijo republikanskega režima v Španiji je bil tudi konkordat, sklenjen svoječasno med Vatikanom in monarhistično Španijo, avtomatično razveljavljen z onim trenutkom, ko je v Španiji prenehala obstojati monarhija. Pri tem pa je treba imeti na umu, da je Vatikan priznal špansko republiko. Jasno je torej, da ob takem razvoju dogodkov konkordat stvarno več ne obstoja in Vatikan tudi ne more najti nikake juridične osnove, da bi zaradi tega protestiral.

V katoliških krogih pa kljub temu trdovratno vzdržujejo vesti, da se papeški nuncij že pripravlja na odhod iz Španije. Zaenkrat samo še čaka, ali se ne bi mogla najti kaka možnost, da bi ne prišlo do končnoveljavne prekinitve diplomatskih odnošajev med Vatikanom in Španijo.

Vatikansko mesto, 16. oktobra. s. Papež je naročil papeškemu nunciju v Madridu, naj sporoči španski duhovščini in vernikom v Španiji, da je v tem trenutku bolj kakor kdaj prej z njimi in da bo z vso energijo, ki mu jo daje njegova apostolska funkcija, glasno protestiral proti številnim žalitvam, ki so bile izrečene proti posvečenim pravicam cerkve. Papež poziva vsakogar, naj se združi v skupni molitvi in prosi Boga, da bi bilo konec nadlog, ki so zadele cerkev in ljubljeni španski narod.

Laval o sodelovanju z Ameriko

Sklicanje mednarodne konference za ublažitev gospodarske krize – Hoovrov predlog o razorožitvi

Pariz, 16. oktobra. d. Predsednik vlade Laval je odpotoval davi ob 8.10 iz Pariza v spremstvu ameriškega veleposlanika Edgea ter se je opoldne vkrcal v Havru za pot v Zedinjene države.

Snoči je g. Laval govoril v pariškem radiju in je med drugim izjavil:

Svet pretresa resna kriza in vlade se trudijo, da bi neprestano naraščajoče zlo zajezile s sredstvi, ki so se doslej izkazala kot nezadostna. Najhuje so prizadete države srednje Evrope, Nemčija in Anglija. Francija je ostala zdrava. Za svoj ugoden položaj se ima zahvaliti svojemu delu in smislu za varčnost. V sedanjem času pa ne moremo smatrati izolacije kot zadostno preventivno sredstvo. Interesi narodov so tako med seboj prepleteni, da ni nihče izmed njih popolnoma zavarovan pred nevarnostmi, ki ogražajo druge. Toda Francija ima svoje tradicije in kadar je sila, se zna opredeliti po nesebični oceni svojih interesov.

Laval je ponovno svaril pred velikimi iluzijami in je nadaljeval: Če se zde osebni razgovori, odkritosrčna izmenjava med šefi vlad kot najboljša metoda, da se najdejo sredstva za dosego normalnega gospodarstva, bi bilo pretirano, pričakovati od tega končne rešitve. Zlo leži mnogo globlje, ker ima svoj vzrok v napredku rapidno naraščajoče civilizacije. Nihče ne pozna pravega leka. Strog režim je potreben. V Washingtonu bomo izmenjali naša naziranja in predsedniku Hoovru bom povedal, kaj mislijo v Franciji, kaj žele in kaj morejo storiti. Francoska vlada je že dokazala svojo voljo za sodelovanje. Po povratku bom poročal parlamentu, ki se bo potem izrekel o akciji, z namenom, da se spravijo v sedanjih razmerah francoska stremljenja v sklad s stremljenji velike ameriške demokracije na iskreni podlagi v prid splošnosti in konsolidaciji miru.

Pariz, 16. oktobra d. »Petit Parisien« s katerim ima zlasti tesne zveze Loucheur, poroča, da bo brzkone po posetu Lavala v Washingtonu sklicana mednarodna konferenca, ki naj bi skušala rešiti vsa vprašanja, o katerih bosta razpravljala Laval in Hoover. Na tej konferenci naj bi se obravnavali vsi važnejši problemi reparacij, dolgov, razorožitve, ohranitve zlatega standanda ter gospodarskega in političnega sodelovanja.

Pariška izdaja »New York Heralda« poroča, da pripravlja Hoover predlog za razorožitev, ki določa predvsem zmanjšanje oboroževalnih izdatkov posameznih držav za 20 do 25 odstotkov. Na ta predlog so baje pristale že vse države z Nemčijo in Rusijo vred in v washingtonskih političnih krogih pričakujejo z gotovostjo, da se mu tudi Francija ne bo upirala.

Mednarodna konferenca o deviznem prometu

Berlin, 16. oktobra. d. »Berliner Tageblatt« poroča iz Basla, da je upravni svet banke za mednarodna plačila sklenil pozvati države, ki so uvedle omejitve v trgovini z devizami, h konferenci, na kateri bi razpravljali, kako naj bi se njihovi ukrepi spravili med seboj v sklad. Gre predvsem za avstrijske nasledstvene države, kakor Rumunijo in Grčijo, ki imata po imenu še zlati standard, ne pa zlatih deviz na razpolago za plačevanje uvoza. Namen teh deviznih odredb je omejiti uvoz in povečati izvoz, kar pa znatno ovira normalno izmenjavo blaga. Ni izključeno, da se bo nameravana konferenca vršila na Dunaju. Vprašanje vzdržanja zlatega standarda se na tej konferenci ne bo obravnavalo. Upravni svet baselske banke hoče počakati na nadaljnji razvoj razmer v Angliji, kier bodo po volitvah morda skušali stabilizirati funt, kakor tudi na uspeh francosko ameriških razgovorov, preden zavzame svoje stališče napram vprašanju zlatega standarda.

Zaupnica čsl. vladi

Praga, 16. okt. h. Parlament je danes ob neznatnem zanimanju zaključil debato o vladni izjavi. Ko je stopil na govorniško tribuno poslanec dr. Hodač, je bila dvorana popolnoma prazna in ni bilo navzočega niti enega poslanca. Govornik se je zato odrekel besedi. Nato je bil odrejen odmor pol ure, nakar se je debata zopet nadaljevala. V dvorani je bilo navzočih največ osem poslancev. Govorilo je več govornikov, ki so po svoji strankarski pripadnosti kritizirali in obravnavali gospodarske ukrepe vlade. Po dvodnevni debati je bila v poznih popoldanskih urah debata o izjavah ministrskega predsednika in finančnega ministra zaključena in se je prešlo na glasovanje. Izjavi sta bili z glasovi koalicijskih strank sprejeti. Zbornica je bila nato odgodena do 8. novembra. Do tedaj bo proračunski odbor izdelal svoje poročilo za narodno skupščino.

VLOŽENA JE SAMO ENA DRŽAVNA KANDIDATNA LISTA

Skupine nezadovoljnežev se niso sporazumele, da bi vložile opozicijsko listo — Razbile so se deloma na nezmožnosti, da bi sestavile skupen volilni program, še bolj pa na osebnih vprašanjih

Beograd, 16. oktobra. r. **Dne 13. t. m. je potekel rok za vlaganje državnih kandidatnih list. Vložena je bila samo nacionalna lista z ministrskim predsednikom Petrom Živkovićem kot nosilcem.** Današnje »Vreme« objavlja v zvezi s tem daljši članek, v katerem komentira to činjenico in pojasnjuje, zakaj ni bila vložena nobena druga državna kandidatna lista. Članek pravi med drugim:

»Režim nacionalne obnove, ki mu cilje narekuje naša zgodovina sama in ga vodijo samo interesi naše narodne skupnosti, zahteva brezpogojno podrejanje osebnih koristi v službi narodne in državne skupnosti. Zato bi po zdravi pameti ta režim ne smel imeti nasprotnikov, zlasti ker je že tudi s svojim dosedanjim delom pokazal lepe uspehe za napredek in razvoj celokupnega naroda. Toda človeška narava je pač taka, da ni nobenega režima brez opozicije, nobene skupine aktivnih ljudi brez nasprotnikov. Tudi pri nas se je našel ozek krog tako zvanih profesionalnih politikov, ki se ni mogel dvigniti nad osebne obzire in nad ozkosrčno pojmovanje splošnih interesov. Ti ljudje so ostali zvesti svojim starim navadam in svojemu zastarelemu pojmovanju. Ne morejo razumeti duha novega časa in še vedno postavljajo nad vse drugo kratkovidni partikularizem, ki ga je nova doba že popolnoma pregazila. Za temi navidezno idejnimi razlogi nezadovoljstva pa se najčešče skrivata pretirana in užaljena ambicija ali bolestna osebna nestrpnost.

Med nezadovoljneži, ki so po svoji lastni krivdi ostali ob strani pri velikem poslu narodne obnove, so najštevilnejši taki, pri katerih prevladuje osebni moment in ki so užaljeni zato, ker niso prešli na razna važna mesta, za katere se smatrajo edino poklicane. **Še bolj pa je treba obsojati, da so nekateri, ki bi sicer hoteli sodelovati, ostali izven tega izključno le iz osebnih razlogov, ker so stavili pogoje, da ta ali oni drugi ne sme sodelovati.**

Ta pojav ozkosrčnosti in prevladovanja osebnih momentov je naletel na ostro obsodbo in kritiko v vseh slojih prebivalstva. **Ogromna večina naroda je pravilno pojmovala izjemno važnost sedanje dobe in je zato obrnila hrbet tem malodušnim nezadovoljnežem. Po svoji krivdi so ostali izven dogodkov; zgodovina jih je pregazila in njihove težnje in želje bodo ostale za vedno neizpolnjene.** Oni predstavljajo minus v našem nacionalnem življenju, toda sreča je, da je njihova negativna sila brez vpliva v našem javnem življenju.

Ustava od 3. septembra, društveni zakon in zakon o volitvah imajo edini cilj ustvariti možnost za formiranje velikih političnih skupin pod edinim pogojem, da obsegajo vso državo in da niso izraz plemenskih, verskih ali pokrajinskih teženj. V tem oziru se državljani lahko svobodno organizirajo po ideologijah in programih raznih gospodarskih, političnih in socialnih tendenc. Ko so bile volitve razpisane, se je večina prebivalstva, ki odobrava to zahtevo po modernizaciji našega političnega življenja z uvedbo velikih strankarskih organizacij in v polni meri razumeva nujnost izgradnje narodne skupnosti, v polni iskrenosti združila na velikem jugoslovenskem nacionalnem in državnem programu ter proklamirala za voditelja te narodne politike ministrskega predsednika g. Petra Živkovića, ki proži s svojim dosedanjim delom in s svojimi sposobnostmi najboljše jamstvo, da bo nacionalna evolucija z uspehom dosegla zastavljene cilje v dobrobit celokupnega jugoslovenskega naroda. Tako je prišlo do kandidature g. Petra Živkovića za nosilca prve državne liste, ki je bila 7. t. m. potrjena.

Rok za vlaganje državnih list je sedaj potekel, toda kasacijsko sodišče ni imelo prilike, da bi razen Živkovićeve potrdilo še kako drugo listo. Do tega je prišlo zato, ker se predstavniki onih malih skupin, ki so po svoji krivdi ostale na strani, niso mogli sporazumeti na skupen solidni program. V razgovorih, ki so jih imeli med seboj, sta se pokazala med predstavniki teh pregaženih front in plemenskega partikularizma tako medsebojno nezaupanje in taka neskladnost, da se niso mogli zediniti. Ozkosrčni plemenski šovinizem je zopet stavil za sodelovanje take pogoje, da je izzval reakcijo pri drugih skupinah, ki jih niso mogle sprejeti, čeprav je vse prevevala neodoljiva želja, da ustvarijo skupno fronto vseh nezadovoljnežev brez ozira na često nasprotujoče si motive njihovega negativnega stališča. O teh politikih, ki so se že v preteklosti odlikovali s svojo sterilnostjo in negativizmom, se lahko reče, da se niso nič naučili v dobi narodne obnove, niti niso ničesar pozabili od svojih prejšnjih pogrešk in zablod. **Čeprav sta jih združevala mržnja in zavist, vendar se jim ni posrečilo niti to, da bi vsaj formalno našli eno samo pozitivno skupno idejno osnovo za skupni nastop pri volitvah.**

Je pa še drug moment, ki je preprečil skupen nastop nezadovoljnežev in ki morda še mnogo bolj ilustrira njihovo škodljivost in destruktivnost v našem narodnem življenju. Težko je verjeti, a je resnično, da so se **te koterije sedaj najbrž še bolj razširile, ker se osebne ambicije posameznikov niso mogle sporazumeti, četudi je po njihovem mnenju šlo za zelo velike in načelne stvari.** Morda bi bili vendarle dosegli kako idejno ali programatično skrpucilo za sodelovanje, da se niso **takoj v začetku pokazale ambicije posameznih šefov teh koterij, ki so si bile v ostrem nasprotju in so druga drugo izključevale. Vprašanje nosilca državne liste, ki naj bi združevalo vse te nezadovoljneže, je tvorilo prvi kamen razdora. Predstavnik neke plemenske frakcije nezadovoljnežev je zahteval, da mora biti on nosilec državne liste. To je takoj v začetku odbilo predstavnike drugih skupin in tako se niso mogli sporazumeti niti glede skupnega programa niti glede svojega skupnega predstavnika.**

Na ta način je postal položaj, ki ga volini zakon ni želel, kajti ta zakon nudi vse možnosti, da bi se formirala tudi urejena opozicija v okviru ustavnih določb, kakor se to dogaja tudi v vseh drugih držav. **Po svoji krivdi in po svoji nesposobnosti so ti brezskrupulozni politiki nadaljevali svoj sterilni posel in niti kot opozicija niso pokazali toliko sposobnosti, da bi bili kos nalogom, ki jih stavlja normalno politično življenje.**

Tako njihovo negativno stališče je na eni strani rezultat strahu pred porazom na volitvah, na drugi strani pa dokaz pomanjkanja vsake idejne skupnosti in sorodnosti med temi koterijami. Da bi maskirali pred prebivalstvom pomanjkanje teh osnovnih pogojev za narodovo zaupanje, so se postavili na stališče, ki zahteva najmanj truda, to je da nagovarjajo narod — ako bi jim sploh še kdo verjel — na pasivnost. Po dosedanjem ogromnem sodelovanju prebivalstva pri volilnih pripravah v vsej državi in po elanu, s katerim se vrši zbiranje vseh narodnih sil, se lahko s popolnim zaupanjem pričakuje, da bo prebivalstvo z enodušnim odobravanjem narodne politike iznova potrdilo staro resnico, da se slabo delo samo sodi.«

Sreski kandidati

Beograd, 16. oktobra, r. V teku včerajšnjega in današnjega dne je bilo vloženih že več sreskih kandidatnih list, vezanih na državno nacionalno listo Petra Živkovića. V pečkem srezu kandidira g. Svetislav Hodjera, v kičevskem srezu Stavra Trpković, zasebnik iz Beograda, namestnik pa je trgovec Miletić iz Kičeva, v pčinskem srezu kandidira Mihajlo Lukarević, trgovec iz Beograda, namestnik pa je Jeftinij Stojanović, poljedelec iz Uštranja. V Vinkovcih je bila včeraj vložena prva sreska kandidatna lista v savski banovini: v vinkovškem srezu kandidira dr Paja Šumanovac, odvetnik iz Vinkovca, namestnik pa je Mato Benković, ekonom iz Ivanjkova, v radjevskem srezu je vložena kandidatna lista Uroša Nedeljkovića, trgovca iz Krupnja. Volilni sestanki in konference se po vsej državi nadaljujejo in v prihodnjih dneh bo vloženih večina sreskih kandidatnih list. Kakor znano morajo biti po določbah volilnega zakona vložene sreske kandidatne liste najkasneje 10 dni pred volitvami, to je do 28. oktobra.

Smederevo, 16. oktobra, r. V Smederevu in Smederevski Palanki so se vršile včeraj kandidatske konference za jaseniški srez. Za sreskega kandidata je bil soglasno izvoljen minister Kosta Timotijević, za njegovega namestnika pa župan Smederevske Palanke Vladimir Krstić. Danes je sodišče to listo potrdilo.

Podaljšanje angleških kreditov Avstriji

Avstrijska pogajanja v Parizu za plasiranje zakladnic v znesku 250 milijonov šilingov

Basel, 16. oktobra d. Angleška banka se je izjavila pripravljeno, da podaljša za tri mesece 14. oktobra zapadli kredit Avstriji. Gre za kredit 100 milijonov šilingov, ki je bil dovoljen Avstriji za sanacijo Creditanstalta. O prenosu tega angleškega kredita na Francosko banko torej ni več govora. Pariška finančna pogajanja se tičejo predvsem nove finančne pomoči, zaprošene pri Društvu narodov, in akcije za konsolidacijo avstrijskih državnih dolgov.

Če obstoje kaki interni dogovori med Angleško in Francosko banko, ni znano, vendar pa niso izključeni. Dejstvo je, da so tekoči krediti Angleške banke v znesku 100 milijonov Avstriji in baselske banke v znesku 90 milijonov avstrijski Narodni banki podaljšani do 15. januarja. Obstoja upanje, da bodo pogajanja dr. Jucha v Parizu dovedla do konsolidacije teh predujmov na ta način, da bo mogla Avstrija plasirati svoje zakladnice v znesku 250 milijonov, iz česar bi povrnila najprej tekoče predujme v znesku 190 milijonov, ostanek 60 milijonov pa porabila za povečanje deviznega zaklada Narodne banke. Avstrija upa, da se ji bo posrečilo plasirati svoje zakladnice v celotnem znesku 250 milijonov šilingov.

Novi avstrijski finančni minister

Dunaj, 16. oktobra g. Zvezni predsednik Miklas je popoldne na predlog zveznega kancelarja dr. Burescha imenoval namesto odstopivšega dr. Redlicha, za zveznega finančnega ministra dr. Emanuela Weidenhofferja, ki je bil takoj zaprisežen.

Turški državniki v Benetkah

Trst, 16. oktobra. AA. Včeraj sta prispela iz Budimpešte v Benetke predsednik turške vlade Izmet paša in turški zunanji minister Ruždi bej. Na postaji so ju sprejeli državni podtajnik v turškem zunanjem ministrstvu Murman bej, turški poslanik v Rimu, Fuad bej, beneški prefekt, podpredsednik beneške občine in mnogo drugih odličnih osebnosti, med njimi tudi madžarski podkonzul. Turška ministra sta se nekaj časa mudila v prisrčnem razgovoru s prefektom v dvorni čakalnici, nato pa sta odpotovala na turški bojni ladji »Egej« proti Carigradu.

Ponesrečen prevrat v Ekvadorju

New York, 16. okt. AA. Associated Press poroča iz Quita, da se je po uporu v prestolnici republike Ekvador predsednik senata proglasil za predsednika republike in takoj nato prevzel vso oblast.

Pariz, 16. oktobra. AA. Havas poroča: Poizkušeni upor vseh bataljonov vladnih čet v republiki Ekvador, ki so hoteli proglasiti predsednika senata za predsednika republike z diktatorsko oblastjo, se je zaradi odpora ostalih zvestih čet popolnoma izjalovil. V glavnem mestu republike Quitu je prišlo do krvavih spopadov, toda upornikom se ni posrečilo, da bi zajeli predsednika republike in vlado.

Zastopnik ministrskega predsednika pri odkritju spomenika dr. Žerjavu

Beograd, 16. oktobra. M. G. **ministrski predsednik Peter Živković je odredil, da ga zastopa pri odkritju spomenika pokojnemu ministru dr. Gregorju Žerjavu vrhovni inspektor pri predsedništvu ministrskega sveta Radoslav Dunić, ki odpotuje jutri zvečer v Ljubljano.**

Izenačenje občinskih uslužbencev z državnimi

Beograd, 16. oktorba r. Včeraj se je vršila med beograjskim in zagrebškim županom daljša konferenca v zvezi s skorajšnjo sejo uprave Zveze jugoslovenskih mest. Dogovorjeno je bilo, da bo stavljen Zvezi mest predlog, naj se občinski uslužbenci glede prejemkov izenačijo z državnimi uslužbenci. Dosedaj so bili občinski uslužbenci skoro vseh mestnih občin mnogo bolje plačani, kakor pa državni. Na seji upave Zveze mest se bo sklepalo tudi o uvedbi enotnega občinskega proračunskega leta, ki naj bi bilo enako s koledarskim letom. Vsakoletni proračun bi se moral v tem primeru predložiti finančnemu ministrstvu v odobrenje najkasneje meseca novembra.

Redukcija francoskega proračuna

Pariz, 16. oktobra AA. Francoski proračun za l. 1932 bo v ravnotežju brez novega posojila državi. Tudi uvedba novih davkov bo nepotrebna. Ravnotežje bo vlada dosegla z redukcijo izdatkov v višini 6 milijard.

Samo ena lista

Po volilnem zakonu mora vsaka skupina, ki hoče biti zastopana v našem parlamentu, prijaviti za volitve narodnih poslancev kandidature po vseh volilnih srezih v državi in predložiti kasacijskemu sodišču v Beogradu nosilca enotne državne kandidatne liste. Kakor znano, je bila vložena in potrjena 7. t. m. prva taka državna kandidatna lista, katere nosilec je ministrski predsednik Peter Živković. Rok za vlaganje teh list je potekel v sredo. Na drugem mestu poročamo, da beograjskemu kasacijskemu sodišču ni bila prijavljena nobena druga državna kandidatna lista.

Pri volitvah dne 8. novembra bomo imeli torej samo eno državno kandidatno listo. Volitve bodo na ta način še bolj dobile značaj velike narodne in državne manifestacije, ki bo pokazala našo trdno voljo, da si hočemo svojo lepo Jugoslavijo dograditi v prijeten in varen, vsem sinovom enako drag in enako pravičen dom. Kljub svojemu manifestacijskemu značaju pa bodo volitve tudi prave volitve v ožjem pomenu. Volilni zakon zahteva, da pride volja prebivalstva do izraza v vsakem primeru. Zato predpisuje, da se morajo volitve vršiti tudi takrat, ako je vložena samo ena državna kandidatna lista, kakor se je to zgodilo sedaj. A ne glede na ta predpis je izvedba razpisanih volitev potrebna tudi zato, ker je na Živkovićevo državno kandidaturo v mnogih srezih vezanih po več kandidatov. Ti sreski kandidati seveda vsi pristajajo na volilni program, ki so ga gg. Živković in drugi člani njegove vlade začrtali s svojim dosedanjim delom in ga ponovno jasno orisali v svojem znanem volilnem proglasu. Volilci v posameznih srezih bodo morali sedaj odločiti, kdo naj v imenu njihovega sreza sodeluje pri izvajanju tega programa in pri nadaljnjem delu za izboljšanje naših življenjskih razmer. Mnoge sreske kandidature so že vložene, druge bodo vložene v prihodnjih dneh. Vse to delo mora biti opravljeno najkasneje deset dni pred volitvami, torej do 28. t. m., ko mora državni nosilec g. Živković predložiti kasacijskemu sodišču tudi vse sreske, od pristojnih sreskih sodišč že potrjene kandidature.

Sreske kandidature bodo torej definitivno urejene šele tekom prihodnjega tedna; takrat se bo tudi končno vedelo, kateri srezi imajo po več kandidatov in po koliko. Že danes pa je jasno to, da bodo vsi sreski kandidati, pa naj bo za posamezni srez samo eden ali pa več, vezani na državno listo g. Živkovića in da razen te ne bo druge liste. V naši beograjski vesti, ki jo objavljamo na prvi strani, je tudi povedano, kako je do tega prišlo in zakaj tako zvana opozicija ni mogla sestaviti skupne liste. Naša »opozicija« ni opozicija v smislu parlamentarne demokracije. Tvori jo skupina užaljenih ljudi, ki so nezadovoljni deloma zaradi svoje stare strankarske ozkosrčnosti in zagrizenosti, največ pa iz osebnih motivov, ker ne gre več vse tako, kakor bi ta ali oni od njih hotel. Vsak med njimi pa hoče kaj drugega, največkrat stvari, ki jih drugi njegovi kompanjoni sami odklanjajo. Druži jih torej le negativni moment užaljenosti in nezadovoljstva, ne druži pa jih nobena pozitivna misel, nikaka ustvarjajoča ideja. Zato se niso mogli sporazumeti niti za skupen nastop pri volitvah in niso bili zmožni, da bi sestavili enotno državno kandidatno listo, čeprav jim nudi zakon prav enake ugodnosti in jim stavi enake pogoje kakor masam nacionalno zavednih državljanov, ki so se združili na skupno kandidatno listo g. Petra Živkovića.

Skupina nezadovoljnežev najrazličnejših nijans, ki bi se rada predstavljala za opozicijo, je s popolnim polomom svojih poskusov za skupni volilni nastop iznova dokazala svojo absolutno nesposobnost za vodstvo državne in narodne politike. To so spoznale že tudi najširše plasti našega naroda, ki se ne zmenijo za negativne parole teh ljudi, temveč se v vedno večjih množicah zbirajo v taboru, ki noče več, da bi nekdanje malenkostne, a kljub temu vse življenje zastrupljajoče strankarske borbe ovirale naš gospodarski razvoj, temveč hoče, da vprežemo vse svoje sile v složno delo za skupen dobrobit. Volitve 8. novembra bodo pokazale, da je v tem taboru sloge, strpnosti in vztrajnega dela ogromna večina jugoslovenskega naroda.

Amerika pozvana v Ženevo

Svet Društva narodov je kljub protestu japonskega delegata povabil Zedinjene države k razpravi o mandžurskem sporu

Ženeva, 16. okt. d. Svet Društva narodov je včeraj prejel noto japonske vlade, ki prosi za sporočitev določb statuta Društva narodov, na podlagi katerih bi se mogla pritegniti vlada Zedinjenih držav, ki ni včlanjena v Društvu narodov, k posvetovanju sveta o mandžurskem sporu. Člani sveta Društva narodov so se na tajni seji sporazumeli, da odgovore na to noto v tem smislu, da je Japonska že prej pristala na sodelovanje washingtonske vlade pri ureditvi mandžurskega spora in da pomeni udeležba zastopnika Amerike pri razpravah sveta samo poenostavljenje načina tega sodelovanja. Japonski zastopnik pri Društvu narodov Jošisava je prejel iz Tokija naročilo, naj stori vse, da svet Društva narodov s 13 glasovi proti japonskemu delovanju, ker bi moglo to vzbuditi v japonskem javnem mnenju najbolj neugoden vtis.

Po precej burni seji je sklenil svet Društva narodov s 1 glasovi proti japonskemu delegatu, da pristane na Stimsonovo brzojavno ponudbo o udeležbi ameriškega zastopnika pri razpravah sveta Društva narodov.

Japonski delegat je poudarjal, da je potreben za povabilo soglasen sklep sveta, vendar pa Svet tega protesta ni upošteval. Predlog Jošisave, da naj se prouči, ali je svet upravičen povabiti nečlanico Društva narodov k svojim razpravam, je podpiral samo nemški delegat Mutius.

Na dopoldanski javni seji sveta je bilo sestavljeno in odposlano povabilo Ameriki, naj se udeleži ženevskih razprav o japonsko-kitajskem sporu. Japonski delegat je ponovno izjavil, da se v važnem vprašanju ne sme sklepati z večino glasov, marveč mora biti sklep soglasen. Poudarjal je tudi, da bi se morala povabiti v tem primeru tudi Rusija, ki je prav tako podpisala Kelloggov pakt in je v Mandžuriji vsaj toliko zainteresirana, kakor so Zedinjene države. Zastopniki Anglije, Italije in Nemčije so apelirali na japonskega in kitajskega delegata, naj bi njuni državi čimprej rešili spor, ki je nastal med njima. Predsednik sveta Društva narodov, francoski zunanji minister Briand, je nato zaključil dopoldansko sejo z govorom, v katerem je s pozivom na javno mnenje naglašal, da se morajo vsi ljudje dobre volje zediniti pri ureditvi japonsko-kitajskega spora.

Kakor znano, bo ameriški zastopnik sodeloval pri razpravah samo kot svetovalec in ne kot soodločujoči član.

Tokio, 16. okt. d. Ameriški državni tajnik Stimson je poslal japonski vladi dve novi noti, ki jih ni objavila, ker se boji, da bi mogli povzročiti vznemirjenje v japonski javnosti. Japonski generali v rezervi so pozvali vlado, naj izstopi iz Društva narodov, ako se bo še nadalje vmešavalo v japonsko-kitajski spor.

Washington, 15 oktobra, g. Državni tajnik Stimson je imel daljšo konferenco z japonskim poslanikom Debuhijem, s katerim je razpravljal o položaju, ki je nastal po nameravani posredovalni akciji Amerike Stimson je izjavil, da more zagotoviti japonski vladi, da je edini cilj udeležbe Amerike pri pogajanjih v Ženevi, rešiti spor na Daljnem vzhodu na miren način in preprečiti vojno.

Tokio, 16 oktobra, g. Kakor poročajo iz krogov zunanjega ministrstva, je nameravana posredovalna akcija Amerike v kitajsko-japonskem sporu povzročila med japonskim prebivalstvom veliko nezadovoljstvo. Obstoji nevarnost, da bodo izbruhnile protiameriške demonstracije.

Washington, 16. okt. g. Ameriški konzul v Ženevi Gilbert je prejel nalog, naj zastopa Ameriko v svetu Društva narodov v razpravi o japonsko-kitajskem sporu.

Nanking, 16. oktobra. AA. Tu se nameravajo sestati zastopniki Francije, Anglije in Španije, da presodijo položaj na Kitajskem

London, 16. oktobra. AA. V komentarju o mandžurskem sporu naglaša »Times«, da je rešitev tega spora temeljne važnosti za bodoče mednarodne odnošaje. V tem primeru se bo odločilo, ali bodo v bodoče prevladovale spravne metode ali pa nasilne. Pri tem sporu gre za to, ali bodo ultimati in sila urejali odnošaje med suverenimi narodi ali pa pravni sporazumi. List zaključuje, da je to vprašanje pri mandžurskem sporu najvažnejše

Komunistični izgredi v Berlinu

Berlin, 16. oktobra. d. Snoči so komunisti napadli društvene prostore narodnih socijalistov v Neukölnu. Pred gostilno, v kateri se nahajajo ti prostori, so prišli trije mladi ljudje, ki so pričeli streljati skozi okna. V lokalu je bilo 15 oseb, od katerih so bile tri hudo ranjene. Napadalci so pobegnili. V neko trgovino v severnem okraju mesta je vdrlo pet moških, ki so grozili z revolverjem, oropali iz blagajne 60 mark, nato pa pobegnili. Istočasno je prišlo v raznih delih mesta do izgredov brezposelnih komunistov, pri čemer je prišlo tudi do prelivanja krvi. V Badgasse na severu Berlina so se spopadli demonstranti s policisti in ko so pobili policijskega stražmojstra na tla, je neki policist potegnil revolver ter usrelil 26letnega komunista, ki so ga močno ranjenega prepeljali v bolnico. Tudi drugod je prišlo do večjih komunističnih demonstracij, ki jih je policija zadušila s silo. V nekaterih ulicah je bil položaj zelo kritičen, vendar pa je mogla policija vzpostaviti zopet red. Mnogo je bilo aretiranih.

Žrebanje drž. razr. loterije

Včeraj na poslednji dan žrebanja državne razredne loterije so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

glavni dobitek 1.202.000 Din srečka št. 33.023

500.000 Din srečka štev. 22.024

100.000 Din srečka štev. 99.366

10.000 Din srečke štev.: 25.969, 49.749, 69.644,
4.000 » » » 9.464, 45.842, 47.114, 48.982, 49.243, 49.479,
2.000 » » » 150, 1.089, 3.226, 5.355, 5.107, 9.738, 24.069, 32.223, 33.808, 36.090, 38.382, 44.246, 48.299, 51.355, 70.703, 70.937, 71.261, 80.418, 82.680, 90.966, 95.880.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Iz državne službe

Beograd, 16. oktobra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje postavljeni za asistente državne bolnice v Ljubljani v sedmi skupini dr. Ljudevit Merčun, dr. Vladimir Guzelj, dr. Leo Šavnik, dr. Mihael Kamin in dr. Lojze Kramarič, dosedanji asistenti banovinske bolnice v Ljubljani sedme skupine I. kategorije, za asistenta državne bolnice za ženske bolezni v Ljubljani v 7. skupini dr. Pavle Pehani, dosedanji asistent banovinske bolnice za ženske bolezni v Ljubljani v 7. skupini I. kategorije.

Premestitve v železniški službi

Beograd, 16. oktobra. p. Današnje »Službene Novine« objavljajo odlok prometnega ministra, s katerim so premeščeni z gorenjskega na glavni kolodvor v Ljubljani vlakovodje 8. skupine: Ivan Kuštrin, Anton Prelc, Ivan Ščurk, Alojzij Božič, Adalbert Seraj, Josip Fortunat, Janez Matevžič, Anton Molk, Fran Žibert, Jernej Cezar, Janez Polič, Pavel Otič, Jožef Pizili, Janez Maksar in Bogomir Strnad, dočim sta Albert Kovačevič in Avgust Černigoj premeščena iz Ljubljane v kurilnico na Jesenicah.

Francoski glas o bolgarskih komitih

Pariz, 16. oktobra. AA. »Journal« objavlja članek izpod peresa znanega novinarja Alberta Londra pod naslovom »Balkanska rana« in pod naslovom »Terorizem komitov«. Članek je prvi v vrsti senzacijonalnih člankov, ki slikajo rovarjenje organizacije makedonstvujuščih izven Bolgarije, zlasti v Jugoslaviji.

Prvi članek, ki je danes objavljen, je v zvezi s prihodom g. Londra v Sofijo, kjer se je hotel osebno prepričati o točnosti trditev v svetovnih listih o delu bolgarskih komitov. Takoj prvi večer, ko je prispel v Sofijo, je izvedel, da je bilo mnogo odličnih osebnosti, s katerimi se je seznanil že ob svojem prvem posetu v Bolgariji, medtem umorjenih.

Zračni promet na progi Zagreb—Dunaj ustavljen

Zagreb, 16. oktobra n. Včeraj popoldne odletelo iz Zagreba na Dunaj zadnje letalo v letošnji sezoni. Do pomladi bo promet na tej progi prekinjen.

Mednarodna finančna kontrola Madžarske

Budimpešta, 16. oktobra. AA. Člani finančne komisije Društva narodov, ki se mude v Budimpešti, so davi nadaljevali svoje razgovore z zastopniki madžarskega finančnega ministrstva in madžarske Narodne banke. Razgovori so bili informativnega značaja.

Danes pričakujejo prihoda ostalih članov finančnega odbora Društva narodov. Med drugim pridejo holandski, japonski, poljski in angleški delegati ter drugi francoski delegat, ki bo nadomestil g. Charlesa Rista.

Finančni odbor Društva narodov bo imel svojo prvo sejo bržkone jutri, medtem pa pridejo v Budimpešto še ostali člani odbora.

Atentat na redakcijo socialističnega lista v Nemčiji

Berlin, 16. oktobra n. Na redakcijo nekega socialističnega lista v Kasslu je bil danes dopoldne izvršen atentat. Pred poslopjem redakcije je eksplodiral peklenski stroj, ki je napravil veliko škodo. Človeških žrtev k sreči ni bilo. Redakcija je že z jutranjo pošto prejela pismo, v kateri se ji je grozilo z atentatom. Kdo so atentatorji, za enkrat še ni znano. Uvedena je bila preiskava, ki pa je za enkrat še brez rezultata. Mislijo pa, da je treba iskati storilce v nacijonalističnih krogih.

Kdo je Bergmann?

Dunaj, 16. oktobra d. V preiskavi proti atentatorju Matuški so ugotovili, da skrivnostni Bergmann, na katerega se sklicuje Matuška kot inicijatorja atentatov, ni zgolj izmišljena oseba, temveč je identičen z nekim Dunajčanom, ki se je mudil poleti v Caputhu pri Potsdamu. Berlinska policija je namreč ugotovila, da se je preteklo poletje res mudil neki Bergmann z Dunaja v Caputhu. Gre za fizika dr. Gustava Bergmanna, ki stanuje na Dunaju v Börsegasse št. 10. Dr. Bergmann je bil snoči pozvan na policijo, pri čemer so ugotovili, da ni imel nobenih zvez z Matuško in ker ne obstoja proti njemu noben sum, so ga tudi takoj izpustili. Dr. Bergmann se je mudil v Caputhu kot sotrudnik Einsteinovega asistenta univ. prof. dr. Mayerja z Dunaja. Matuška je morda slučajno zvedel za njegovo ime, ko se je v času železn. atentata pri Jüterborgu sam mudil v Caputhu ter ga v preiskavi imenoval, da bi speljal sled na napačno pot.

Nove zasilne uredbe na Madžarskem

Budimpešta, 16. oktobra Odbor triintridesetorice je včeraj razpravljal o novi zasilni uredbi o kreditih. Z ozirom na velevažno vsebino teh razgovorov so sklepi ostali v najstrožji tajnosti. Odbor bo še tekom današnjega dne zaključil razpravo ter šele nato objavil svoje sklepe.

Justifikacija štirih čikaških zločincev

Chicago, 16. oktobra AA. Snoči opolnoči so usmrtili na električnem stolu štiri zločince, ki so bili pred kratkim obsojeni na smrt. Eden izmed obsojencev je umoril dva stražnika ko sta ga hotela aretirati, drugi in tretji sta bila obsojena zaradi umora nekega bankirja, četrti pa je ubil lastnika neke restavracije.

Ob obletnici usmrtitve Vladimira Gortana je danes ob 18. na univerzi zborovanje akademske mladine, v nedeljo ob pol 11. pa maša zadušnica v cerkvi sv. Jožefa na Poljanah.

Cela vas v Slavoniji zgorela

Katastrofalen požar v slavonskem selu — Zgorelo je 37 objektov

Nova Gradiška, 16. okt. n. V selu Krapje pri Jasenovcu je izbruhnil danes popoldne velik požar, ki je zavzel naravnost katastrofalen obseg. Do večera je pogorelo 17 stanovanjskih hiš ter 20 gospodarskih poslopij, hlevov in svinjakov, tako da je uničena malone vsa vas. Zgorelo je tudi mnogo glav živine, zlasti konj in goveje živine. Posestniki so popolnoma uničeni, ker niso rešili skoro ničesar. Zgoreli so jim tudi vsi letošnji poljski pridelki in vsa krma, tako da so prisiljeni prodati tudi ono živino, ki so jo rešili. Gasilska akcija je bila zelo otežkočena. Na eni strani je primanjkovalo vode, na drugi strani pa so v sosednih krajih pokazali tako nepojmljivo nerazumevanje, da so morale intervenirati oblasti, predno so krenili gasilci na pomoč. V Jasenovcu nihče ni hotel dati konj za brizgalno. Škodo cenijo nad dva milijona dinarjev, zavarovan pa ni bil skoro nihče. Kako je ogenj nastal, še ni znano. Verjetno pa je, da je posledica neprevidnega ravnanja.

Sklepi mednarodne letalske konference

Ureditev mednarodnega letalskega prometa in osnovanje skupnega vodstva mednarodnih letalskih organizacij

Bukarešta, 16. oktobra AA. Danes objavljeno poročilo o zasedanju mednarodne konference za letalstvo pravi:

»Seje, posvečene proučevanju problema razvoja mednarodnega letalskega prometa, posebno pa letalske turistike, so svoje delo končale. Seje so se vršile pod predsedstvom princa Bibesca. Z izmenjavo misli je prišlo do sporazuma v važnih problemih. Vsi ukrepi so bili sprejeti v program, ki bo predložen v proučevanje vladam 33 držav, članicam mednarodne letalske federacije. Glavna vprašanja, o katerih se je debatiralo, so bila: letalski potni listi, uvedba radio-telegrafskih aparatov v turističnih letalih, dovoljenje prenašanja lovskega orožja z omejeno količino municije itd.

Govorilo se je tudi o predlogu, naj bi udeleženci teh seja pokrenili akcijo, da se združijo v skupni urad vse mednarodne organizacije, ki se bavijo s sportom, odnosno s problemi, ki so v zvezi z letalstvom.

Ta predlog bodo posamezne vlade proučile, nato pa naj odgovorijo.

Nadalje je bilo sklenjeno, da se vsi sklepi, ki so bili sprejeti soglasno na tej konferenci, sporoče mednarodni letalski federaciji, ki bo imela svojo plenarno skupščino v Parizu meseca januarja l. 1932.

Makedonstvujušči še vedno ne mirujejo

Dan za dnem pošiljajo preko meje atentatorje — Preprečen zločin v Nišu — Rušilce miru podpirajo tudi bolgarske oblasti

Beograd 16. oktobra d. Bolgarska dan za dnem dokazuje, da ji ni do dobrih sosednih odnošajev. Najboljši dokaz so vpadi makedonstvujuščih na naše ozemlje, z nalogom, da izvršujejo tu razne atentate. Mnogi izmed njih pa se še v zadnjem trenutku skesajo svojega zločinskega podjetja ter se prostovoljno javijo našim oblastem. Tako je te dni prišel preko meje neki Veljković, ki so ga pri prehodu podpirali bolgarski obmejni stražniki. K sreči pa mu nakana zaradi budnosti naših oblasti ni uspela ter so ga v Pirotu aretirali. V kratkem bo izročen sodišču in na razpravi se bo zopet pokazalo, s kakimi peklenskimi načrti rovarijo znani elementi proti naši državi. Razkrinkana pa bo tudi ona službena Bolgarija, ki se vedno dela nedolžno, a skrivaj na vse načine podpira te zločinske akcije.

O najnovejšem atentatu, ki so ga nameravali izvršiti na železniško postajo v Nišu, poroča beograjsko »Vreme«:

Te dni je v Pirotu aretirani Jordan Veljković iz sela Petrlaša, član zapadne pokrajinske organizacije makedonstvujuščih dobil od Ivana Djoševa, punktovnega načelnika v Čustendilu, nalog, naj izvrši atentat v Nišu na železniško postajo ali na bansko upravo. Tehnične instrukcije, kako naj izvrši atentat, je dobil od nekega sofijskega inženjerja, h kateremu ga je povedel Djošev. Od Djoševa je dobil denar, od inženjerja pa peklenske stroje, bombe in revolver s potrebno municijo. S tem se je moral javiti pri nekem Marinu, ki je dobil nalog, da ga spravi preko meje v Jugoslavijo. Ob podpori bolgarskih obmejnih stražnikov je Veljković prekoračil mejo, prišel na naše ozemlje in dospel v Niš. Ker pa ni imel dovolj poguma, da bi namestil peklenske stroje v banski upravi, jih je pustil v čakalnici na kolodvoru. Peklenske stroje je tempiral tako, da bi morali eksplodirati pol ure po njegovem odhodu. K sreči pa so varnostni organi peklenske stroje še pravočasno odkrili ter jih odstranili, tako da nameravani atentat ni uspel. Iz Niša je Veljković takoj odpotoval nazaj proti bolgarski meji, toda že v Pirotu so ga prijeli in pri zaslišanju je vse priznal.

Naše učiteljice zgrade lastni dom

Ljubljana, 16. oktobra.

Društvo učiteljic, ki mu predseduje agilna in požrtvovalna gdč. Angela Vodetova, se je obrnilo na mestno načelstvo s prošnjo, da bi mestna občina društvu prepustila proti primerni odkupnini okoli 1200 m² obsegajoč prostor v prometnejšem kraju, kjer namerava društvo zgraditi lep dom učiteljic.

V projektiranem domu bi bila: stanovanja učiteljic z oskrbo ali brez nje, prenočišča za učiteljice in druge ženske z dežele, ki prihajajo v Ljubljano na krajšo dobo, prostori za gospodinjsko šolo in večerne tečaje učiteljic, kmečkih in delavskih deklet in oskrba dijakinj — učiteljskih hčerk. Dom bi torej lepo služil gospodarskim, socijalnim in humanitarnim namenom. Akcijo naših učiteljic, ki so s skromnimi sredstvi zbrale precejšen kapital, bo pač širša javnost toplo pozdravila in jim želela najlepši uspeh.

Preiskava o vlomilski družbi

Z današnjim popoldanskim vlakom je litijska orožniška patrulja odvedla v zapore okrožnega sodišča v Ljubljani vlomilca Alojzija Wallisa in Martina Lepeja.

Pri zaslišavanju v Litiji sta skušala za vsako ceno zmešati sled preiskovalnim organom. Vloma pri Borišku in pri Elsnerju, ki sta jih prvotno priznala, oba tajita. Navajata, da sta bila kritično noč v Ljubljani, kjer da sta izvršila neki drugi vlom, ne vesta pa, kam sta skrila plen.

Nadalje pravita, da sta se tisto noč odpeljala z ukradenimi kolesi do Zaloga, kjer sta prenočevala v baraki nekega železničarja, s katerim bosta konfrontirana. Če bo držala izpoved Wallisa in Lepeja, potem bo treba iskati krivca litijskih vlomov drugje. Zasluga naših orožnikov pa seve ostane, da sta prišla dva dolgoprstneža za zamrežena okna.

Oba sta priznala tudi vlome v trebanjski okolici, med drugim nočni obisk v neki tamošnji žagi. Od tam izvira transmisijski jermen, ki so ga našli naši orožniki pri vrtiljaku, kamor ga je baje podtaknil Wallis iz maščevanja, ker je njegovo ljubezen odklonila hči lastnika vrtiljaka. Trdovratno molčita oba vlomilca o nakradenih predmetih, čeprav tatvine priznata, kar potrjuje domnevo, da sta imela večjo družbo ki je prodajala nakradeni plen.

Šest ribiških ladij izginilo

Šibenik, 16. oktobra, n. Kakor se je naknadno ugotovilo, se je ponesrečilo ob priliki včerajšnjega neurja v Zadarskem prelivu še nadaljnjih 6 ribiških ladij. Vse do danes popoldne ni bilo o njih in o njihovih posadkah nobenega sledu Svojci pogrešenih mornarjev, ki so večinoma doma z otoka Prviča, so zelo obupani. Luške oblasti v Šibeniku so danes poslale več ladij, ki iščejo ponesrečence, vendar pa ni upanja, da bi bili še pri življenju Morje je še vedno dokaj razburkano in je malo verjetno, da bi se bili ponesrečenci rešili

Bivša rumunska kraljica v Pragi

Praga, 16. oktobra h. Zvečer je prispela semkaj iz Pariza bivša rumunska kraljica Helena in se nastanila v hotelu Steiner. Kakor znano, je bila bivša kraljica v Parizu pri specialistih za oči.

Delegacija »Jadranske straže« v Parizu

Pariz, 16 oktobra. AA. Včeraj popoldne je posebna delegacija beograjske sekcije Jadranske straže, v kateri so med drugimi odvetnik g. Nenadović, načelnik g. Sretenović in gg. Alimpič in Jovanović, obiskala vojaški krožek, kjer je pozdravila admirala Guepratta in njegovo soprogo. Admiral Guepratte se je za pozdrave prisrčno zahvalil in izrazil svoje simpatije Jugoslaviji, ki jo ima s svojega potovanja v najboljšem spominu. Admiral Guepratte in njegova soproga sta ostala dalje časa v razgovoru s posetniki in se nato poslovila od njih v srbohrvaščini z besedami »Do svidenja na Jadranu!«

Francoski letalski minister v Beogradu

Beograd, 16. oktobra p. Danes je prispel semkaj na povratku iz Bukarešte francoski minister za letalstvo Dumesnil. Letalo je vodil znani francoski prekooceanski letalec Costes. Na poletu iz Bukarešte v Beograd sta imela skrajno slabo vreme. Boriti sta se morala z dežjem in viharjem. Jutri nadaljujeta polet v Kraljevo, kjer si bosta ogledala jugoslovensko tvornico letal, nato pa se vrneta v Francijo.

Balbo je ostal v Bukarešti

Budimpešta, 16. oktobra n. Danes bi bil moral prispeti semkaj iz Bukarešte, kjer se je udeležil mednarodne konference za zračni promet, italijanski letalski minister Balbo. Zaradi neugodnega vremena pa je svoj odhod iz Bukarešte odgodil do jutri.

Ameriški zlati zaklad

New York, 16. oktobra AA. Ker so v zadnjih štirih tednih vkrcali ogromne količine zlata, znaša izguba zlata Zedinjenih držav skupno 567 milijonov dolarjev. S tem so Zedinjene države oddale kakih 80 odstotkov zlata, nabranega v zadnjih 2 letih. Navzlic temu znaša zlato kritje novčanic 90 odstotkov, zaloga zlata pa 4.5 milijarde dolarjev.

Hmeljski trg

Žatec, 16. oktobra h. Na trgu je bila mirna tendenca. Plačevali so po 250 do 425 Kč V Nemčiji trg ni reagiral na zvišanje uvoznih carin. Tamkaj se je neizpremenjeno plačevalo po 40 mark za 50 kilogramov.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, nestalno, hladno in vetrovno. — **Situacija včerajšnjega dne:** Barometerska depresija je zajela severovzhodno in del južnovzhodne Evrope. Istočasno prihaja s področja severnega Atlantika nov anticiklon. Nad Sredozemskim morjem je pritisk padel. Taka izobarična razdelitev povzroča, da se anticiklon pojavlja kot hladen val, ki povzroča nagle padavine z vetrovi. Pritisk je padel v Primorju ter v vzhodnih in centralnih krajih za 0.1 do 1 mm. Temperature so ostale nespremenjene, samo na vzhodu, dočim so v ostalih delih države padle za 1 do 3 stoninje.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Pretežno jasno polagoma bolj toplo.

Naši kraji in ljudje

Jutri pade zavesa

Še besedo k odkritju spomenika dr. Gregorju Žerjavu

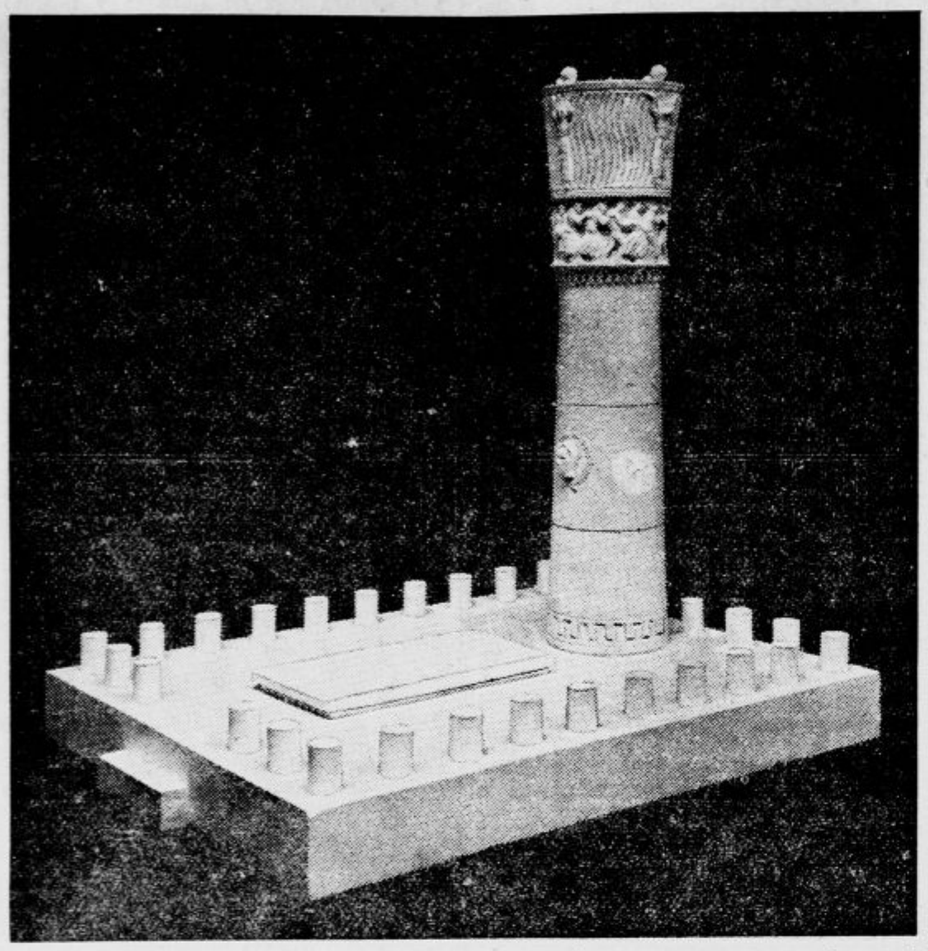

Osnutek iz mavca, po katerem je bil izvršen prekrasni mramorni spomenik, uspelo delo arhitekta Vinka Glanza, kiparja Bortsa Kalina in kamnoseškega podjetja Frana Kunovarja.

Tisoči čestilcev blagopokojnega dr. Gregorja Žerjava se bodo zbrali jutri na pokopališču pri Sv. Križu ob veličastnem spomeniku, da se poklonijo manom velikega Jugoslovena, neumorno snujočega tvorca in državnika. Ni bilo naprednega pokreta v prid domovini, ki mu dr. Žerjav ne bi bil izkazal svoje pomoči, v kolikor ni sam bil glavni pokretnik. Od mladih let je bil navdušen borec v fronti Sokolstva in CMD, vneto se je brigal za socijalni prospeh našega delavstva in gospodarski napredek našega kmeta, obenem pa za splošni prosvetni dvig najširših plasti našega rodu. Z globoko hvaležnostjo za vse njegovo delovanje bo zatorej jutri obeležena udeležba tisočerih čestilcev ob njegovem spomeniku.

Dvignila se bo jutri bela Ljubljana na pohod k veliki pijetetni svečanosti pri Sv. Križu in priključili se ji bodo tisočeri deželani. Prijavljene so mnoge deputacije. Takoj po zaključku jubilejnega občnega zbora ZKD (okrog 11. dopoldne) se bo izpred Kazine razvila povorka, ki naj se ji občinstvo svobodno priključi. Spored spominske svečanosti pri spomeniku se prične točno ob 11.15 s koralom godbe Sokola I, nakar bo Hubadova pevska župa zapela mogočno Foersterjevo kantato »Umrl je mož«. Ob govoru pokojnikovega tovariša in prijatelja ministra *dr. Kramerja* bo padla zavesa. Sledili bodo spominski govori ministra Svetislava *Popovića*, staroste JGZ Josipa *Turka*, zastopnika delavstva Janka *Ravnika* z Jesenic, zastopnika kmetov župana Miroslava *Puppisa* iz Gornjega Logatca in ministra Ivana *Puclja*. Hubadova pevska župa bo zapela Prelovčevo »Zadnje slovo« in svečanost bo zaključil koral godbe Sokola I.

Odbor za počastitev spomina dr. Gregorja Žerjava vljudno naproša vse udeležence svečanosti, da vpoštevajo navodila rediteljev in sami vzdržijo na pokopališču vzorni red, ker se je pri Sv. Križu že pričelo okraševanje in urejevanje grobov za praznik Vseh svetih.

Po svečanosti se bo ob 15. vršil v veliki dvorani Kazine sestanek, na katerem bo poročal g. minister dr. *Kramer* in je pristop vsakomur svoboden.

Požarna katastrofa v Spuhlji

Pet zgradb žrtev plamenov — Gašenje otežkočeno zaradi velikega viharja in pomanjkanja vode — Škoda znaša okrog enega milijona dinarjev

Ptuj, 16. oktobra.

Kakor je bilo v »Jutru« že kratko javljeno, je v prijazni vasici Spuhlji, oddaljeni od Ptuja kake tričetrt ure in broječi okoli 130 hiš, včeraj popoldne okoli 16. nenadno nastal požar.

Posestnik *Zelenik Alojz* je v omenjenem času zadaj za svojim gospodarskim poslopjem zapazil, da švigajo ognjeni jeziki iz kupa slame. Takoj so se začuli obupni klici: »Na pomoč!« Razburjeni sosedje so takoj prihiteli na kraj nesreče z vedri vode in začeli gasiti. Spričo hudega viharja je ogenj zdajci preskočil v bližnji skedenj, ki je bil tudi naenkrat ves v plamenih.

Kmalu je zajel ogenj sosedno hišo posestnika *Tomaža Brenkoviča*. Poslopje je bilo naenkrat v plamenih; prav tako Brenkovičevo gospodarsko poslopje. Družina si je rešila le golo življenje in živino. Pohištvo, poljski pridelki in drugo je uničil ogenj popolnoma. Siromak ceni škodo na 70.000 Din, zavarovan pa je le za nizko vsoto 12.500 Din.

Dalje je ogenj zajel v bližini stoječe lesene svinjake in živinski hlev posestnice in vdove *Marije Bolcerjeve*. Svinjaki in hlev so pogoreli do tal, dočim hiše in gospodarskega poslopja ogenj le ni zajel, ker je veter pihal v nasprotno smer.

Imenovana posestva so na severozahodu vasi. Ker je veter pihal proti jugovzhodu, so se vnela še poslopja *Rosenfelda Adolfa* in *Horvata Antona*, po domače Grofa. Ti dve posestvi ležita bolj na samem in sta od drugih posestev oddaljeni dobrih 500 korakov. *Rosenfeld Adolf*, železničar, si je šele pred kratkim postavil svoj dom, ki mu ga je sedaj požar uničil. Rešili so le nekaj pohištva in živino. Sam se je pri reševanju ponesrečil; dobil je po celem telesu opekline. Škoda se ceni na 200.000 Din, ker mu je poleg stanovanjske hiše pogorelo tudi gospodarsko poslopje.

Zadaj za Rosenfeldom je imel svojo stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje *Horvat Anton*, ki mu je tudi vse pogorelo do tal. Rešili so le nekaj pohištva, dočim so dve svinji in ena telica zgorele.

Nesreča je tem hujša, ker so imeli ljudje baš že spravljene poljske pridelke, ki so postali sedaj plen plamenov. Natančna škoda še ni ugotovljena. Ceni se pa približno na en milijon dinarjev. Za koliko so bili posamezni posestniki zavarovani, še danes ni znano. Prav tako se ne ve, kako je nastal požar. Slika pogorišča je strahovita. Ljudstvo zbegano tava okrog ruševin in čujejo se obupni klici. Psi lajajo, živina otožno muka in otroci jokajo.

Poleg Rosenfelda je dobil hude opekline tudi posestnik Zelenik. Prisotni zdravnik g. dr. Blanke, ki je prispel obenem z gasilnim društvom iz Ptuja, je nudil ponesrečencem prvo pomoč. Ptujsko gasilno društvo je stavilo svoj reševalni avto na razpolago.

Na kraj nesreče je prvo prihitelo na pomoč domače gasilno društvo iz Spuhlje. Nato so prišla še društva iz Zabovcev, Nove vasi, od Sv. Marka, iz Bukovcev, Ptuja, Dornave in pozneje še druga. Prvi gasilci seveda niso mogli dosti pomagati zaradi silnega viharja in ker ni bilo dovolj vode na razpolago. Dokler ni prišlo na pomoč ptujsko gasilno društvo pod vodstvom gospoda inž. Cellotija in napeljalo cevi v dolžini poldrugega kilometra v Dravo, so gasili le z vodo iz domačih studencev. Toda kaj so pomagali škafi vode in malenkostni curki iz cevi v tako morje plamenov!

Naš dopisnik je govoril s pogorelcem Brenkovičem, ki ima več malih otrok in ki mu je ogenj ugrabil vse. Pokazal je le tri skrinjice, edino, kar je rešil. V njih je bilo nekaj perila in obleke. Dobri sosedje so vzeli družino začasno pod streho. Ako ne bi bilo viharja, gotovo ne bi bilo take nesreče. Usmiljena srca se prosijo, da pomagajo revežem, ki so vsega usmiljenja vredni, posebno v sedanji krizi, ko kmeta najbolj tare nadloga.

Požar po streli sredi oktobra

Ivanjkovci, 16. oktobra.

V sredo 14. t. m. zvečer je prišla nad naš okoliš huda nevihta, med katero se je silno bliskalo in grmelo. Okrog 18.30 je nenadno udarila strela, kar je za sredo oktobra nenavaden pojav, v stanovanjsko poslopje posestnika Franca Novaka v Trsteniku. Poleg hiše je zgorel tudi svinjak z vsemi svinjami. Ostala gospodarska poslopja s konji in govejo živino so obvarovali pred plameni.

Ivanjkovsko gasilno društvo je bilo z dvema brizgalnama takoj na kraju nesreče in se mu je posrečilo omejiti ogenj. Čez kakšno uro so prihiteli na pomoč tudi vrli gasilci iz Radomerja z motorko. Škoda po požaru se ceni na okrog 80.000 Din, dočim znaša zavarovalnina le 12.500 Din.

Zaščita prirode in narodni parki

Ljubljana, 16. oktobra.

V okviru predavanj naše agilne naravoslovske sekcije Muzejskega društva je danes ob 18. predaval naš sloviti rastlinar dr. Franc Jesenko, profesor botanike naše univerze, o zaščiti prirode in o narodnih parkih. Obilna udeležba je pokazala, da dobiva tudi med izobraženstvom zmisel za naravne lepote v današnji dobi pretirane civilizacije vedno večje zanimanje. Nujna potreba je, da se pritegnejo čim širši krogi med ljubitelje in zaščitnike prirode in se tako pomaga k širjenju srčne kulture, ki se jo je v teh bridkih časih skrb za vsakdanjost že mnogokje izpodrinila.

Gospod predavatelj je orisal razvoj gibanja za zaščito prirode, ki je sicer že staro, vendar pa so se bavila s tem vprašanjem le zasebna društva ljubiteljev prirode. Prvi korak k zakonodaji za zaščito narave je napravila severnoameriška unija, ki je leta 1872. proglasila 9250 kvadratnih kilometrov sklenjenega ozemlja za zaščiteno in mu dala ime Yellowstone National Park. Tu je zabranjeno vsako obdelovanje in izkoriščanje ozemlja.

Ameriškemu zgledu so sledile v začetku našega stoletja druge države. Bivša Avstrija ni nikjer zaščitila sklenjenega ozemlja, temveč le posamezne živali in rastline, ki jih je zakon prepovedal trgati, tako na primer planiko, Blagajev volčin, božji les itd. Šele ko smo dosegli lastno državo, se je po dolgih borbah, ki jih je vodil več let naš odlični in učeni predavatelj dr. Jesenko, se je posrečilo dobiti za naš narodni park od verskega zaklada pokrajino v triglavskem ozemlju, ki ga omejujejo skalnate verige pogorij z mejniki Komarčo (1580 m) Korito (1683 m), kota 1368 m, in državna meja z vršaci Kolom (2001 m), Čelom (2227 m), Voglom (2343 m), Lepo Špico (2398 m) ter Kanjevcem (2568 m) na severu in Tičarico nad sedmerimi triglavskimi jezeri na vzhodu.

V to bajno kraljestvo nas je povedel gospod predavatelj, kjer zeleni pritlično rušje in žari rdeči sleč, kjer se encijan modri, po nepristopnih skalah pa varno cvetejo srebrne očnice. Svobodno se sprehaja tod še kozorog s svojimi vitkimi družicami. Slika se je vrstila za sliko tako, da so poslušalci odhajali po poldrugournem predavanju vsi prežeti teh neprekosljivih naravnih lepot s trdnim sklepom, da o prvi priliki posetijo naš slovenski planinski raj, naš narodni park. Gospod predavatelj je žel za svoj dolgoletni trud in za svoja lepa izvajanja toplo odobravanje.

France Ogrin

znani ljubljanski sportnik, o čigar prerani smrti smo poročali, je bil v četrtek ob pol 17. pri Sv. Križu položen k večnemu počitku.

V šentjakobskih katakombah

Ljubljana, 16. oktobra.

Popoldne gremo v katakombe! me je povabil podporočnik Milan. Bilo je v petek. — Ob dveh te počakam na Šentjakobskem trgu pred cerkvijo. Nas gre večja družba. Pa obleci slabšo obleko, ker se boš umazal, kajti hodili bomo pod zemljo, — je še poudaril, kakor da bi bile kje na svetu katakombe tudi nad zemljo...

Preobleči se ni bilo časa. In tudi ni bilo potrebno, kakor se je izkazalo pozneje. Zaradi luči si nisem delal skrbi. Vendar za skrajno silo — škatljico vžigalic v žep.

Pred šentjakobsko cerkvijo je pod mladim topolom stala družba 10 do 15 oseb. Razen par gospodov same dame. Ah, zlata radovednost... Pa smo stopili v cerkev.

Sredi cerkve je zijala široka odprtina v tlaku. Poleg nje je ležala velika težka kamenita plošča, ki je bila zakrivala vhod v grobnico in ki jo je bil odstranil Martin Sušnik s pomočjo par mladih in krepkih fantov. Kdo ne pozna Martina Sušnika vsaj po imenu! Prihodnji mesec bo imel 68 let, pa še vedno spretno pleza po šentjakobskem zvoniku kakor akrobati po vrvi. Samo da ne pobira vstopnine. Imam ga v dobrem spominu iz leta 1908, ko je po septemberskih demonstracijah ponesel črno zastavo na vrh zvonika.

Ob vhodu je stal še šentjakobski gospod župnik; če se ne motim, tudi kaplan. In pa še nekoliko starejših ženic. — Vhod v grobnico je pokrit z dvema kamenitima ploščama. Ker je bila odstranjena le ena, smo se morali globoko skloniti, ko smo po sicer zložnih stopnicah lezli v globino.

Grobnico so zgradili jezuiti, ki so imeli tu svoj samostan. Razteza se od sredine cerkve pod glavni oltar. Zidana je iz opeke, obokana, dolga 12 m, široka 4 m in visoka 2.5 m. V tlaku ima žlebove, da se odteka voda v kanal. Tako je popolnoma suha.

Grobov naštejem osem in štirideset. Ležijo pa vodoravno v treh vrstah drug nad drugim v stranskih stenah. Vsak grob sega v globino stene približno 2 in pol metra in je vsak zase obokan. Štirje grobovi so odprti, ostali pa še zazidani. Vsak grob ima napis z velikimi črnimi črkami: ime meniha, ki v njem počiva, in pa letnico smrti. Skoro vsi napisi so še prav dobro čitljivi. Najstarejša letnica je 1733, najmlajša pa 1777. Torej so 44 let menihi tu pokopavali svoje tovariše.

Ogledali smo si odprte grobnice: preproste, nepobarvane krste so še dobro ohranjene. V njih so drobci kosti, pomešani med pol zoglenelo oblanje, in pa krpe meniške kute.

Sušnik je pravil, da so te grobove odprli pred desetimi leti, ko je bila grobnica zadnjič odprta. Takrat so našli mrliče še cele; kakor hitro pa so se jih dotaknili, so razpadli v prah.

Večji del ekspedicije se je bil grobnice že nagledal in se vrnil v cerkev. Le pet ali šest nas je ostalo še med mrtvimi jezuiti. Bili smo radovedni, kakšni so mrliči v še nedotaknjenih grobovih. Ali bi storili zločin? Pa je bila med nami izdajalka. Slišala je naše zarotniško pomenkovanje, neopaženo je smuknila iz grobnice in se kmalu vnila s strogo prepovedjo gospoda župnika. Nu, prav!

Splezali smo še mi po stopnicah nazaj v cerkev in pomagali Martinu zvaliti težko ploščo nazaj na njeno mesto. Kdo ve, kdaj se bo zopet dvignila in najavila mrtvim menihom nov poset radovednih tujcev.

B. K.

Burgit obliž za kurja očesa za obtiščance pomaga zanesljivo in brez bolečin!

Simulant, ki umira od gladu...

Izdaja se za bednega maturanta in se onesvešča po ulicah — V Radovljici so ga razkrinkali

Ljubljana, 16. oktobra.

Od lani dalje se je v Ljubljani in raznih drugih krajih pojavil mladenič, ki se je izdajal za visokošolca ter večkrat uprizoril tragične scene, ko se je zgrudil na tla, češ, da je od gladu, bolezni in napora popolnoma izčrpan. Taki prizori so se dogajali na najbolj prometnih cestah in tudi po javnih lokalih. Našli so se ljudje, ki so mladega človeka naglo okrepčali, potem pa tudi deloma sami, deloma pa pri drugih zbrali večje denarne zneske zanj. Mladi človek je okrepčan in podprt z denarjem iz onega kraja izginil, kmalu pa se je pojavil kje drugje. Že lani, ko je bil v Ljubljani, se je ugotovila njegova identiteta in pa tudi to, da je sicer nekoliko omejen, pri tem pa preudaren slepar. Tako na primer je bil lani spomladi na Jesenicah in je tam ravno ob 2. popoldne, ko se razni uslužbenci vračajo na delo, igral popolnoma onemoglega in sestradanega človeka blizu tovarne. Pomagali so mu, kolikor so mogli in nabrali zanj dokaj denarja. Drugi dan pa so ga nekateri Jeseničani videli v Ljubljani zdravega in dobro razpoloženega..

Precej časa ga ni bilo v naših krajih, zadnjo soboto pa se je na enak način pojavil v Škofji Loki, kar smo beležili. V Škofji Loki so ga okrepčali in tudi založili z denarjem, ne da bi vedeli, s kom imajo opravka. V torek, ko se je proti večeru pojavil v Radovljici, pa je tamošnji zdravnik kmalu ugotovil, da laže in simulira. V Radovljici so ga mnogi videli pred šolo. Ves se je tresel in ko ga je neki uradnik vprašal, kaj mu je, ni dal nobenega odgovora. Ko so ga odvedli pred šolsko poslopje, je napisal na listič papirja, da je lačen. Nadučiteljeva ga. soproga mu je nudila okrepčilo, potem pa so ga odvedli v najbližjo gostilno, kjer je svojim gostiteljem zopet pisal, da je ves izčrpan, ker potuje peš iz Maribora preko Ljubljane, kjer bi rad nadaljeval svoje visokošolske studije ali pa dobil kako službo, in da je na tej dolgi poti tako oslabel, da še govoriti ne more. V gostilni Pri lectarju mu je dobra gospodinja že pripravila prenočišče, ko je prišel zdravnik, ki je začel fanta pismeno zasliševati. Dokaj dvomljiva je bila že sama izjava, da je izgubil govor zaradi lakote in dolge poti. Zdravnik pa mu je stavil tudi vprašanje, kdaj in kje je maturiral. — »Lani v Mariboru«, je bil odgovor. Naslednji odgovori pa so bili taki, da so zdravnik in drugi takoj uvideli, da ne odgovarjajo pravi srednješolski izobrazbi. Zaradi vsega tega so neznancu oskrbeli manj udobno prenočišče v prostorih, ki jih nudi občina raznim nepovabljenim gostom.

Mladenič bo najbrž res dokaj zmeden, nevaren pa je, ker se kričevito drži svojih trikov, s katerimi izvablja od dobrodušnih ljudi denar in druge podpore. Njegovo ime je Anton Volčjak in pristojen je v Maribor, kjer je nekaj časa tudi studiral.

Ljudje, paragraf in zapori

Izza zamreženih oken policije — Potreba novih policijskih zaporov Beg kaznenca — Kosič ni dosegel rekorda

Ljubljana, 16. oktobra.

V tesnih policijskih zaporih justične palače je bila včeraj prav pestra družba. Pod ključem je bilo 24 raznih nesrečnih tipov, od katerih jih je bilo v sredo aretiranih 14, dočim morajo ostali odsedeti večdnevno policijsko zaporno kazen. Med aretiranci je bilo 6 beračev in lahkoživk ter 8 tatov.

Prav pereče postaja vprašanje zgraditve modernega policijskega poslopja v neposredni bližini justične palače. Kakor smo že svoj čas javili, se je sprožila ideja, da bi se policijsko poslopje zgradilo pri jetnišnici na prostoru ob Miklošičevi cesti, Pražakovi in Cigaletovi ulici. Višje deželno sodišče se je obrnilo s primernimi predlogi in poročili na pravosodno ministrstvo, da dovoli odstop navedenega zemljišča. Ministrstvo pa je vlogo rešilo negativno. Proučeval se je nato drug način rešitve tega vprašanja in mestni magistrat se je odločil, da ponovno intervenira pri pravosodnem ministrstvu za dovoljenje, da se na svetu jetnišnice zgradi policijsko poslopje z zapori, kar bi bilo najprimernejše.

Par zanimivosti iz policijske kronike:

Ko je stražnik v nekem lokalu južnega dela mesta napovedal delomržnemu in tatvini podvrženemu Janezu Z. aretacijo, sta lastnika lokala dvignila ogorčen protest in ozmerjala stražnika. Janez je s svojo izvoljenko Julko kljub temu moral slediti stražniku na policijo, oba lastnika pa bosta občutila težo paragrafa zaradi žaljenja stražnika.

V imenitnem »štokglajzu« na glavnem kolodvoru so se pojavili tipi, ki so komaj prestali večmesečno robijo zaradi tatvine. Takoj so kot specijalisti železniških tatvin pričeli z delom. Na rampi tovornega kolodvora je bilo že dalj časa 14 potniških vozov. Minilo nedeljo pa so opazili, da so bile s teh vozov odnešene medeninaste spojke zračnih zavor. Železniška uprava trpi nad 1000 Din škode. Kriminalni organi so kmalu prijeli v okolici kolodvora dva znanca: 21letnega Janeza Fajfarja iz Luž pri Kranju in 23letnega Ljubljančana Lojzeta Ferčnika. V kepo stolčene spojke sta ponujala okrog po 5 Din kg. Nekemu kupcu so zaplenili 9 kg te medenine. Na policiji sta se ptička zagovarjala, da sta našla medenino med starim železjem za tovornim kolodvorom. Zagovor je jalov in sta morala v zapor.

Mlad, agilen detektiv je v četrtek ob zori pogledal v Čarmanov kozolec na Ižanski cesti. V mrvi je smrčal s težko glavo Jože N., izučen mizarski pomočnik. Detektiv ga je kratko pobaral: »Kje si dobil toliko denarja, da si veseljačil?«... »Oče mi ga je dal,« je odgovoril Jože. Bil je ves mršav in poln lazic. Jože je prejšnjo soboto zapustil delo, ko je prejel dnevno mezdo borih 10 Din. Videli pa so ga, kako je denar razmetaval po gostilnah in plačeval povsod. Zelo rad je balinal. Takoj je bilo jasno, da je Jože izmaknil denar — 790 Din — svojemu tovarišu Intiharju. Na policiji je Jože tatvino sprva tajil, toda naposled je klonil in priznal.

V četrtek opoldne je pobegnil iz zaporov ljubljanskega deželnega sodišča na 20 mesecev robije zaradi tatvine obsojeni Ivan *Plajbes*, čevljarski pomočnik, rojen na Golniku. Ukradel je v jetnišnici tudi civilno obleko nekemu kaznencu, ki se je pripravljal na odhod, ker je kazen že prestal. Ivan Plajbes je srednje postave in rafiniran pustolovec. Svoječasno se je izdajal v okolici Kamnika za tovarnarja metel. Kakor pravijo, je Plajbes pobegnil zaradi nepremagljive ljubezni do nekega dekleta, katero je spoznal v zaporih. Sedel je že 6 mesecev. Moral bi biti odpravljen v mariborsko kaznilnico. Ker pa je ta prenapolnjena, so ga obdržali zaenkrat v Ljubljani. — Morilec mengeškega župnika Ivan Lakner, obsojen na 20 let, je bil nedavno odposlan v mariborsko kaznilnico.

Neznani nemi človek, ki se je sam pozneje razkrinkal za Kosiča, ker mu je »Sveti Duh vrnil besedo,« se baje počuti sedaj v zaporih deželnega sodišča prav dobro. Igra v skupni celici s tovariši šah. Napravil si je figure kraljevske igre iz kruhovih drobtinic. Njegovi spisi še niso od sodišča izročeni preiskovalnemu sodniku, za nadaljevanje preiskave. Ivan Kosič, ki je prav prebrisan, se pri tem le še šali: »Poskusil sem, kako dolgo lahko igram mutastega človeka. Rekorda še nisem dosegel.«...

Ljubljana se zopet smeje in ljudje priznavajo enodušno, da je

kot v nepozabnem filmu „Lažni feldmaršal“

Salve smeha in krohota pri najnovejših izvrstnih dovtipih

Vlaste Buriana

Najnovejši Paramountov zvočni tednik.

Predstave ob 4., 1/4 8 in 9 1/4 zvečer.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Pri obolelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne **»Franz Josefove« grenčice** jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo **»Franz Josefovo« vodo** tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer tretino čaše. **»Franz Josefova« grenčica** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

NAŠ ATELJE
STRITARJEVA ULICA
izgotavlja gospodom po meri obleke, suknje, raglane in površnike. — Elegantna izvršitev. — Moderni vzorci. Poceni!
F. LUKIČ

Domače vesti

• **Kraljevič Peter v Tržiču.** Poročajo nam iz Tržiča: Pretekli ponedeljek se je s kraljevskega Bleda pripeljal Nj. Vis. prestolonaslednik Peter na obisk čevljarske tovarne Peter Kozina. Spremljala sta ga adjutant g. Pogačnik in njegov vzgojitelj. Kraljevič si je poldrugo uro ogledoval odlične tovarniške naprave, poslušal je brnenje strojev, nabijanje sekačev in začudeno ogledoval spretno ravnanje delavcev. Po dvoranah sta ga spremljala ravnatelja Weber in Premru, ki sta se čudila neprisiljenosti, s katero je stavil vprašanja, na katera je bilo treba točno in izčrpno odgovarjati. Tržič ni bil obveščen o obisku, pač pa je sokolska deca bila ravno ob tisti uri zbrana s svojim vaditeljem in vaditeljico v telovadnici zraven tovarne in je svojega mladega pokrovitelja viharno pozdravljala.

• **Rektorat ljubljanske univerze ponovno razpisuje mesto kontraktualnega asistenta** v inštitutu za vodne zgradbe na tehniški fakulteti. Prosilec mora imeti diplomo gradbene stroke. Prošnje se sprejemajo do 1. novembra.

* **Vojaške vesti.** Za člane akademskega sveta vojne akademije so imenovani: geodetski general Stevan Bošković, divizijski general Dušan Simović, generalštabni general Dimitrije Živković, intendantski general Stanoje Ristić, pehotna brigadna generala Miloje Jelisijević in Dragoljub Dinić, artiljerijski brigadni general Panta Djunić, generalštabni polkovniki Gjorgje Lukić, Petar Aračić, Jovanantić, Ljubomir Stefanović, pehotni polkovnik za generalštabne posle Gjorgje Grujić in Milan Zelenik, Todor Miličević, inženjerski polkovnik Dragiša Gjelošević, konjeniški polkovnik Dušan Isaković in pehotni podpolkovnik za generalštabne posle Brana Pantić. — Ženiter je dovoljena artiljerijskemu podpolkovniku Bogumilu Armiču z gospodično Ireno, hčerko Vladimira Značko-Javorskega, polkovnika bivše ruske vojske iz Poltave, sedaj kontraktualnega inženerja v Sarajevu, ter zrakoplovnemu poročniku Ivanu Staniču z gospodično Ljubinko, hčerko železniškega uradnika v pokoju Aleksandra Bugarskega v Skoplju.

* **Za gozdarskega inženerja** je diplomiral na gozdarski fakulteti v Zagrebu g. Viktor Šušković, po rodu iz Maribora, agilen član JAD »Triglava« v Zagrebu. Čestitamo!

• **Notarski izpit** je z dobrim uspehom napravil včeraj pred višjim deželnim sodiščem v Ljubljani g. Lojze Podnebšek, sin višjega finančnega svetnika v pokoju, g. Janka Podnebška. Čestitamo!

• **Izpremembe v sanitetni službi.** V sanitetni službi sta imenovana inž. Stojan Guzelj za vršilca dolžnosti šefa sanitetno-tehničnega oddelka, dr. Milica Petrovićeva pa za vršilca dolžnosti šefa bakteriološko-epidemiološkega oddelka higijenskega zavoda v Ljubljani. Dr. Amalija Šimčeva, upravnica šole narodnega zdravja v Zagrebu, je premeščena v Maribor kot višji pristav v tamkajšnjem zdravstvenem domu. Poročila se je in podala ostavko na državno službo zaščitna sestra zdravstvenega doma v Lukovici Jela Revnova. V višjo skupino so prevedeni arhivski uradnik Leopold Puhar, laborantka Ivanka Cizljeva pri higijenskem zavodu v Ljubljani in zaščitna sestra Viktorija Kecljeva pri šolski polikliniki v Ljubljani. V šolo za zdravstvene pomočnike v Zagrebu je sprejet Franc Štiglic, desinfektor kolone za desinfekcijo v Litiji.

Zvočni kino Ideal

Danes premiera vesele, z lepimi šlagerji in izvrstnim humorjem prepojene spevoigre

Ljubavni ekspres

(Osem dni sreče)

Georg Aleksander
Dina Gralla
Josef Schmidt

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. zvečer

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo.

16. oktobra.

Ljubljana 7, 768.2, 6.1, 79, NE2, 10, —, —; Maribor 7, 769.5, 7.6, 60, NW4, 10, —, —; Zagreb 7, 767.9, 7.2, 66, NNE12, 10, —, —; Beograd 7, 762.6, 8.3, 96, NE1, 10, dež, 30.8, Sarajevo 7, 764.1, 0.2, 94, tiho, 10, dež, 14.9 Skoplje 7, 760.4, 3.8, 92, tiho, 10, dež, 28.3; Kumbor 7, 756.5, 11.6, 59, E4, 10, —, —; Split 7, 760.2, 10.8, 48, N10, 10, dež, 0.1; Rab 7, 763.6, 6.4, 45, N14, 10, —, —.

Temperatura: Ljubljana 12.2, 5.0; Maribor 10.0, 5.2; Zagreb 13.1, 6.6; Beograd 8.5, 5.7; Sarajevo 7.0, —0.1; Skoplje 12.4, 3.6; Kumbor 15.0, —; Split 14.3, —.

Solnce vzhaja ob 6.16, zahaja ob 17.14.
Luna vzhaja ob 12.53, zahaja ob 20.4.

• **Iz pisma poverjenika Vodnikove družbe...** Tu vam pošiljam seznam članov in članarino. Kakor vidite, se je število članov v mojem okraju pomnožilo samo za dva. To je posledica letošnje krize, zato se ne čudite, da nismo bolj napredovali. Priznati pa moram, da je med našim narodom toliko idealizma in ljubezni do slovenske knjige, da so ostali Vodnikovi člani zvesti tudi tam, kjer je morda res tudi 20 Din že denar. To je vsekako častno za naš narod, zato sem zadovoljen tudi s tem napredkom z željo, da bi v drugih premožnejših krajih bolj napredovali...

• **Spomenik kralju Tomislavu.** Kakor znano, bo Zagreb v bližnji bodočnosti postavil spomenik prvemu hrvatskemu kralju Tomislavu. Izdelava spomenika je poverjena profesorju Frangešu. Ministrstvo vojske in mornarice je ugodilo prošnji odbora za postavitev spomenika ter dalo na razpolago zadostno število starih topov, s katerimi se sedaj vliva spomenik prvemu hrvatskemu kralju. Delo povoljno napreduje in bo spomenik do konca leta dovršen, prihodnjo pomlad pa postavljen in slavnostno odkrit na Trgu kralja Tomislava.

• **Švicarski turisti na Jadranu.** Kakor smo že poročali, se je v zadnjem času mudila v naši državi skupina 30 švicarskih turistov, članov društva Bildungs-Ausschuss« iz Curiha. Prepotovali so Bosno Hercegovino in Dalmacijo, sedaj pa se vračajo v domovino. V četrtek so se iz Zagreba vrnili v domovino. Izjavljali so, da sta jim ugajali zlasti naše Primorje in Bosna.

• **Propagandno potovanje na Češkoslovaško.** Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Crikvenici je uvedla akcijo za veliko propagandno ekskurzijo na Češkoslovaško. V zvezi s tem je liga poslala poziv vsem odločilnim činiteljem našega Primorja, naj se pridružijo propagandni ekskurziji, ki bo delala med bratskim češkoslovaškim narodom propagando za naš Jadran.

• **Ljubljanska oblastna strelska družina** vabi članstvo strelskih družin, ki spadajo pod njeno oblast, na celodnevno tekmovalno streljanje, ki ga priredi pod pokroviteljstvom komandanta dravske divizije jutri na vojaškem strelišču v Ljubljani. Vabljeni tudi člani Društva ostrostrelcev in SLD za katere so pripravljene posebne tarče. Slovesna otvoritev bo ob 9. Med streljanjem igra vojaška godba. Dragocena darila, ki so jih darovale ljubljanske tvrdke, se bodo razdelila zvečer ob 20. v restavraciji Štrukelj v Kolodvorski ulici. Oblastna strelska družina ima na razpolago za tekmovanje dovoljno število novih preizkušenih pušk in municije kal. 7.92. Obenem obveščamo imenovano članstvo, da bodo danes ob 15. strelske vaje na vojaškem strelišču, kjer bo vsak lahko preizkusil puške in se pripravil za nedeljsko tekmovanje.

• **Nov grob.** V Gradcu je v starosti 63 let umrl g. Josip Mahorič, ugledni hotelir in veleposestnik iz Poljčan. Pokojnika bodo prepeljali v domači kraj, kjer se bo jutrišnjo nedeljo ob 15. vršil pogreb. Bodi mu ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Slovensko planinsko društvo** sporoča, občinstvu, da so odprte in oskrbovane: Erjavčeva koča na Vršiču, Dom na Krvavcu, Koča na Veliki planini in Dom v Kamniški Bistrici.

• **Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu** priredi v nedeljo 18. t. m. izlet na Srednjak (413 m) pri Podsusedu. Sestanek na samoborskem kolodvoru točno ob 14. Vožnja tja in nazaj 3.50 Din. Vrnitev ob pol 22.

* **Inozemstvo se zanima za jugoslovenski tobak.** V zadnjem času so se mudili v Beogradu zastopniki francoske, češkoslovaške in poljske tobačne režije, ki so posetili naša tobačna središča. Naš tobak je osvojil inozemska tržišča, zlasti pa francoska, češkoslovaška in poljska, ki bodo v bodoče kupovali v Jugoslaviji večje količine tobaka.

• **Sarajevsko »Novo Vrijeme« ustavljeno.** Sarajevski tednik »Novo Vrijeme«, glasilo muslimanov je prenehalo izhajati. Kakor uredništvo zatrjuje, je ustavitev le začasna.

• **Pogrešan posestnik.** Po poročilu orožniške postaje v Radni je že 24. septembra neznano kam odšel z doma 43 letni posestnik France Lipar iz Potovca pri Boštanju. Pogrešani je srednje, močne postave, širokega čela, kostanjevih las, deloma že osivel in slabih zob. Ker je živel v neurejenih gmotnih in družinskih razmerah, ni izključeno, da je izvršil kako obupno dejanje.

• **Požar v Selški dolini.** V četrtek je nastal okoli poldneva požar v Jasenovcu pri Železnikih pri posestniku po domače Benclju. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje, dočim je stanovanjska hiša ostala nepoškodovana, za kar se je zahvaliti samo požrtvovalnim gasilcem. Na mesto požara so prihiteli gasilci iz Železnikov, Rudnega in Selc. Gasilci so imeli zelo otežkočeno delo, ker je bril močan veter. Škoda je krita z zavarovalnino.

• **Čigave kosti so našli v Križevcih?** Kakor smo že poročali, so pri gradbi nekega kanala v Križevcih naleteli na človeške okostnjake. Te dni je v Križevce odpotoval dr. Klemenc, načelnik arheološkega instituta v Zagrebu, ter se kopanje nadaljuje pod njegovim nadzorstvom. Odkopali so nadaljnja okostja odraslih in otrok. Zanimivo je, da nekateri okostnjaki niso ležali na hrbtu, marveč z obrazom navzdol in ne le eden poleg drugega, marveč tudi počez. Domneva se, da so to kosti borcev, ki so branili stari Crisium pred napadi Turkov in Mongolov. To mnenje potrjuje tudi dejstvo, da so našli tamkaj tudi konjske kosti.

• **Dvojni umor v Bosanski Dubici.** V Bosanski Dubici je doslej neizsleden zlikovec izvršil grozen dvojni umor. V sredo zvečer se je neznan moški v dolgi suknji prikradel pred kočo delavca Dušana Berića v času, ko je Berić v družbi svoje žene, hčerke in sinahe sedel pri večerji. Zločinec je streljal skozi okno ter zadel Dušana in njegovo ženo, ki sta oba še v teku noči izdihnila. Oblastvo je odredilo zasledovanje zločinca.

• **Tatvine na deželi.** Jože Petričič od Sv. Lenarta pri Brežicah je svojemu gospodarju Francetu Čaterju v Šmarjeti pri Škofji vasi v nedeljo izmaknil kolo znamke »Brenabor«, vredno 1300 Din, in pobegnil. — Cigani so posestnici Mariji Žinkovič na Meljanskem vrhu odnesli mnogo obleke in dragocenosti v skupni vrednosti 11.417 Din. Osumljeni so cigani: 30 letni Jože Kakeš in 26 letni Mihael Sarkozi, oba iz Črncev pri Murski Soboti, in 43 letni Jože Baranja iz Cirkovcev pri Ptuju. — Orožniška postaja v Kostanjevici sporoča, da je bila ponoči 6. oktobra ukradena iz zaklenjenega hleva posestniku Martinu Colariču pri Sv. Križu 1500 Din vredna krava sive barve in srednje velikosti.

• **Varno nalagate svoje imetje** v glasbeni instrument, ki v teku let na vrednosti celo pridobi (glej gosli, gitare). Ravnajte tedaj dobro, ako takoj kupite ter se obrnete na skladišče tvornice glasbenih instrumentov Meinel & Herold, Maribor št. 100. Zahtevajte zato čim prej od tvrdke katalog, katerega dobite takoj brezplačno.

• **Mladenič in mladenka** se najlepše zabavata ob melanholični godbi. Vprašanje gramofona in plošč je urejeno. Pod najugodnejšimi pogoji vam jih posoja »Šlager«, Ljubljana, Aleksandrova 5.

• **Nagrobne spomenike** v najmodernejših oblikah vam nudi najceneje kamnosešk. kiparsko podjetje **Franjo Kunovar**, pokopališče Sv. Križ, Ljubljana tel. 27-87.

• **V Škofji Loki, št. Vidu, Bohinjski Bistrici dobite «PAN« ovratnik.**

• **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

Izvršujemo vsa fotoamaterska dela
v 12 urah. Drogerija Kanc, Ljubljana — Maribor 2

Iz Ljubljane

u— **Pevci ljubljanskih moških zborov!** Ne pozabite, da bo drevi ob 20. skupna vaja v pevski dvorani Glasbene Matice. Note: Anton Foerster: »Umrl je mož«, Prelovec: »Zadnje slovo«. Udeležite se vaje vsi! V nedeljo dopoldne ob 11. bomo peli pri odkritju spomenika dr. Žerjavu na pokopališču pri Sv. Križu. Uprava Hubadove župe JPS.

u— **Sokol I. Tabor** vabi svoje članstvo, da se udeleži odkritja nagrobnega spomenika pokojnemu članu br. dr. Gregorju Žerjavu v nedeljo 18. t. m. ob četrt na 12. na pokopališču pri Sv. Križu. Pokažimo tudi ob tej priliki, da se zavedamo neprecenljivih zaslug, ki si jih je za Tabor pridobil nas nepozabni pokojnik, katerega spominu se bomo polnoštevilno poklonili ob tej veličastni svečanosti. — Uprava.

u— **Danes filmska predstava z zvočnimi Micky miškami v Elitnem kinu Matici.** ZKD priredi danes ob 14.30 v kinu Matici velezabavno predstavo z zvočnimi črtnimi filmi v katerih nastopa znana in obče priljubljena »Micky miška«. Ta mali vražek bo to pot vzbujal salve smeha v svojih novih šaloigrah kot zaljubljeni Romeo, kot Spreten mornar, kot pogumni junak i. t. d. Skratka na sporedu je kar 6 takih izvrstnih šaloiger in burk. Da bo spored vseboval tudi kaj resnega in poučnega se bodo začetkom predvajali nekateri zanimivi zvočni tedniki. Ves spored je izbran tako, da je poskrbljeno za razvedrilo in zabavo in to v prvi vrsti za našo mladino, ki se bo od srca nasmejala pri izvrstnih burkah in komedijah. Starši, pripeljite svojo deco in privoščite ji veselo urico zabave. Cene zelo nizke! Isti spored se ponovi še jutri ob 11. Ne zamudite tega sporeda!

u— **Komorni večer.** »Sloga« otvori svojo letošnjo koncertno sezono s komornim večerom klavirskega tria. Gg. prof. Jeraj Karol, Müller Avgust in Svetel Herbert izvajajo Čajkovskega trio v a-molu in Beethovnov trio v es-duru. Po simfoničnem koncertu bo ta komorni večer prav dobrodošel. Komorni slog vpliva vedno zelo blagodejno na človeškega duha, ker daje več prilike slediti in iskati one niti, ki se prepredajo in stvarjajo umetnino, poleg tega pa ostajajo te skladbe vedno v pritajeni, intimni odmerjenosti. Koncert bo v kino-dvorani Ljubljanski dvor v ponedeljek ob 20. Vstopnice v predprodaji v trafiki Pugelj, palača Pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti.

u— **Jugoslovenski akademski klub** v Ljubljani obvešča vse člane imetnike legitimacij potekla s 15. t. m. Za nadaljnjo trtinske vožnje, da je veljavnost teh legitimacij potekla s 15. t. m. Za nadaljno dobo, s katero stopijo ugodnosti zopet v veljavo, to je 15 dni pred katoliškim in 15 dni po pravoslavnih praznikih in za semestralne počitnice, je treba obnoviti opis in potrditev s strani glavnega sekretarijata J. A. K. Vpis se bo vršil v avli univerze v ponedeljek in torek od 10. do 12. in od 16 do 18. Članska pristojbina je 30 Din. Vsi starejši člani naj prinesejo eboj legitimacije. Istotam se sprejemajo tudi novi člani. Vpisovanje v prvem roku bo nudilo članstvu ugodnosti, da bo potrditev čim prej izvršena.

u— **»Tabor«.** Pozivamo članstvo in ostale rojake, da se polnoštevilno udeleže maše za pokojnim Vladimirom Gortanom jutri ob 10.30 v cerkvi sv. Jožefa. Drevi ob 20. bo imel pevski zbor vajo istotam.

u— **Organizacija diplomiranih tehnikov** naznanja članom, da se je 13. t. m. začel esperantski tečaj, ki se vrši vsak torek in četrtek ob 19.30 in je pristop še mogoč.

u— **Gospodinjski tečaj za železničarska dekleta.** Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic Ljubljana VII. je v sporazumu z Direkcijo državnih železnic ustanovila za železničarska dekleta gospodinjski in kuharski tečaj, ki se je otvoril v ponedeljek 12. t. m. v prostorih železničarske menze v Ljubljanskem dvoru. Tečaj vodi neumorna ravnateljica gospodinjske šole »Mladike« gdč. Jerica Zemljanova s svojim strokovnim učiteljstvom. Na tečaju uživajo gojenke praktični in teoretični pouk v najvažnejših predmetih, kakor: živiloznanstvu, nauku iz gospodinjstva, zdravstvu, serviranju, kuhanju in perutninarstvu. Kuhanje samo pa se poučuje po načelih pravilne in zdrave sodobne prehrane, v kateri je gdč. Jerica Zemljanova prvovrstna strokovnjakinja. Naval na ta tečaj je bil iz vrst železničarskih družin po sebi umevno — ogromen; sprejelo se jih je pa samo po zakonu predpisano število, v prvi vrsti one, ki že pomagajo v gospodinjstvu. Drugi tečaj se otvori v začetku januarja 1932.

u— **Centralna volilna pisarna** posluje v Kazini II. nadstr. kjer se dobe vse potrebne informacije.

u— **Za stradajoče v Beli Krajini** so darovali v pisarni RK Wolfova 12: Maturanti ljubljanskega učiteljišča ob svoji 40 letnici 200 Din, neimenovana poštna uradnica v p. 100 Din, neimenovan profesor v p. 100 Din, neimenovan poštni uradnik v p. 100 Din, Avšič Jakob 50 Din.

u— **Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola** bo igral v nedeljo 18. t. m. v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste) »Gašperček brez domac, burko v petih dejanjih. Začetek točno ob 16.

u— **Nakup palače OZ.** Mestna občina je pred leti na svoje stroške zgradila palačo Delavske zbornice ob Miklošičevi cesti. DZ je bila pri tem obvezana, da je prevzela za 3 milijone obligacijskega stanovanjskega posojila mestne občine. Zadnji čas so se med občino in DZ vršila pogajanja, da prevzame DZ palačo v svojo last. Ministrstvo za socijalno politiko in banska uprava sta odobrila nakup. Sestavljen je sedaj načrt pogodbe, ki bo v najkrajšem času podpisana. DZ bo palačo kupila za 7,226.642 Din.

u— **Zaprt prehod.** Zaradi vložitve popravljene mostovne konstrukcije na Martinovem mostu preko Šmartinske (Martinove) ceste ostane dne 20. t. m. prehod pod železniškim mostom za pešce in vozila zaprt od 7.30 do 17. ure.

u— **Bolnišnica se polni dan za dnem.** Ta teden je bolnišnica sprejela že 308 oseb v zdravljenje, med njimi prav veliko število ponesrečencev. Letos je bilo do včeraj sprejetih že 15.856 bolnikov. Nove žrtve nesreč so naslednje: Poslovodja Fran Borštnar je padel med vožnjo z motorja in si zlomil levo nogo. Pri stavbi vojaške pekarne zaposleni 16 letni delavec France Štarkeš je padel z odra in si zlomil levo nogo. Valentin Osolin je bil včeraj zaposlen pri gradnji mostu čez potok Želodnik.

Rokavice damske glace Din 48.—
Rokavice damske triko Din 15.—
Rokavice moš. nappa-usnje Din 84.—
Rokavice moške triko Din 14.—
Nogavice damske flor od Din 9.— naprej.
Nogavice moške, trpežne od Din 4.— naprej.
Nogavice otroške po reklamnih cenah
Zimsko perilo po najnižjih cenah
prodaja samo trgovina CIRIL AHLIN
Miklošičeva cesta 14, Poljanska cesta 5, Celovška cesta 56.

Vrtali so s svedrom velik kamen. Sveder je krhnil in mu je drobec priletel v levo oko, ki ga je močno poškodoval. Hčerka strojnika, 3 in polletna Pavla Černe iz Zadobrove pri DM v Polju je šla k stari materi. Zlezla je na voz, padla ž njega in si zlomila desno nogo. Pri posestniku Ivanu Kernu v Cerkljah pri Kranju zaposlena 30 letna dekla Marija Korošec je na podu pomagala mlatiti semeno deteljo. Na njo so padla vrata in jo močno poškodovala v levem kolku. Dninarica, 34 letna Terezija Šifrer, doma v Setniku pri Polhovem gradcu, je padla in se poškodovala po hrbtu. Poljski delavec Alojzij Lekan iz Gabrovke pri Zagradcu je padel po stopnicah in si težko poškodoval desno nogo.

u— **Aretacija originalnega berača.** Lojzek s Katarine, 38 letni beraček, majhne sključene postave, je kot original znan po vseh romarskih potih in tudi v Ljubljani, kjer se navadno postavlja pred cerkvami in prosi milodare. Včeraj popoldne ga je stražnik prijel in odvedel na stražnico. Tam so ga preiskali in našli pri njem 615 Din, ki jih je naberačil v 3 dneh. Lojzek je pred dežurnim uradnikom sam s seboj filozofiral: »Dragi moj Lojzek, vedno se smejaš, danes se pa jokaš«. Zaenkrat so ga pridržali v zaporu.

u— **Plesne vaje Ljubljanskega Sokola** bodo v nedeljo 18. t. m. ob 20. v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste).

u— **S. O. Preporod!** Danes zvečer običajna plesna vaja v Trgovskem domu. Vodi g. mojster Jenko. Začetek točno ob pol 8. Vljudno vabljeni!

u— **Otvoritev plesnega tečaja propagandnega društva** v Ljubljani bo danes ob 20. v veliki dvorani Unionа.

u— **Plesni večer — perfekcija drevi in vsako soboto ob pol 9. zvečer v Kazini** pod vodstvom mojstra Jenka. Sonny-Boy Jazz. Članarina 15 Din, dijaki-nje 10 Din.

u— **Plesna šola SK Svobode v Ljubljani.** Danes ob 20. bo redna plesna šola v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Kdor slučajno ni prejel vabila, ga dobi pri blagajni.

Iz Maribora

a— **Koncert kraljeve garde** bo danes, v soboto točno ob 20. Spored, ki se v Mariboru še ni nikoli izvajal, je tako pester in zanimiv, da moramo cenjeno občinstvo posebno opozoriti na ta redek umetniški užitek tem več, ker imamo v Mariboru le redko priliko slišati tak veliki orkester, katerega zasedba je okoli 100 glasbenikov.

a— **Prisega pitomcev in dijakov** bo jutri 18. t. m. ob 10. dop. v vojašnici Kralja Petra (Kadetnici). Vabljeno je tudi občinstvo!

a— **ZKD v Mariboru** se bo po svojem odposlanstvu udeležila slavnostnega občnega zbora ljubljanske posestrime ter odkritja spomenika dr. Gregorju Žerjavu. Prosimo vse one člane naših društev in vse naše prijatelje iz Maribora in okolice, ki se bodo teh slavnosti udeležili, da se zaradi evidence udeležbe prijavijo danes 17. t. m. dopoldne v naši pisarni, Cankarjeva ulica 1, Predsedstvo ZKD v Mariboru.

a— **Srebrno poroko** bosta obhajala v nedeljo 18. t. m. finančni preglednik g. Ivan Simončič in njegova zvesta družica ga. Roza Naše čestitke!

a— **»Zemlja smehljaja«,** Leharjeva operета se bo ponovila prvič v nedeljo 18. t. m. ob 20. Ker bo to prva operetna nedeljska predstava v letošnji sezoni in se pričakuje veliko zanimanje občinstva, priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji.

a— **Maša zadušnica** za bazoviške žrtve bo v nedeljo ob 11. dopoldne v stolnici. Udeležila se je bodo vsa mariborska narodna društva, Narodna odbrana, Strelska družina, Sokoli in dijaki. V soboto zvečer bodo prižgali ogeni na vznožju pred spomenikom Jugoslovenske matice v mestnem parku.

a— **Obletnica likofa Pohorskega doma.** Te dni poteče eno leto, odkar je bil ta lepi dom dovršen. V nedeljo, 18. t. m. proslavi dom svoj jubilej z zabavnim planinskim programom. Slikarska umetnica Jesen razstavi svojo galerijo najlepših pohorskih slik. Prijatelji doma in Jeseni pridite!

a— **Avtobusne vožnje pod Pohorje.** Ob obletnici likofa Pohorskega doma se bo vršil v nedeljo 18. t. m. izlet na Pohorje. Mestni avtobusi bodo vozili danes ob 15. z Glavnega trga do Reke in v nedeljo z Glavnega trga ob 6. do gostilne Hoste v Radvanju. Povratek z avtobusi v nedeljo ob 18. iz Reke.

a— **Lov na lisico.** Mariborski motoklub priredi v nedeljo 18 t. m. v primeru neugodnega vremena pa 25. t. m. lov na lisico. Vozač, ki se po 2 urah kot prvi dotakne lisice in ji izroči legitimacijo starta, bo zmagovalec Če se lisica po 2 urah ne ulovi, dobi lisica nagrado zmagovalca. Po lovu bo prosta zabava v Kamnici.

a— **Občni zbor mariborskega zimskoportnega podsaveza** bo danes v soboto ob 20. v hotelu »Orel«.

a— **Kinematografske predstave.** Grajski kino od danes dalje velefilm »M«, historija düsseldorfskega vampirja Kürtena. Union kino od danes dalje »Ingagi«, nemški velefilm iz pragozda Afrike.

a— **Dr. Pfrimer odpotoval.** V petek dopoldne si je kupil dr. Walter Pfrimer, vodja ponesrečenega heimwehrovskega puča dne 13. septembra v Avstriji v mariborski pisarni »Putnika« vozni listek preko Trsta, Benetk, Milana, Curiha, Friedrichshafna in Ulma v Monakovo. Odpotoval je iz Maribora včeraj popoldne s tržaškim brzovlakom ob 14.30 in prispe v Monakovo v nedeljo ob 18.

a— **Slana na Pohorju.** Kakor poročajo s Pohorja, so imeli te dni hudo slano, ki je pokrila gozdove s tanko belo kopreno. Na Klopnem vrhu in Veliki Kapi pa je celo zapadel sneg.

a— **Današnji ribji trg.** Danes so na mariborskem trgu prodajali morske rake po 28 Din komad, sardelice pa po 16 Din kg.

a— **Poizkusni alarm.** Prihodnji teden bo vodstvo tukajšnje delavnice državnih železnic po sireni alarmiralo vsa bližnja gasilna društva. Dan in čas alarma bo pravočasno objavljen.

a— **Smrtna nesreča starega prevžitkarja.** V Cigmencih pri Sv. Martinu pri Vurbergu so našli v listnjaku neke hiše mrtvega 77-letnega prevžitkarja Petra Kristla. Imel je prevžitek na svoji nekdanji domačiji, ker pa so z njim grdo ravnali, je hodil na hrano in spat k hčerki v poldrug kilometer oddaljeni kraj. Spal je na senu, ponoči se je pa očividno odstranil in padel s skednja. Sodna komisija iz Maribora, ki so jo tvorili poleg preiskovalnega sodnika Kramerja, državnega tožilca Severja in sodnega zdravnika dr. Zorjana, je ugotovila, da si je mož pri padcu zlomil 3 rebra ter umrl zaradi notranje izkrvavitve. Prvotna domneva, da gre za zločin, je torej popolnoma izključena.

Posamezni pari usnjenih rokavic izpod nabavne cene pri
CIRIL AHLIN
Miklošičeva cesta 14, Poljanska cesta 5, Celovška cesta 56.
12498

a— **Policijska kronika** beleži samo 2 aretaciji in 21 prijav, slednje večinoma zaradi prekoračenja cestno policijskih predpisov.

a— **Poneverba.** Neki mesarski mojster iz Gozdne ulice je dal nekemu Feliksu A. 2 žepni uri z verižicami, vredni 3000 Din. Izročil mu jih je v prodajo, Feliks A. je uri res prodal, izkupiček pa je zapravil. Policija ga je aretirala in pride pred sodišče.

a— **Tatvina kolesa.** V četrtek popoldne je bilo inž. Petru Keršiču iz veže mariborskega sodišča ukradeno moško kolo znamke »Styria« s tovarniško številko 755.530, vredno 1000 Din.

Iz Celja

e— **Nabavite si vstopnice že v predprodaji,** ker bo omogočeno gostovanje ljubljanske drame s Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi« v torek 20. t. m. ob 20. v tukajšnjem mestnem gledališču le na ta način. Vstopnice se dobijo v knjigarni Goričar in Leskovšek.

e— **Za koncert simfoničnega orkestra kraljeve garde,** ki bo nastopil jutri ob pol 21. v veliki dvorani hotela Uniona (Celjski dom), vlada med celjskim prebivalstvom veliko zanimanje. Vstopnice se dobijo v predprodaji v knjigarni Goričar in Leskovšek in pa na dan koncerta eno uro pred pričetkom pri blagajni.

e— **Nesreča na živinskem sejmu.** V četrtek se je vršil v Planini pri Sevnici živinski sejem, katerega se je udeležil tudi 32 letni posestnikov sin Franc Skorja od Sv. Lenarta nad Laškim. Nekemu posestniku se je nenadoma splašil bik, se iztrgal iz rok in napadel nič hudega slutečega Skorjo. Poškodoval ga je z rogovi na nosu in licih tako hudo, da je moral Skorja v bolnico.

e— **V Vodnikovi ulici** so bila včeraj izvršena potrebna regulacijska merjenja in bo mestna občina te dni dala zgraditi od Kralja Petra ceste mimo Schwabove hiše in ekspoziture OUZD do že obstoječega pločnika nov betonski pločnik, kar je bilo že zelo potrebno.

e— **Vsi trgovski nameščenci,** ki bi se radi poglobili v podroben študij izložbenega aranžerstva, se vabijo, da čim prej vstopijo v Klub izložbenih aranžerjev dravske banovine, ki ga snuje član mednarodnega aranžerskega kluba g. Zvonko Čulk, aranžer tv. I. Samec v Ljubljani. Klub namerava izdajati lasten strokovni list, ki se bo bavil poleg strokovnega dela tudi s posredovanjem služb in organizacijo predavanj. List bo bogato ilustriran. Vršile se bodo tudi posebne tekme v čim okusnejšem aranžiranju izložb.

Srečke 12797
državne razredne loterije naročite že danes z navadno poštno dopisnico za novo kolo I. razreda pri glavnem pooblaščenem prodajalcu BRISTOL, Novi Sad, Željeznička 27.

Vsem interesentom na znanje!

Naročilnice za srečke državne razredne loterije za novo kolo bomo priložili »Jutru« dne 31. t. m. Žrebanje v I. razredu se bo vršilo dne 19. in 20. novembra. Preskrbljeno je, da si bo vsakdo lahko kupil našo srečko, kljub temu, da jih bo zdaj pol manj. — Zunanje kupovalce srečk prosimo, da z naročili počakajo na naše naročilnice.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

e— **Dve zanimivi predavanji** je priredilo tukajšnje Trgovsko društvo mlademu trgovskemu naraščaju in članom pomocniškega zbora v sredo zvečer v Narodnem domu. Po pozdravnem nagovoru predsednika Antona Fazarinca je predavatelj ravnatelj Trgovskega podpornega in bolniškega društva v Ljubljani g. Podgoršek o potrebi in visoki vrednosti socialnega zavarovanja ter o obveznem zavarovanju s posebnim ozirom na ugodnosti višjega zavarovanja, ki ga ravno nudi Trgovska bolniška blagajna. Izčrpnemu predavanju je sledilo drugo predavanje podravnatelja Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani g. dr. Vrančiča, ki je v poljudnih besedah pojasnil pomen pokojninskega zavarovanja za zasebne, zlasti pa trgovske nameščence, med katerimi pokojninsko žavarovanje, žal, še ni tako razširjeno kakor bi moralo biti. Žal, da je bila udeležba tako majhna.

e— **Tragična smrt dečka.** V četrtek je umrl v celjski javni bolnici 12 letni sin sonjederca Maks Žnidaršič od Sv. Jurija ob Taboru. Julija letos ga je doma ugriznil neki pes, ki ga je ujel oče zaradi kontumaca. Rana ni izgledala nevarna in se je kmalu zacelila. Predvčerajšnjim pa se je na dečku nepričakovano pojavila kot posledica takratnega pasjega ugriza steklina in so ga morali prepeljati v celjsko bolnico. Bilo pa je že prepozno in je bila vsa zdravniška pomoč zaman. Deček je umrl v groznih bolečinah.

e— **K poročilu o poskušenem samomoru** 22 letne vzgojiteljice Lore K. iz Gradca, ki si je skušala s svetilnim plinom končati življenje, naprošeni dodatno javljamo, da se deklica ni skušala zastrupiti zaradi nesrečne ljubezni, temveč je svoje dejanje izvršila v trenutku duševne nerazsodnosti pod vplivom globoke užaljenosti, povzročene ji od nekih oseb z razširjanjem neresničnih vesti o njej. Lora K. je že okrevala in je včeraj zapustila tukajšnjo bolnišnico.

e— **V znamenju kola.** Predvčerajšnjim so je sprl 31 letni posestnikov sin Anton Vodeb iz Črnolice pri Sv. Juriju ob južni železnici z nekim svojim sorodnikom, ki je v jezi pograbil gnojne vile in Vodeba z lesenim držalom pošteno kresnil po glavi. Poleg tega ga je pa še močno ugriznil v palec leve roke. Vodeb se zdravi v bolnici.

e— **Sodna razprava proti ubijalcu Blakšiču** se bo vršila danes ob 9. na okrožnem sodišču. Kakor je še v živem spominu, je na nedeljo 20. septembra okrog polnoči zabodel v Gaberju na Mariborski cesti na meji Spodnje Hudinje 61 letni čevljarski pomočnik Blakšič iz Gaberja, oče 9 nepreskrbljenih otrok, pred Omladičevo hišo 24 letnega dninarja Dominika Habernika s Koroškega z nožem v levo stran vratu in mu prerezal žilo odvodnico, tako, da je Habernik v nekaj minutah izkrvavel.

e— **Mestni kino** bo predvajal drevi ob pol 21. krasni zvočni kriminalni film »Greifer«. V glavnih vlogah Hans Albers, Šarlota Susa in Celjan Hary Hardt.

e— **Plesna šola Svobode** se bo zaradi simfoničnega koncerta vršila izjemoma v sredo 21. t. m. ob 8. zvečer v Unionu. Nadalje se bodo pa vršile plesne vaje redno vsako nedeljo ob 8. zvečer.

e— **Plešna šola trgovskih nameščencev** opozarja vse interesente, da bo vpisovanje samo še danes. Vaje se bodo vršile vsako soboto. Posečajte jih redno!

Iz Kranja

r— **Francoski tečaji.** Krožek prijateljev Francije v Kranju sporoča, da se bodo vršili njegovi francoski tečaji po naslednjem redu: ob ponedeljkih od 19. do 20.30 bo prvi (začetniški) tečaj, ob torkih ob isti uri drugi (nadaljevalni) tečaj in ob sredah od 18. do 19.30 trejti (konverzacijsko-literarni) tečaj. Tečaji bodo v gimnaziji (pritličje, razred III.a). Pričetek tečajev bo s ponedeljkom 19. t. m. Ves teden se bodo še sprejemali novi udeleženci.

Z Jesenic

s— **Deška in dekliška osnovna šola na Jesenicah** priredi danes popoldne in v nedeljo 18. t. m. ob 20. v osnovni šoli pravljično komedijo v 4 dejanjih »Kraljičino«. Čisti dobiček je namenjen za odplačilo nabavljenega šolskega skioptika, zato pozivamo občinstvo, da stremljenja za mladinsko izobrazbo podpre.

Iz Tržiča

č— **Kino** predvaja danes in v nedeljo krasen film »Ljubavna pesem« ter dopolnilni spored Micky miške.

Iz Trbovelj

t— **Veliko gasilsko vajo** priredi to nedeljo ob 16. naše gasilstvo. Sodelovali bodo tudi gasilci društva Klek in Sv. Katarine. Fingirani požar bo predstavljala žaga g. Poklška in sosedni objekti. Signal bo dala rudniška sirena.

t— **Drzne akrobacije,** ki so jih izvajali v Trbovljah slovenski akrobati, so navdušile tudi našo mladino. Kjer je napeta kaka vrv, že vidiš šolsko mladino, kako se vežba v hoji po njej. V četrtek popoldne so šolarji v pomanjkanju vrvi položili od drevesa do drevesa vodovodno cev in se na nji producirali. Cev pa ni bila dobro pritrjena, zato se je zasukala in spodnesla 9-letnega šolarčka Hinka Zorka, da si je zlomil nogo. Nesreča naj bo v svarilo mladim »akrobatom«, pa tudi staršem, da pazijo na otroke.

t— **Kino Sokol** predvaja drevi ob 20. zvočni film »Teksaški odvetnik«, poleg pa veseloigro in Forov zvočni journal.

Iz Gornje Radgone

gr— **Za višjega veterinarskega svetnika v 5. skupini** je napredoval g. Franjo Lobnik, državni veterinarski svetnik pri obmejni veterinarski postaji v Gornji Radgoni.

gr— **Gradnja nove carinarnice v Gornji Radgoni.** Lepo oktobrsko vreme je pospešilo gradnjo, tako da se je minili teden dvignila stavba v prvo nadstropje, ki se sedaj gradi. Zidarska dela hitro napredujejo in če bo količkaj ugodno vreme, bo stavba ob koncu prihodnjega tedna pod streho.

Iz Hrastnika

h— **Kino Narodni dom** predvaja danes in v nedeljo Jugofilm »Srce v plamenu«. V nedeljo je prva predstava šele ob 17., ker se vrši ob 15. v Narodnem domu koncert mladinskega pevskega zbora Trbovlje—Vode. Nastopa 100 rudarskih otrok pod vodstvom pevovodje učitelja g. Guligoja. Prijatelji delavske mladine, posetite v obilnem številu ta koncert!

Iz Šoštanja

št— **Poroka.** V četrtek se je poročil g. Edi Eder, uradnik v Woschnaggovi tovarni usnja z gdč. Natalijo Šmonovo. Bilo srečno!

št— **Ostavka na učiteljsko službo.** Do sedaj v Ravnah službujoča ga. Ivanka Svetova je podala ostavko na učiteljsko službo.

št— **Naša postaja** je izpremenila svoje ime. Po bližnjem zdravilišču Topolščici nosi sedaj naziv Šoštanj-Topolšica. Od prevrata do sedaj se je namreč glasilo njegovo službeno ime Šoštanj-Topolščice. Izpremenba je pravilna, ker se kraj imenuje edino Topolšica. Danes bi bilo menda težko dognati, kje so poprevratni krstniki iztaknili za čisto jasno krajevno ime Topolšico spakedranko Topolščice.

št— **Tuja drva je prodajal** neki možak iz Razbora po Šoštanju. Prodal je na raznih mestih okoli 30 kubičnih metrov. Ko je pravi lastnik teh drv, trgovec Tischler iz Velenja, svoja drva, kupljena v Razboru pogrešil, je prišel čedni prodajalec v nečeden položaj. Pri razpletu zadeve bo pomagalo tudi orožništvo.

Iz Ptuja

j— **50-letnico rojstva** je praznoval 13. t. m. starešina okrajnega sodišča sodni svetnik g. dr. Aleksander Poznik. Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi in mu kličemo: Na mnoga leta!

j— **Proračun ptujske mestne občine za l. 1932.** je razgrnjen pri mestnem knjigovodstvu od 14. do 28. t. m. in je vsakomur na vpogled med uradnimi urami od 9. do 12.

j— **Volilni shod bodo v nedeljo 18. t. m.** kar trije, in sicer pri Sv. Barbari v Halozah, pri Sv Andražu v Halozah in pri Sv. Vidu. Na shodih bo govoril g. Lovro Petovar iz Ivanjkovcev. Za shode vlada veliko zanimanje posebno še pri naših Haložanih. Sploh se opaža v našem okraju veliko zanimanje za volitve.

j— **Razglas o cenah kruha** je po nalogu banske uprave izdalo mestno načelstvo. Dogajali so se namreč primeri, da so peki prodajali beli kruh pod imenom luksuzno pecivo, ki mu ni določena cena. Prav tako je opažati, da je črni kruh, kateremu so cene določene, izostal v prodaji, pri čemer so prikrajšani zlasti nižji sloji. Izvedla se bo najstrožja kontrola o mesenju belega kruha in o prodaji črnega kruha. Prekršitelji se bodo kaznovali najstrožje.

j— **Od slabosti je padla v nezavest** ga. Brunčičeva z Brega na živilskem trgu, kjer je prodajala zelenjavo. Prenesli so jo v ambulatorij OUZD, od koder je bila prepeljana z rešilnim avtom v javno bolnico

j— **Kino** bo predvajal v soboto 17. t. m. ob 20. in v nedeljo 18. t. m. ob pol 16., pol 19. in pol 21. nemi film »Na nočni straži«.

Iz Prekmurja

pm— **Žrtev griže.** V murskosoboški bolnišnici je podlegla griži Slavičeva Katarina iz Martjancev. V Slavičevi družini je to že druga letošnja smrtna žrtev te hude bolezni.

pm— **Prava poletna nevihta** je v sredo zvečer razsajala v murskosoboškem okolišu. Bliskalo se je in grmelo, kakor da smo sredi poletja.

pm— **Terezinski sejem** pretekli četrtek v Murski Soboti je imel tudi letos mnogo ljudi, toda prodajalo in kupovalo se ni skoro nič. Bike so kupovali po 3 Din in krave delno celo po 1 Din za kg.

pm— **Izgubila** je v četrtek na sejmu ga. Jelovškova iz Tešanovcev svojo ročno torbico, v kateri se je nahajalo okrog 2400 Din z raznimi dokumenti. To je opazil neki neznani moški, ki je hitro pobral torbico in jo vtaknil v žep. Blizu je bil dijak Franc Flegar, ki je neznancu iztrgal torbico. Nabralo se je takoj več ljudi, ki so denar prešteli, potem pa ga izročili dijaku, naj ga ponese lastnici. Ako ne bi opazil početja neznanca omenjeni dijak, ne bi najbrž prišla ga. Jelovškova, do svoje torbice, še manj pa do denarja. Neznanec se je izgovarjal, da je hotel ponesti denar na orožništvo.

GOSPODARSTVO

Naš kontingent za izvoz lesa v Francijo

Iz Beograda poroča Agencija Avala: Ob koncu avgusta t. l. je francoska vlada uvedla sistem kontingentiranja uvoza lesa v Francijo in Alžir. Uvozni kontingent za Jugoslavijo je izračunan na podlagi našega povprečnega izvoza v Francijo v letih 1925. do 1929. Ta kontingent znaša 34.576 ton lesa po pozicijah 128, 133, 597 in 600 francoske carinske tarife. Čeprav smo letos ta kontingent trikrat prekoračili, je vendar Francija dovolila Jugoslaviji, da sme letos uvoziti v Alžir še 18.000 ton lesa po omenjenih pozicijah carinske tarife. Za prihodnje leto je Francija razen že določenega kontingenta dovolila še posebni kontingent za Alžir v višini 42.000 ton na leto.

Kakor smo že poročali, se je nedavno mudila v Parizu posebna delegacija našega trgovinskega ministrstva, ki se je pogajala zaradi povečanja našega kontingenta. Dodatni kontingent za izvoz v Alžir je gotovo uspeh prizadevanja te delegacije. Naš izvoz lesa v Francijo in njene kolonije zavzema važno mesto v naši izvozni trgovini. Lani je ta izvoz dosegel že vrednost 100 milijonov Din (l. 1929. 76.6, l. 1928. 58.6). V prvem letošnjem polletju pa smo izvozili že 32.678 ton (za 57.8 milijona Din); če k temu prištejemo še izvoz v Alžir od 5317 ton, dobimo vsega 37.995 ton. Ker pa Francija v kontingent šteje tudi pragove, ki smo jih letos v veliki meri izvažali baš v Francijo, je naš izvoz že v prvem polletju dosegel s pragovi vred 68.533 ton in smo do konca avgusta naš kontingent na ta način že trikrat prekoračili. Glede na naš dosedanji izvoz je kontingent vsekakor premajhen, tudi če ga izračunamo na podlagi slabšega povprečja 1925.—1929., ker bi moral tudi v tem primeru znašati še enkrat toliko, kakor je bil določen. Z dodelitvijo posebnega kontingenta za Alžir v višini 42.000 ton, bomo imeli za prihodnje leto skupaj vsega 77.000 ton kontingenta za Francijo in Alžir.

K predlogom za ureditev izvoza lesa

Radovljica, 15. oktobra.

V sredo popoldne se je vršila prva seja sekcije lesnih trgovcev pri Gremiju trgovcev v Radovljici, ki jo je vodil načelnik sekcije g. Alojzij Papler ob navzočnosti načelnika gremija g. Leopolda Fürsagerja. Na seji se je razpravljalo v prvi vrsti o predlogih ožjega odbora Osrednje sekcije lesnih trgovcev glede ureditve izvoza lesa. V debati se je izkazalo, da se sekcija strinja z uvodnim odstavkom predlogov glede potrebe strokovne usposobljenosti, ki naj si jo podjetnik pridobi z dokazom 5letnega zaposlenja v lesni stroki odnosno z absolviranjem kake višje strokovne ali šumarske šole, ki ji mora slediti dvoletna praksa. Pomanjkljiv je ta predlog samo v toliko, da ne vpošteva razmer, ki lahko nastanejo, če mora po nenadni smrti lesnega podjetnika prevzeti posle bodisi njegova žena ali sin odnosno kak zakoniti naslednik, ki se mu prevzem podjetja ne bo nikakor mogel ovirati z motivacijo, da nima strokovne usposobljenosti.

Glede predloga za ureditev izvoza lesa s posebnim pravilnikom, ki naj vsebuje določbe o tem, kdo naj bo izvoznik in kakšne vrste lesa naj bodo pri izvozu vezane na določbe pravilnika, odobrava sekcija predlog, da strokovne usposobljenosti ni treba dokazovati že obstoječim podjetjem in da mora biti vsako podjetje po predpisih trgovsko protokolirano. Glede minimalne kapacitete podjetja pa je sekcija mnenja, da bi bilo treba ločiti stara že obstoječa podjetja in nova. Obstoječi podjetnik bi moral, če hoče biti izvoznik, dokazati, da je v enem izmed zadnjih 4 poslovnih let izvozil najmanj 20 vagonov raznega rezanega in tesanega lesa ali 50 vagonov drv ali pa denarni ekvivalent v drugem lesu oziroma v lesnih izdelkih; glede novih podjetij pa se sekcija s predlagano kapacitetno lestvico in z ostalimi dodatnimi pogoji strinja.

S predlagano organizacijo izvoza v zvezi z ustanovitvijo izvozne družbe, ki naj nosi ime »Društvo lesnih izvoznikov dravske banovine«, se sekcija ne strinja in je soglasno proti ustanovitvi društva, ker je iz prakse znano, da so bile še vse take in slične ustanove samo središče prepirov, protekcije in nelojalne konkurence in niso rodile najboljšega uspeha. Zato predlaga sekcija, naj bi izdajo izvoznih dovoljenj preskrbovala in izdajala osrednja sekcija v Ljubljani po predhodni odobritvi vsega odbora. Istočasno postavlja sekcija zahtevo, da se glede na kapaciteto lesnih trgovcev v območju radovljiškega gremija tudi radovljiški sekciji da zastopstvo v ožjem odboru Osrednje sekcije lesnih trgovcev.

V nadaljnji razpravi je bil stavljen tudi predlog o pobijanju nelojalne konkurence. Tej konkurenci so krivi takozvani slamnati možje, ki za odškodnino odstopajo ime svojega podjetja inozemskim tvrdkam, ki potem z nalepljeno domačo firmo nemoteno izvršujejo kupčije na škodo reelne domače lesne trgovine. Zato je bilo predlagano, da se v pravilnik vnese določba, po kateri bi vsako lesno podjetje, ki se mu dokaže, da kaka inozemska firma pod njegovim imenom kupuje in izvaža les, izgubilo svojo obratovalno pravico ter bi se mu vzel obrtni list. Končno je sekcija sklenila naprositi Osrednjo sekcijo, naj intervenira na merodajnih mestih, da bodo pooblaščene banke izdajale overenja o zavarovanju valute samo takim podjetjem, ki se izkažejo s protokolacijsko listino.

Zboljšanje naše trgovinske bilance v Češkoslovaški

Do lani je pasivnost naše trgovinske bilance s Češkoslovaško silno naraščala, kar je dalo med drugim povod za končno ureditev trgovinskih odnošajev v obliki tarifne pogodbe. Kakor je sedaj razvidno iz češkoslovaške statistike, se je v letošnjem letu ta pasivnost znatno zmanjšala. Za prvih 8 mesecev letošnjega in preteklega leta nam kaže češkoslovaška statistika naslednjo sliko trgovinskega prometa z našo državo (v milijonih češkoslovaških kron):

januar - avgust	1931.	1930.
izvoz v Jugoslavijo	547.0	918.9
uvoz iz Jugoslavije	217 9	231.5
	+ 327.1	+ 687.4

Za Češkoslovaško je trgovinska bilanca z našo državo sicer še vedno močno aktivna (za našo državo torej pasivna), vendar pa je treba upoštevati, da se je ta aktivnost zmanjšala na polovico lanskega zneska. Pri tem je važno, da je naš izvoz s Češkoslovaško po češkoslovaški statistiki letos nazadoval le za 11.6 milijona Kč ali za 5 %, dočim se je po naši statistiki ves naš izvoz letos po vrednosti zmanjšal za 27 %. Če pa upoštevamo padec cen nasproti lanskemu letu, tedaj lahko ugotovimo, da se je letos naš izvoz v Češkoslovaško dejansko dvignil.

Razmeroma ugoden razvoj našega izvoza v Češkoslovaško je v glavnem posledica dveh dejstev, in sicer uveljavljenja tarifne pogodbe med obema državama in v znatni meri tudi vpliva carinske vojne med Češkoslovaško in Madžarsko. Znatni del lanskega madžarskega izvoza v Češkoslovaško, ki se tiče v prvi vrsti agrarnih proizvodov, je letos nadomestila Jugoslavija. Tako je znašal letos v prvih 8 mesecih naš izvoz goveje živine in svinj 39.151 komadov, lani pa le 20.343 komadov (nasproti lani znaša torej to povečanje skoro 100 %); izvoz masti pa se je dvignil celo od 17 na 1038 ton in je dosegel vrednost od skoro 10 milijonov Kč. Povečal se je tudi naš izvoz poljskih pridelkov. Med izvoznimi predmeti, na katere ni mogla vplivati carinska vojna med Češkoslovaško in Madžarsko, pa je zlasti omeniti tobak, ki ga je letos Češkoslovaška uvozila od nas 836 ton za 26.2 milijona Kč (lani 652 ton za 20.4 milijona Kč). V zvezi s krizo industrijske produkcije v Češkoslovaški pa je seveda omeniti nazadovanje našega izvoza rud, in sicer od 112.200 na 19.800 ton, odnosno od 15.7 na 4.6 milijona Kč.

Možnosti za boljše plasiranje naših agrarnih presežkov v Češkoslovaški zaradi češkoslovaško - madžarske carinske vojne (ki se je pričela 15. decembra pret. leta), bodo seveda v doglednem času izostale, ker je računati, da bodo pogajanja za novo češkoslovaško - madžarsko trgovinsko pogodbo v kratkem končana, zlasti ker je Češkoslovaška že v septembru uveljavila začasni dogovor, po katerem je Madžarski zopet omogočen izvoz svinj v Češkoslovaško, Češkoslovaški pa izvoz drv v Madžarsko. Zopetni uvoz madžarskih svinj izkazuje že češkoslovaška statistika za september, in sicer v višini 3366 komadov (lani v septembru 10.473 komadov). V tem mesecu je bilo iz Jugoslavije uvoženih še 6913 komadov svinj (lani 3019); za tekoči mesec pa statistika za nas gotovo ne bo več tako ugodna. Kako dalekosežne posledice je imela carinska vojna med Češkoslovaško in Madžarsko na trgovinski promet, nam nazorno kaže trgovinska statistika za prvih 8 mesecev t. l., po kateri je češkoslovaški uvoz iz Madžarske nasproti istemu razdobju lanskega leta nazadoval od 554.0 na 75.8 milijona Kč, izvoz v Madžarsko pa od 652.2 na 198.2 milijona Kč.

= **Veliko gospodarsko zborovanje v Trbovljah.** Trboveljske gospodarske korporacije sklicujejo za torek 20. t. m. ob 16. v Sokolskem domu veliko gospodarsko zborovanje, na katerem bo poročal generalni tajnik Zbornice za TOI g. Mohorič o gospodarskem položaju v naši državi, o naložbah in dvigu denarja v denarnih zavodih in o vrednosti dinarja nasproti tujim valutam. To zborovanje je posebno važno sedaj, ko razni neodgovorni elementi nehote ali pa tudi hote širijo razne tendencijozne vesti o gospodarskem stanju naše države, in s tem begajo nepoučeno prebivalstvo, da se pusti zapeljati k nepremišljenim dejanjem, ki škodujejo ne samo njim samim, temveč celokupnemu narodnemu gospodarstvu. Vsi oni malodušni imajo sedaj priliko, da slišijo iz ust veščaka, kakor je g. Mohorič, pravo stanje našega gospodarskega položaja.

= **Nova trgovinska pogajanja med Avstrijo in Madžarsko.** V četrtek je dospela na Dunaj madžarska delegacija pod vodstvom dr. Nichla, da se pogaja za revizijo avstrijsko-madžarske kontingentne trgovinske pogodbe, ki je bila šele pred meseci po dolgotrajnih pogajanjih uveljavljena.

= **Francoski zlati zaklad prekoračil 60 milijard frankov.** Po najnovejšem izkazu Francoske banke se je zlati zaklad ponovno povečal za 726 na 60.539 milijonov frankov. Istočasno pa je tudi obtok bankovcev dosegel rekordno višino 81.847 milijonov frankov.

= **Ponovno povišanje diskonta v Newyorku.** Kakor poročajo z Newyorka je Federalna rezervna banka povišala diskont od 2 in pol na 3 in pol odstotkov. Pred tednom je bil kakor znano diskont povišan od 1 in pol na 2 in pol odstotka.

= **Prodaja.** Dne 31. t. m. se bo vršila pri upravniku I. oddelka Zavoda za izradu vojne odeće v Sarajevu licitacija glede prodaje odpadkov od sukna, platna, usnja, vreč, glede prodaje starih odej, starega sukna, čevljev, motvoza, starega železa in raznih pločevinastih odpadkov. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjeni upravi.)

= **Dobave.** Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 200 komadov čaš za elemente (Leclanche in Callaud), glede dobave telefonskega in električnega materijala; strojni oddelek pa do 27. t. m. ponudbe glede dobave 150 komadov gumijastih obročkov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave usnja in spiralnih svedrov. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 80.000 kg portlandskega cementa. Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 950 kg tračnikov. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.) Dne 31. t. m. se bo vršila pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu ofertna licitacija glede dobave 500 parov platnenih čevljev z gumijastimi podplati; 3. novembra pa glede dobave 3000 komadov trodelnih žimnic in 2000 komadov blazin. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjenem skladišču.)

Borze

16. oktobra.

Na ljubljanski borzi so danes ostali tečaji deviz v glavnem nespremenjeni, le devize Trst, Bruselj in Amsterdam so se intervalutarno okrepile. Med efekti je prišlo do zaključkov v Ljubljanski kreditni po 115 in v Vevčah po 115.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila Vojna škoda za aranžma najprej zaključena po 290, potem pa je tečaj nekoliko popustil in ni prišlo več do prometa; za december je bil zabeležen promet po 293. Zaključk. so bili zabeleženi še v 7 odst. Blairovem posojilu po 55, v 7 odstotnem investicijskem posojilu po 65 in v 6 odst. begluških obveznicah po 44 do 45. Med bančnimi vrednotami je prišlo do prometa v Praštedioni po 957.50, v Srpski po 186, v Ljubljanski kreditni po 115 in v Jugobanki po 67. Od industrijskih vrednot pa so se trgovale Trboveljska po 210, Vevče po 115, Šećerana po 160, Drava po 185 in Slaveks po 20.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2273.78 — 2280.62, Bruselj 788.14 — 790.50. Curih 1098.45 — 1101 75. London 213.51 — 221.01. Newyork 5591.01 — 5608.01, Pariz 220.68 — 221.34, Praga 165.86 — 166.36. Trst 287.42 — 293.42.

Zagreb. Amsterdam 2273.78 — 2280.62, Bruselj 788.14 — 790.50. London 213.51 do 214.33, Milan 287.42 — 288.32, Newyork kabel 5602.01 — 5619.01, Newyork ček 5591.01 do 5608.01, Pariz 220.68 — 221.34, Praga 165.86 — 166.36. Curih 1098.45 — 1101.75.

Curih. Beograd 9.05, Pariz 20.09. London 29.75, Newyork 510. Bruselj 71.60, Milan 26.40, Madrid 45.75, Amsterdam 207. Berlin 116.25, Dunaj 71. Stockholm 118, Oslo 112. Kobenhavn 112, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.10, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.05.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 61 bl., 7% Blair 57 bl., Celjska 150 den., Ljubljanska kreditna 115 zaklj., Kreditni zavod 195 den., Vevče 115 zaklj., Ruše 125 zaklj.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 277 — 282, za december 291—292, investicijsko 65 — 67, 4% agrarne 30 — 35, 7% Blair 55 — 56, 8% Blair 60 — 61, 7% Drž. hipotekarna banka 70 bl., 6% begluške 44 — 45; bančne vrednote: Praštediona 957.5 — 965, Union 100 bl., Kreditna 121 do 126, Jugo 67 — 68, Ljubljanska kreditna 115 — 118, Srpska 185 — 187, Zemaljska 110 den., Narodna 4600 den.; industrijske vrednote: Gutmann 105 den., Slaveks 20 do 25, Slavonija 200 bl., Drava 185 — 190, Šećerana 160 — 170, Brod vagon 55 bl., Vevče 115 — 120, Drava 280 bl., Jadranska 400 bl., Trbovlje 207.5 — 215.

Beograd. Vojna škoda 280, 279.50, 277 zaklj., investicijsko 68, 66 zaklj., srečke Rdečega križa 44.25, 44 zaklj., 8% Blair 61 bl., 7% Blair 56, 55 zaklj., 7% Državna hipotekarna banka 63 zaklj., Narodna banka 5000 blago.

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že več kot 30 let

po spodaj navedenem navodilu za uporabo

levje francosko žganje

IN BLAGOSLAVLJAJO NJEGOV NEPREKOSLJIV ČUDOVIT UČINEK

Pri revmi, protinu, ishiasu natrite boleče mesto. — **Pri zobnih bolečinah** vdrgnite dlesno, izperite ustno votlino in grgrajte! — **Pri glavobolu, nervoznosti in nespanju** vdrgnite čelo in vse telo in vzemite, predno ležete spat, mlačno kopelj z dodatkom **levjega francoskega žganja.** — **Pri utrujenosti** za masažo vsega telesa. **Pri želodčnih bolečinah** vzemite košček sladkorja z 10 kapljicami tega žganja. **Pri izpadanju las in prhljaju** za masažo kože na glavi. Kot **ustna voda** itd. — **Pri potenju pod pazduho, potenju nog, rok ali telesa** umijte znojene dele zjutraj in zvečer.

Levje francosko žganje

je pristno le v tu naslikani in plombirani ORIGINALNI STEKLENICI.

Zahtevajte izrecno

Levje francosko žganje

in zavrnite odločno vsak nadomestek!

Levje francosko žganje

dobite v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po Din 10.—, 26.—, 52.—.

Varujte se pred potvorbami!

Centralni biro:

LAVJA MENTOL - DROŽDJENKA,

Zagreb, Marulićev trg 5. Telefon 73—52.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

John Gilbert

KOZAKI

Po slovitem romanu L. N. Tolstega

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer.

Cene 4 in 6 Din.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza** (16. t. m.) Tendenca za les še vedno slaba. Zaključkov ni bilo. Situacija na lesnem trgu je nadalje nespremenjena. Po vseh znakih sodeč, ni upanja na skorajšnje izboljšanje. V zadnjih tednih so kupčevali le z drvmi in z ogljem. Izvoz tega blaga pa ni tolik, kakor bi odgovarjalo sedanji pozni jesenski sezoni; možno pa je tudi, da sedanje toplo vreme vpliva na kupčijo z drvmi. V ostalem iesu je kupčija minimalna.

ŽITO

+ **Novosadska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca nespremenjena; promet 41 vagonov. **Pšenica:** baška potiska, 80 kg težka 246 zaključek; sremska, 78 kg 235 zaključek; dolnjebaška, 79 kg 235 zaključek. **Oves:** baški, srem., slav. 132.50—135. **Ječmen,** baški, srem. novi, 63-64 kg 110—115. **Koruza** baška 100—103; okolica Sombor 100—103; gornjebanatska 95—97.50, banatska 92.50 do 95; sremska, okolica Indjija 100—103; okolica Šid 102—105; baška nova, umetno sušena 78—82, banaška, nova, umetno sušena 74—76. **Moka:** baška, banatska »0« in »00« 355—375; »2« 335—355; »5« 300—310; »6« 250—260; »7« 190—200; »8« 130—140. **Otrobi:** baški 92.50—95. **Fižol:** baški, beli 185 do 195

+ **Somborska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet 79 vagonov. **Koruza:** baška, nova, za december - januar 64 — 66; za marc - april 79 — 81; umetno sušena za oktober - december 77.50 do 80. **Oves:** baški in sremski 132.50 — 135. **Moka:** baška »0« in »00« 355 — 357; »2« 335 — 355; »5« 300 — 310; »6« 250 — 265; »7« 190 — 205; »8« 130 — 140.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (16.) Tendenca za koruzo čvrsta, promet srednji. **Pšenica:** za december 9.77 — 9.78, za marc 10.96 — 10.98; **rž:** za december 10.13, za marc 11.22 — 11.25; **koruza:** za maj 13.03 do 13.05.

ŽIVINA

+ **Mariborski svinjski sejem.** Na včerajšnji svinjski sejem je bilo prignanih 340 svinj, ki so jih prodajali po 7 — 8 Din kg žive teže in po 9—11 Din kg mrtve teže. Prodali so vsega 54 komadov.

Založniški načrt Tiskovne zadruge za l. 1932

je v pripravi. Prepričani smo, da bo prijatelje slovenske lepe knjige veselo preseneti!

KULTURNI PREGLED

Premiera Rostandove „Vesti“ v ljubljanski drami

Vprizoritev Rostandove »Vesti« izpričuje, da si mlada generacija v drami ustvarja stil in izrazito podobo mišljenja in čustvovanja. Razveseljivo dejstvo za razvoj drame in slovenske kulture je dejstvo, da je ta konkretna oblika novih poizkusov sodobna in naša. Ko je drama po razdejanju v gledališču pod **Šestom** oživela, je rastla v širino, kakor drugače ni bilo mogoče. Igralci in publika so se šolali ob klasičnem repertoarju, množilo se je obenem poznanje svetovne literature. V zadnjih letih so se pričeli javljati revolucijonarni poizkusi v

Ciril Debevec, režiser »Vesti«

preobrazbi inscenacije in stila. Skrbinšek je bil eden izmed pijonirjev, skoraj nasilen v hotenju, da bi dramo primaknil sodobnosti. Kakor je bil s početka še neorganiziran, tako je danes njegova režija umerjena in jasna. Žal da mu usoda danes ni naklonjena, da bi se mogel v svoji zreli dobi tako izživljati, kot bi bilo primerno igralcu in režiserju takih kvalitet. Ob njem raste že nova generacija, ki ne išče več tako krčevito načina, temveč ustvarja s precejšnjo zavestjo moči. Generacija, ki je doživljala vojno in je bila še v rasti, ko so se prehitevali prvi revolucijonarni poskusi, je morda najjačje afirmirala svoje hotenje v gledališču. Morda ji je ta svet najbolj prikladen, da daje preteklosti novo podobo in jasno izpoveduje razočaranje zamorjene mladosti, probleme, ki mučijo človeka po velikem razdejanju, v katerem so etičnost in njene etične osnove razodele tako temne prepade. Močna in prevladujoča intelektualna osnova v doživljanju je znak te generacije; živ odraz sodobnosti je njena idejna borbenost.

Ciril **Debevec** je predstavnik te generacije. Od leta do leta se bolj približuje cilju, da bi hotenje generacije vtisnilo razvoju drame pečat. **Debevec** gradi na temeljih obširnega in prodirnega znanja, ki je danes neobhodno potrebno vsakemu oblikovatelju, predvsem pa se opira njegova režija na vesten študij notranje podobe umetnikovega ustvarjanja. Pronikniti v idejo, pričarati jo gledalcu v živih podobah, je karakterizacija poti in je obenem stil njegovih režij, katerih prepričljiva jasnost razodeva velik talent. V izbiri repertoarja je pristaš močno idejne, programatične, včasih skoraj teoretične linije, sredstva v režiji pa so asketsko priprosta. V marsičem je baš ta poteza značilna za našo mentaliteto. Kakor je letošnja vprizoritev »Kralja na Betajnovi« vredna posebne analize, ker bo bodočemu režiserju važna razvojna faza, tako je pomembna tudi režija »Vesti«. »Vest« je izrazito programatična igra, v vseh ozirih oblikovno šibka in revna na dramatičnosti. Mladostno avtorjevo delo naj bi bil poskus stvarne podobe duhovnega življenja mlade generacije, a je obtičalo na plitvini. Toda problem je vendarle podan, problem razdejanja duš po svetovni vojni, nakazana je trudnost generacije, ki je ušla granatam, izražen je njen protest in boj v zdanjem življenju za vrednote sodobne etičnosti. Obrabljene teze in nemoč zastirajo globino problema, ki ga je pisatelj le slutil, nikakor pa v ustvarjenem organizmu obudil v življenje. Tem večja pa je pomembnost režije, ki je iz slutenj morala ustvarjati vidno podobo.

Dbevec je poskušal antitezo med Francozom in Nemcem zabrisati. Povzdignil je problem etične odgovornosti, poudaril protest in duhovno razdejanje. V mističnem prostoru gotske katedrale raste dialog med duhovnim (Kralj) in Marcelom (Debevec) dinamično v izpoved notranje razdvojenosti. Izkušnjave vesti so v besedilu precej revne, toda problem je živ in sega v globine. Debevec je problem in protest doživljal. Iz tega mističnega sveta stopa Marcel v realno življenje, v katerem išče zadnje tolažbe. Ustvaritev tega sveta je najtežja režiserjeva naloga. Pisatelj mu ne nudi opore, življenjska resničnost njegovih oseb je tolikrat prelomljena, v vseh ozirih enostranska, skoraj shematična. Zato je režiser poskušal okrepiti duhovno doživljanje štirih glavnih oseb in izločiti vse nedoslednosti, ki bi motile vsaj navidezno življenjsko resničnost nosilcev ideje. Eitla (Železnik), Franschlieba (Bratina) in Augusto (Rakarjevo) je v dobrih podobah ohranil le za tehnično pomoč v ustvarjanju prizorov. V Marcelu je podal skrajno razdvojenost. Njegovi pojavi se človek lahko upre, toda priznati ji mora doslednost in enotnost. Režiser in igralec obenem ni mogel premišljati o življenjski resničnosti, odločiti se je moral za idejno, katero je pa dosegel in je bil v najvažnejših prizorih prepričevalen. V težki, pasivni vlogi Angelike se je Boltarjeva močno borila za izraz, pa se je v končnem, zanjo najvažnejšem prizoru povspela do resničnostne podobe dekleta, ki je odmrlo lastnemu življenju ter ji je žrtev postala nova vsebina. Če primerjamo Skrbinškovega Holderlina z očetom v »Grobu neznanega junaka«, se nam šele jasno pokaže velika kreativna sila tega igralca. S pritajenim izražanjem čuvstev in do potankosti preštudirano masko je vendarle ustvaril človeka, ki je bil močan steber vprizoritve. Ob njem je Marija Vera izražala idejno mater preko vseh danih možnosti. Režiser je življenju teh štirih nosilcev ustvaril izredno atmosfero. V tej atmosferi so rastli prizori do močne efektnosti. Tenko uglašena soigra, vibriranje glasu v tišini je uspešno nadomeščalo pomanjkanje dramatičnosti. V vsakem dejanju je usmeril režiser gibanje v centralni prizor, v katerem je z najtišjimi sredstvi porazil gledalca. Odprte sobe, s črnimi zavesami mesto stropa so bile primeren okvir, kar se je posebno v drugem dejanju uveljavilo. Razmaknjene stene in črne zavese med njimi so praznoto vidno izražale.

Režija je v živih podobah karakterizirala problem in pisateljevemu hotenju ustvarila popolnejšo obliko. Želeti pa bi bilo, da bi se prevodom, ki so od dne do dne slabši, posvečala zopet prejšnja pazljivost.

J. K.

Pavićevićevi „Crnogorci“

Mićun M. Pavićević je pravkar izdal deseto knjigo svoje popularne zbirke »Crnogorci u pričama i anegdotama«. V teh desetih zvezkih je zastopano ogromno gradiva o Črnogorcih: o njih navih, običajih in zgodovini, o pravnem, moralnem, estetskem in verskem čuvstvovanju in mišljenju, o njihovih znanih ljudeh, dalje o njih humorju in dovtipnosti, o »čojstvu« in ponosu, o viteškem čutu za čast, ki ga ima to hrabro, a revno ljudstvo, predstavljajoče v sodobni zmehanizirani Evropi živo, pristno romantiko heroiskih časov.

S to zbirko je Mićun M. Pavićević po pravici zaslovel. Prva knjiga je izšla l. 1928. pri Cvijanoviću v Beogradu. V kratkih presledkih je sledilo devet nadaljnjih. Človeku se vidi, kakor da zakladnica, ki iz nje jemlje g. Pavićević svoje »priče in anekdote«, nima dna. Zakaj zbirka še ni zaključena: nji ob strani sta med tem izšli še dve knjižici črnogorskega humorja, in sicer druga kot tiskan rokopis, ker je namenjena zgoli v znanstvene svrhe. Petemu zvezku »Črnogorcev« je spisal predgovor dr. Nikola Andrić, dočim je sedmega izdala Jugoslovenska akademija s predgovorom svojega učenega predsednika dra Gavre Manojlovića. Desetemu zvezku ki ga je pisec izdal v samozaložbi, je dodanih več laskavih ocen prejšnjih knjig iz peresa K. Balimonta, dr. Vladimira Dvornikovića, Luje Vojnovića in Milana Jevtića. Ta pohvalna priznanja, ki se uvrščajo k že znanim sodbam Bogdana Popovića, prof. Gesemanna in drugih, je pisec opremil z naslovom: »Kad giganti govore neka sitneš ćuti.« kar je očitno naperjeno zoper nasprotnike g. Pavićevića. Zakaj, njegovo delo je brez dvoma tako, da mora vzbuditi odmeve zlasti v vrstah črnogorskih rojakov. »Crnogorac je strahovito osetljiv, pun sujete, i boji se pera više nego mača«, pravi duhovito dr. Dvorniković v zvezi z odmevi Pavićevićevih anekdot.

Čeprav je tudi nam težko govoriti, ko imajo besedo velikani, se vendarle zaustavljamo ob desetem zvezku Pavićevićevih »Črnogorcev« z velikim zanimanjem. Vnema, s katero avtor zbira in izdaja gradivo, ki je že etnografsko, a delno tudi jezikoslovno velikega pomena, je vredna občudovanja. Mirno lahko trdimo, da bi izbor najboljših anekdot iz vseh desetih zvezkov postal klasična knjiga o Črni gori, prav kakor zvezek narodnih pesmi. Tak izbor bi po vsej verjetnosti s hvaležnostjo pozdravile tudi v drugih jezikih. Z druge strani pa moramo poleg vneme in marljivosti v zbiranju gradiva pohvaliti oblikovalno sposobnost g. Pavićevića, ki iz ljudstva posneto blago kaikrat približa našemu okusu in tako nam ga ostori dostopnega. Mnoge anekdote so namreč tako ozko vezane z zavestnimi ljudmi, kraji ali celo situacijami, da bi nam bile neumljive in nesmiselne, če jih ne bi g. Pavićević podal z neko zmiselno zaokroženostjo. V tem se kaže Pavićevićeva svojevrstna literarna nadarjenost.

Vedno več je Slovencev, ki poznajo Črno goro, nje visoke, kršne bregove, njeno siromašno, a ponosno prebivalstvo. Tem, ki so že bili v Črni gori, bodo Pavićevićevi »Crnogorci« mikavno štivo. Onim, ki še niso videli opevanih črnogorskih bregov, bodo te anekdote kažipot v romantičen svet, kakor ga danes ni kmalu v Evropi — morda je kaj podobnega še pri Baskih v Pirenejih, morda kje v škotskih gorah. Vsa sporna vprašanja, ki se vrste okrog Pavićevićevih »Črnogorcev«, pa rade volje prepuščamo strokovnjakom in zgodovini, ki imej zadnjo besedo.

B-o.

Bosenski glas o »Gospodinu Franju«. V »Franjevačkem Vestniku«, glasilu bosanskih frančiškanov, je R. B. napisal pod naslovom »Slovenački roman o okupaciji Bosne u potpunom izdanju« pohvalno poročilo o novem, definitivnem izdanju znanega romana Podlimbarskega: »Gospodin Franjo«. Pisec označuje usodo avtorja in njegove knjige ter pravi ob koncu: »Roman bi bilo treba čim prej prevesti vsaj v katerem bosenskem literarnem časopisu, in sicer po sedanjem novem izdanju«. Kakor znano, je roman »Gospodin Franjo« izšel pred meseci v založbi »Tiskovne zadruge«, opremljen z uvodom in komentarjem urednika spisov Fr. Maslja-Podlimbarskega g. dr. Šlebingerja.

Jovana Cvijića »Psihičke osobine Južnih Slovena« je izdal Geza Kohn v Beogradu v srbohrvaščini. Spis je izšel leta 1918. v francoščini kot drugi del znamenitega Cvijićevega dela »Balkansko poluostrvo«. Duševne lastnosti Južnih Slovenov deli Cvijić v štiri tipe: dinarski, centralni, vzhodno-balkanski in panonski; vsak tip ima več variant. Spis je vzbudil v inozemstvu veliko pozornost in je tudi pri nas še vedno največji in najresnejši poizkus te vrste.

Nova knjiga Jovana Dučića. Sloveči pesnik Jovan Dučić je pravkar izdal knjigo svojih sentenc in razmišljevanj »Blago cara Radovana«.

Tedenske beležke

Prikupen dokaz prodiranja slovenske književnosti v tujino je poljska zbirka novel Ivana Cankarja, ki jo je izdal kot drugi zvezek »Bibljoteke jugoslowianske« varšavski »Dom książki polskiej«. Lepo opremljena, 156 strani obsegajoča knjiga prinaša srečen izbor Cankarjeve drobne proze v prevodu ge. Ele Moletove in z uvodom nje soproga, krakovskega vseučiliškega profesorja dr. Vojeslava Moleta. O knjigi smo že priobčili beležko po drugih virih; sedaj, ko smo jo dobili do rok, lahko pohvalimo poleg izbere zlasti še tankočutnost prevajalke, ki je globoko prodrla v ritem Cankarjevega sloga in melodioznost njegove pesniške govorice prelila v poljščno. Preverjeni smo, da bo poljska književna kritika simpatično sprejela ta izbor Cankarjeve proze; nemara dobi literarna javnost še tek po njegovih večjih spisih, zlasti »Hiši Marije Pomočnice« in »Hlapcu Jerneju«. Kako slabo poznajo Poljaki našo književnost, pričujejo debele zmote in pomote slovečega Brücknerja v njegovem pregledu slovanskih slovstev. Nemara bo prof. Moleta studija o Cankarju pripomogla do večje pozornosti nasproti našim književnim stvaritvam; vsekakor je ta studija v svoji lepi preglednosti in po piščevem globokem vživljanju v Cankarjevo delo srečno priporočilo tudi za vse naše sodobno slovstvo. »Bibljoteko jugoslowiansko« ureja prof. Julije Benešić, nje izhajanje pa je omogočil z mecenatskim darilom industrijec Halbmilion, ki je po rodu iz Jugoslavije.

✦

Dne 19. t. m. poteče 80 let, kar je umrl na Cetinju eden največjih mož jugoslovenskega naroda, Petar Petrović II. Njegoš, nazvan tudi »Vladika Rade«. Njegovo poglavitno pesniško delo »Gorski vijenac« uvršča Branko Lazarević med tri rasno-sauonikle stvaritve, ki jih je dalo jugoslovenstvo svetu; poleg »Gorskega vijenca« so to samo še narodne pesmi in Meštrovićeve skulpture. Veljko Petrović pa pravi o Njegoševi pesnitvi, da je brez vsakega dvoma »najvišji in najbolj dovršeni pesniški izraz naše duše«. V tej pesnitvi je kristalizirana vsa močna osebnost vladike Rade, v nji je kvintesenca črnogorskega heroizma. Tudi v drugi svoji večji pesnitvi »Luča Mikrokozma« se razodeva pesniška sila velikega Njegoša. Lepo knjigo o Njegoševih idejah je spisal Nikolaj Velimirović (»Religija Njegoša«). O pesniški in idejni vrednosti njegovega dela pa so pisali tudi mnogi drugi, med njimi Rešetar, Petronijević, P. Popović. »Gorski vijenac« je Slovencem prepesnil Rajko Perušek in ga je pred vojno izdala »Slovenska Matica«. Njegoševo življenje in osebnost pa bi bilo treba še bolj približati našemu človeku. Ali bomo dobili kdaj slovensko poljudno knjigo o največjih, najtipičnejših možeh, ki so ustvarjali v območju srbske in hrvaške kulturne individualnosti?!

✦

Presenečenje zadnih dni je podelitev Nobelove nagrade švedskemu pesniku Eriku Axelu Karfeldtu. Sklep švedskih akademikov, ki je letos prišel mesec dni prezgodaj, je očitno razburil književne kroge v Ameriki in Evropi. Vznemirjenje je tem večje, ker je letos kandidirala vrsta odličnih, svetovno znanih pisateljev, med njimi Američani Dreisser in Upton Sinclair. Slovanski svet se je nadejal, da dobi najvišjo literarno nagrado sveta kak Slovan; tako so zlasti Poljaki polagali velike upe v kandidaturo Tadeusza Zielinkega, slovečega humanista in odličnega pisatelja. Tudi češka književnost po pravici pričakuje, da jo švedski akademiki opazijo in priznajo. Zgodilo se je drugače. Učeni Švedi so se podvizali in podelili visoko nagrado sorodnikom letos umrlega švedskega pesnika, ki je bil prav prikupen mož in dober pesnik, čigar pomen pa je vendarle regionalen.

Delitev Nobelove nagrade se čedalje bolj izpreminja v komedijo; kaj čuda, če so jo jeli smešiti že na odru. Nekdanja moralna vrednost tega najvišjega literarnega priznanja na svetu je globoko padla, odkar se v sklepe modrih švedskih akademikov vmešava politika. Jasno je, da ni mogoče govoriti o čistem književnem in človečanskem kriteriju, kakor ga je hotel Nobel, ko dobi nagrado povprečna Grazia Deledda, varovanka fašistične Italije, ne dobi pa je n. pr. Theodor Dreisser. Z druge strani je opaziti, da se nekateri kandidatje preočitno pulijo za denar, ki je res da čez mero zapeljiv, saj lavreat dobi povrh svetovne slave še okrog 3 milijone dinarjev. Skandali, ki nastajajo v zvezi z nagrado, so takisto potisnili nje moralni tečaj na nivo, ki ni daleč od bankrota; spomnimo se samo, da sta lani Sinclair Lewis in Dreisser končala svoj spor zaradi Nobelove nagrade z — zaušnicami. Tudi letošnja presenetljiva odločitev v stockholmskem Konzerthusetu bo škodovala literarnemu prestižu te nagrade in Bonrdetova komedija o književnih nagradah bo še nadalje verno ogledalo literarnega zakulisja, kjer se hram Modric kaj često izpreminja v sejmišče lakomnih mešetarjev.

✦

Te dni je slavil šestdesetletnico sloveči angleški publicist Wichham Steed, bivši dolgoletni dopisnik in poznejši urednik londonskih »Times«. Steed se je mnogo bavil s problemi avstro-ogrske monarhije in je s peresom vneto podpiral težnje avstrijskih Slovanov. Med vojno je zastavil ves svoj veliki vpliv za jugoslovensko in češkoslovaško osvobodilno idejo. Steed je živahno sodeloval z Masarykom, Benešem, Pašićem in mnogimi drugimi. Svoje zelo zanimive spomine na predvojno politiko in zlasti na vojne slike je zbral in objavil v knjigi »Trideset let novinar«. Tu so tudi daljša poglavja o Pašiću, Jugoslovenskem odboru, jadranskem vprašanju i. t. d. Po vojni je Steed urejal »Review of Rewiews«, v kateri je prepričeval anglosaški svet, da je nova ureditev srednje Evrope koristna vsej evropski civilizaciji.

Ni je duhovitosti, ki bi presegla Voltairejevo! — Zato berite

Kandida

ki ga je prevel **Oton Župančič**. — Tudi oprema je biser slovenske knjige.

Sarkofag v kapelici na Lovčenu

Tu počivajo telesni ostanki pred 80. leti umrlega Petra Petrovića Njegoša.

Antal Stašek in njegov pomen v češki književnosti

G. Josef **Hora**, eden izmed vodilnih pesnikov in književnih kritikov mlajše češke generacije, je napisal za »Jutro« naslednji članek o najstarejšem češkem pisatelju. **Ured.**

Dne 9. oktobra je v Krčih pri Pragi umrl najstarejši češki pisatelj Antal Stašek, s pravim imenom dr. Antonin Zeman. Rodil se je l. 1843. v pogorski vasi Stanova in je torej doživel 88 let. Pred njim so šli v grob vsi njegovi književni vrstniki: veliki pesnik Jan Neruda, Vit'ezslav Hálek, pesnica Eliška Krasnohorska, romanopisec Jakub Arbes, epik češkega podeželja Josef Holeček, idilični pripovednik K. V. Rais in obujevalec češke zgodovine Alois Jirásek. Nekateri so bili za nekoliko let mlajši, toda vsi so izšli iz istih tal češkega narodnega in političnega razmaha in kulturnega idealizma sedemdesetih in osemdesetih let preteklega stoletja. Staškov mladostni prijatelj Jan Neruda je umrl že l. 1891. Stašek je vse do pozne starosti varoval lastnosti svojega pokolenja, predvsem žilavo vero v napredek — narodni in socialni napredek. Kakor Neruda ni videl jamstva za procvit češkega naroda v takrat oboževanem plemstvu, marveč v demokratičnih slojih in izobraženstvu, ga je tudi Antal Stašek odkril v kmečkem ljudstvu in v delavstvu, ki je bilo v njegovem obmejnem rojstnem kraju edin jez zoper ponemčevanje. Kraj, ki se je v njem rodil Stašek, je bil od petdesetih let preteklega stoletja plen nemških tekstilnih tovarnarjev. Le-ti so ravnali z delavci prav kakor s tlačani in jih celo silili, da so pošiljali svojo deco v nemške šole; tako so ljudstvo raznarodovali. Teh mladostnih izkušenj, ki jih je ojačilo še dolgoletno Staškovo odvetniško delovanje na narodnostni meji, ni mogel pisatelj svoj živi dan pozabiti. Te izkušnje so ga vzpodbujale k razmišljanju, pomagale so tvoriti njegov svetovni nazor in so dajale snov njegovim romanom in povestim.

Med tem ko so službeni činitelji češke politike še verovali v pomoč češkega plemstva in sanjarili o carski Rusiji kot poslednjem zavetišču v boju zoper ponemčevanje, se je Antal Stašek po Havličkovem vzgledu postavil na tla resničnosti, ki je uničevala vse sne in iluzije. Že za mladih nog je njegovega duha zanimala revolucijska borba Poljakov zoper carsko in habsburško despotijo. Romantična glorija okrog poljskih vstašev je bila mlademu dijaku, ki je krenil na študije v Krakov, mnogo ljubša nego službeno spoštovanje do ruskega carizma, ki ga je bil spoznal za časa daljšega bivanja v severni Rusiji, kjer se je mudil kot vzgojitelj. Tu je Stašek do dobrega ohladil svojo panslavistično gorečnost. Vrnil se je domov kot prepričan demokrat, ki je kmalu zastavil svoje sile za nastajajoči realizem in njegovo kritično delovanje.

Stašek se je pričel literarno uveljavljati z drobnimi pesmimi in epi, v katerih je izražal rodoljubno razpoloženost šestdesetih in sedemdesetih let proti avstrijski reakciji. Kmalu pa je bil odkril svoja prava tla v prozi, ki se je tesneje prilegala njegovim realističnim nazorom in njegovemu nagibu do romantično obilne fabulacije. Že v prvi daljši prozi »Nedovršena slika« mu je zrasla pod romantično bujnim dejanjem mogočna slika revnega pogorskega ljudstva; poslej se je Stašek stalno vračal k psihologiji tega podeželja in opisoval njegovo hrepenenje po svobodi in po resnici, ki se je ponekod pretvarjalo celo v ljudsko spiritistično gibanje. Lepo je Stašek prikazal v svojem ciklu »Fantasti z naših gora«, ki se še danes uvršča med najboljšo prozo o vaškem življenju. Nadaljnje Staškove knjige, romani »V temačnih vrtincih«, »Na razpotju«, »Bogastvo« i. dr. so posvečene pisateljevemu zanimanju za usodo češkega človeka na narodnostni meji. Čeh je tu obubožan kmet, ki si mora iskati dela v tovarnah nemških kapitalistov. Njegove borbe s tujimi denarnimi mogotci, borba, ki jih vodi v obrambo svoje narodnosti, so tu naslikane s široko tekočim, napetost ljubečim čopičem pripovednika, ki kaj rad prekine trak dejanja, da nenadno postavi pred čitatelja kakšne skrivnostne osebe, ali pa da razloži svoje misli in zafilozofira, prav po okusu mladonemške proze, ki je vplivala tudi na Neruda.

Antal Stašek ni nikdar pisal zaradi literarnega slovesa. Pesniška tvorba mu je vsikdar bila istovetna z delom za splošni napredek; v nji je videl pričevanje o resničnosti in klic po preosnovi. Notranjo resničnost Staškovega književnega dela lahko ugotovimo tudi v njegovi knjigi »Spomini«, ki jo je bil izdal l. 1925. V nji objektivno obuja češke kulturne spomine vse od avstrijsko-nemške vojne l. 1866, preko številnih plastično izklesanih likov iz češke književnosti in politike od Rigra, Neruda, Eima in Svatopluka Čecha do Masaryka in mlajših.

Antal Stašek, ki je vse do smrti sukal pero, je zadnje desetletje preživel v svoji praški vili, živeč kot skromni pisatelj, ki nikdar ni občutil potrebe razkošja in udobnosti. Bil je vedno v literaturi delavec — priden in nepretenciozen delavec. Zato pa je vsikdar veljal kot človek pogumnega in svobodnega duha. Stašek je med vojno med prvimi podpisal znani manifest čeških pisateljev l. 1917., ki je v češki notranji politiki pomenil prelom z oportunizmom politikov in prehod k revolucijski akciji, kakor so jo takrat vodili češki možje onkraj meja s T. G. Masarykom na čelu.

Sivolasi prezident republike je sam spremil do groba tega svojega ljubega tovariša in vrstnika. Na poslednji poti pa so ga spremljali tudi najmlajši, ki so vzlic vsem svojim bojem proti konservativizmu starega pokolenja vedno spoštovali tega častitljivega starca, ki je duševno vedno stal tam, kjer je bil napredek, kjer je bil zdrav eksperiment, talent, delo.

Josef Hora.

Gogolj 79 let po smrti

A. Venediktov je objavil v »Moskauer Rundschau« naslednji opis nedavnega prenosa smrtnih ostankov ruskega pisatelja Nikolaja Gogolja iz pokopališča Danilovskega samostana na pokopališče Deviškega samostana v Moskvi.

25. februarja 1852. Iz vseučiliške cerkve so prenesli krsto; zadušnica je že končana. Množice ljudi so napolnile ceste. Ime pisca »Revizorja« in »Mrtvih duš« je bilo vsem znano. »Vsa Moskva je spremljala Gogolja na poslednji poti,« — je pisal neki sodobnik. Neskončno dolge so bile vrste ljudi, ki so šli za pogrebom. Počasi se je sprevod pomikal dalje, prekoračil reko Moskve in četrt Zamoskvorečje ter se približal Danilovskemu samostanu, temu davnemu čuvarju Moskve, ki ga obdaja prastaro trdnjavsko obzidje.

31. maja 1931. Danilovski samostan že dolgo ni več samostan. Tam, kjer so nekoč bivali menihi, so sedaj nastanjeni zapuščeni otroci. To se pravi: bivši zapuščeni otroci, zakaj tu imajo vzgojitelje, hišo in svojo kolektivno družino. V kotu pokopališča, kjer počivajo Gogolj, Jazykov in Homjakov, stoji skupina ljudi. Nič niso podobni ne prejšnjim ne sedanjim prebivalcem samostana. So sovjetski pisatelji, ki so prišli k izkopavanju smrtnih ostankov največjega ruskega satirika. Tudi na novem prostoru — na pokopališču Deviškega samostana — se Gogolju ne bo treba ločiti od tovarišev. Že ponoči so bili prepeljali tja nagrobni kamen s slovečim napisom: »Z bridkim smehom vas bom zmerjal«. — Sedaj bodo odkopali grob.

Pridno in pozorno kopljejo mladci iz zavoda z lopatami. Za to delo so se bili sami ponudili — njih vzgojitelj zatrjuje, da je Gogolj posebno priljubljen avtor novih prebivalcev Danilovskega samostana.

V skupini okrog groba so med drugimi Lidin, Vsevolod Ivanov, Leonov, Selvinskij, Bolšakov, Sletov in Nikulin. Z leningrajsko deputacijo so prispeli: pripovednika Tynijanov in Gruzdev, pesnika Tihonov in Sajanov ter prevajalec Stenič, dalje zastopnika društva »Stara Moskva« in drž. založbe za lepo književnost.

Gogoljev grob je nenavadno globok. Mladičev, ki ga odkopavajo, skoraj ni več videti.

Proti večeru pa le zadenejo ob opeko grobnega oboka. Arheolog jo previdno odstrani. Kopanje se nadaljuje. Pokaže se okostje, ki pa ga položijo ob stran, ker je po vsej verjetnosti prišlo v ta grob iz kakšnega še starejšega groba. Naposled zadene lopata ob lesen pokrov. Gogoljeva rakev. Arheolog odstrani preperel pokrov in prst; pokažejo se kosti rok, reber in nog, skoraj celi usnjeni čevlji z visokimi podpetniki, cunjasti ostanki obleke, dva gumba — to je vse, kar je bilo ostalo za pisateljem.

V krsti začudo ni lobanje; potemtakem so kosti, ki so jih bili prej položili ob stran, ostanki Gogolja. Vdrti obok grobnice je pritisnil na rakev, ki se je zarila še globlje v mehko zemljo; tako je zgornji del z lobanjo ostal v višji plasti.

Novo rakev z Gogoljevimi ostanki so dvignili na ramena. In nehote si pomislil na Goethejeve tercine »Bei Betrachtung von Schillers Schädel«:

...Ihr Müden also lagt vergebens nieder.
Nicht Ruh' in Grabe liess man euch, vertrieben
Seid ihr herauf zum lichten Tage wieder.

Kinematografski aparat deluje. Fotografi hite. Eden izmed prisotnih pisateljev pobožno skrije košček blaga Gogoljeve poslednje obleke, drugi vzame iz groba košček prve rakve.

Nove krste postavijo na avto. Najmodernejše občilo prepelje Gogolja, Jazykova in Homjakova na novo počivališče.

To je vse. Uprava zavoda za bivšo zapuščeno deco je prosila, da naj v nekdanjem Danilovskem samostanu ne prirejajo nikakih svečanosti.

Pisatelji se počasi razhajajo. Poleg pokopaliških zidov zijajo trije prazni, odprti grobovi.

»Vodič kroz Južnu Srbiju« je naslov lično opremljeni informativni brošuri, ki jo je pravkar izdal »Putnik« v Beogradu. To je prvi poizkus te vrste in znak, da začenja turizem prodirati tudi v lepe, do včeraj še povsem patriarhalne pokrajine Južne Srbije. Mimo prirodnih krasot se nudijo turistu pestre narodopisne zanimivosti in zgodovinski ter umetnostni spomeniki bizantsko-srbskega sloga, priče visoke kulture, ki je v srednjem veku cvela na teh starodavnih tleh. Popotniku, ki želi spoznati Južno Srbijo, bo »Vodič« dober kažipot.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Blejski turnir je prešel v svetovne šahovske časopise. Zelo ugodne so vsepovsod kritike. Nihče ne osporava naši veliki prireditvi zasluženega pomena. Vse neprijetne in seveda nesmiselne opazke h blejskemu turnirju so prihajale in prihajajo samo iz naših časopisov.

Je že tako. Resnica je pa vendar, da smo ustvarili nekaj velikega in pomembnega. Resnica je, da je blejska občina, da je blejski župan pokazal, da ima smisel za velike stvari. Resnica je, da je naša banovina storila več nego svojo dolžnost. Resnica je nadalje, da so člani pripravljalnega odbora, predvsem njegov predsednik, blejski župan g. J. dr. De Gleria in njegov poslevodeči podpredsednik g. ravnatelj Evgen Lovšin v požrtvovalnem delu premostili vse zapreke in v najtežjih časih izvedli turnir, kakršnih svetovna šahovska zgodovina ne pozna veliko.

Res je naposled, da so bili vsi inozemski mojstri z organizacijo blejskega turnirja zelo zadovoljni in da bi vsi radi še prišli na Bled. Spričo tega dejstva je silno nevažno, ali so bile nekatere jugoslovanske lokalne šahovske veličine zadovoljne ali ne. Prav tako je silno nezanimiva njihova strokovna kritika. Saj imamo svetovno kritiko, ki se ne briga za nervozne majhne ambicije.

Edina stvar, ki se o nji resno more razpravljati, je vprašanje jugoslovanskega prvaštva. To vprašanje sili po blejskem turnirju zopet v nekatere naše časopise. Najbrže samo zato, ker drugega pametnega vprašanja tudi nervozna kritika ne najde.

Prepričan sem, da baš po blejskem turnirju našemu šahovskemu svetu jugoslovansko prvaštvo ni noben problem. Na Bledu so igrali najmočnejši štirje Jugoslovani. Pokazali so, kaj znajo. Ne samo v boju s svetovnimi mojstri, temveč tudi v boju med seboj. Kdor vzame turnirsko tabelo v roke, dobi takoj jasno sliko.

Čemu bi torej nekaj ljudi v Zagrebu in v Beogradu rado videlo dvoboj Vidmar-Kostić? Ne vem. Zakaj ne sme državni prvak živeti v Ljubljani? Kaj naj tak dvoboj še prinese novega?

Kakor vsak državni prvak, imam seveda tudi jaz svoje dolžnosti. Igral bom z vsakim kandidatom za jugoslovansko prvaštvo. Toda igral bom prav tako, kakor igra svetovni prvak s svojimi kandidati le po natančno določenih pravilih. Po istih pravilih namreč, kakor jih imajo dvoboji za naslov svetovnega prvaka, z edino spremembo, da naj bo honorar samo desetina honorarja, ki je določen v borbah za svetovno prvaštvo. Moj odgovor na izzivanja je jasen. Kogar mika boj, naj pride.

Po blejskem turnirju se je mudil dr. Aljehin več dni v Ljubljani. Pripovedoval sem mu, da želi nekaj ljudi, naj bi igral s Kostićem. Povedal sem mu tudi, da imam zgoraj opisane pogoje.

Opozoril me je na to, da zahteva ameriški prvak Marshall petkrat večji honorar. Pristavil je še, da moj dvoboj najbrže ne bo končal z 8 : 0 v moj prid, da pa bom nedvomno lahko zmagal. Zato tudi ni smatral stvari za resno.

*

Če že moram toliko pisati o dvobojih za naslov prvaka, naj še opišem detajle. Razumljivi bodo vsakomur, ki pomisli, da prvak ne more po nepotrebnem tratiti svojega časa za nič in zopet nič.

Izzivajoči kandidat mora po pravilih najprej prvaku pismeno javiti, da ga izziva in zaprositi za določitev termina in bojišča. Prvak sme vedno izbrati čas in kraj, seveda v pametnih mejah. Dvoboja ne more odrivati preko enega leta. Kraja si ne more izbrati izven ozemlja, ki prihaja v poštev.

Če bi me g. Kostić izzval, bi mu odgovoril, da imam čas v juliju in avgustu leta 1932. in da bom rad igral na Bledu. Oba se potem lahko pripraviva na borbo. Po pravilih pa mora izzivajoči mojster takoj položiti kavcijo. V našem primeru bi znašala samo 50 dolarjev. Kavcija zapade, če se kandidat skesa, ali pa če do označenega termina ne preskrbi vsega, kar je za dvoboj potrebno.

Tu tiči glavna težava. Oba igralca hočeta seveda imeti pred vsem povrnjene stroške. Potovanje, bivanje na bojišču, ni zastonj. Prvak si ne bo nakopaval izdatkov za to, ker ta ali oni gospod misli, da bolje igra.

Kandidat bo torej moral nabirati potrebna sredstva za dvoboj. Pred vsem za stroške. Potem pa za honorar. Če bi prvak moral igrati zastonj, bi svoj čas, ki ga lahko plodonosno porabi za delo, lahkomiselno zapravljal. Venomer bi moral igrati z vsemi mogočimi in nemogočimi kandidati.

Honorarni fond znaša v borbah za svetovno prvaštvo 10.000 dolarjev. Za jugoslovansko prvaštvo se mi zdi 1000 dolarjev dovolj. Nekako 70.000 dinarjev bi moral torej vsak kandidat nabrati.

Dvajset odstotkov dobi po pravilih iz honorarnega fonda prvak na vsak način. Ostalih osemdeset odstotkov pa si po končanem dvoboju igralca delita tako, da zmagovalec dobi šest desetink, premagani pa štiri. Zmagovalec je oni, ki prvi dobi šest partij.

Pravila so zelo dobro premišljena. Pred vsem pravilno varujejo prvaka pred neresnim izzivanjem. Skrbe tudi za dragoceno stabilnost.

Priznam, da bo g. Kostić težko nabral 70.000 dinarjev. Za sedanje težke čase je to visoka svota. Zanimanja tudi ni dovolj. Problem je že preveč razčiščen. Komur pa je vendarle neprijeten, ta naj plača.

Če je res tako neprijetno, se stvar da poceniti. Kostić se lahko odpove svoji pravici na povrnitev stroškov. Odpove se lahko tudi honorarju, ki bi ga dobil, če dvoboj zgubi. To je vsekako 320 dolarjev ali preko 17.000 dinarjev. Potreboval bi potem samo 45.000 dinarjev namesto 70.000.

Tako nekako je pred leti operiral Bogoljubov, ko je izzval Aljehina. Kdor misli, da mora na vsak način do cilja, mora misliti na žrtve. Mene te stvari res ne zanimajo. Mene zanima Aljehin, ne Kostić.

Če pa je res važno, da jugoslovenski šahovski prvak ne živi v Ljubljani, bom igral. Vsako leto dvakrat, če hočete. Prisiljen bom pobiral honorarje, ki mi jih bo vsiljevala bolna ambicija.

Ponavljam. Problem jugoslovanskega prvaštva me ne zanima. Igral bi pa rad z Aljehinom za svetovno. Pripravil bi se zanj temeljito. Za noben turnir se nisem pripravljal, za tak dvoboj bi se. Odpovedal bi se tudi pravicam, kakor se je Bogoljubov. Kar bi rad vse storil, kar morem, za svojo domovino.

Volišča in predsedniki volilnih komisij

SREZ LJUTOMER

Apače (Apače, Črnci, Lutverci, Nasova, Segovci, Žepovci): Žel Janko, šol. uprav.; *Cezanjevci* (Cezanjevci, Branoslavci, Kamenščak): Cvetko Radovan, šol. uprav.; *Cven:* Vunderl Matej, šol. uprav.; *Drobtinci* (Drobtinci, Grabe, Konjišče, Podgorje, Vratja vas, Vratji vrh, Žiberci): Resman Rado, šol. uprav., Stogovci; *Gornja Radgona* (Gor. Radgona, Črešnjevci, Police): Burja Rihard, učitelj; *Negova* (Negova, Ivanjci, Ivanjševci, Očeslavci): Jenko Vincenc, šol. uprav.; *Križevci:* (Lokavci, Logarovci, Križevci, Boreci, Krištanci, Ključarovci): Spanger Vekoslav, šol. uprav.; *Ljutomer:* (Ljutomer, Noršinci): Lubej Franjo, učitelj; *Mala Nedelja* (Mala Nedelja, Godemarci, Moravci, Radoslavci): Čeh Ivan, šol. uprav.; *Okoslavci* (Okoslavci, Gradonoš): Korošak Drago, učitelj, Sv. Jurij ob Ščavnici; *Orehovci* (Orehovci, Boračeva, Zbigovci): Mavrič Karol, šol. uprav., Gornja Radgona; *Ščavnica* (Ščavnica, Plitvica, Plitvički vrh): Nemec Peter, šol. uprav.; *Slamnjak* (Slamnjak, Presika, Stročja vas): Kuharič Lovro, davčni inspektor, Ljutomer; *Radenci* (Radenci, Hrastje-Mota, Rihtarovci, Stratovci): Mihec Anton, učitelj; *Stara cesta:* Mislej Josip, šol. uprav.; *Vučja vas* (Vučja vas, Bučečovci, Ilijševci, Stara nova vas): Klanjšek Mirko, šol. uprav.; *Sv. Jurij ob Ščavnici* (Sv. Jurij, Bolehnečiči, Galušak, Kraljevci, Slaptinci, Trbegovci): Ivanjšič Ludvik, šol. uprav.; *Kapela* (Kapela, Murščak, Stanetinci): Perši Kvirin, šol. uprav.; *Veržej* (Veržej, Bučani, Grlava): Kozar Franjo, šol. uprav.

SREZ MARIBOR, DESNI BREG

Činžat (Činžat, Kumen): Medic Avgust, šol. upravitelj, Puščava; *Črešnjevec* (Črešnjevec, Pretrež, Vrhloga): Štrigel Anton, šol. upravitelj; *Dogoše* (Dogoše, Rogoza, Sv. Miklavž, Zrkovci): Petrovič Šimen, šol. upravitelj v Dev. M. Brezje; *Fram* (Fram, Loka, Morje, Ranče): Ivanuš Valentin, šolski upravitelj; *Laporje* (Hošnica, Laporje, Vrhole, Žabljek): Vendramin Franc, šolski upravitelj; *Lehen* (Lehen in kraj Podvelka): Kotnik Viligoj, šolski upravitelj; *Limbuš* (Bistrica, Limbuš, Pekre, Vrhdol): Zeilhofer Alfonz, šolski upravitelj; *Makole* (Dežno, Jelovec-Makole, Sv. Ana): Černe Ludvik, šolski nadzornik; *Pečke* (Pečke, Stopno, Statenberg): Bogatec Janko, kanclist, Maribor; *Pobrežje:* Klemenčič Josip, šolski upravitelj; *Podova* (Podova, Gorica)): Lešnik Ivan, šol. upravitelj; *Poljčane* (Lušečka vas, Pekel, Poljčane, Stavsko): Kranjc Alojzij, šolski upravitelj, *Šmartno na Pohorju* (Šmartno, Bojtina, Lajhajm, Kalše, Smrečno, Ošelj): Podvršnik Anton, šolski upravitelj; *Tezno:* Lukner Franc, učitelj: *Ralvanje:* Firm Stevan, šol. upravitelj; *Tinje:* Tomažič Joško, šol. upravitelj; *Zg. Poljskava* (Zg. Poljskava, Bukovec, Gabernik, Ogljenšek, Pekoše): Rajner Joško, šol. upravitelj; *Rače* (Rače, Ješenca): Pučelik Mirko, šol. upravitelj, Fram; *Ruše* (Ruše, Bistrica, Lobnica, Smolnik): Črnko Jernej, učiteli: *Slivnica* (Slivnica, Orehova vas, Skoke): Mejovšek Radovan, šolski upravitelj: *Slovenska Bistrica* (Slov. Bistrica, Kovača vas, Sp. Nova vas, Šentovec, Zg. Bistrica): Tajnik Miloš, šol. upravitelj; *Spodnje Hoče* (Spodnje Hoče, Bohova, Pivola, Pohorje, Razvanje Zg. Hoče): Mušič Anton, šol. upravitelj: *Spodnja Ložnica* (Spodnja Ložnica, Cigonce, Zgornja Ložnica): Povh Stanko, šol. upravitelj, Sv. Venceslav: *Spodnja Poliskava:* Kopriva Avgust, šol. upravitelj: *Sv. Marjeta na Drav. polju:* Kovačič Edvard, šol. upravitelj: *Sv. Lovrenc na Pohorju* (Sv. Lovrenc, Recenjak, Rdeči breg razen kraja Podvelka): Lavrič Stanko, šol. upravitelj: *Studenci I:* Hren Anton, šol. upravitelj; *Studenci II.:* Tušek Franc, šolski upravitelj, Tezno; *Studenice* (Studenice, Brezje, Hrastovec, Modraže): Živko Janko, šol. upravitelj.

SREZ METLIKA.

Suhor: Makar Dako, gostilničar in posestnik, Metlika; **Drašiči:** Pezdirc Franc, posestnik in mlinar; **Radatoviči:** Smiljanič Janko, učitelj, Metlika; **Gradac:** Piletič Franc, posestnik in pečar; **Božjakovo:** Bajuk Martin, posestnik, Božjakovo; **Metlika:** Stupar Ivan, tajnik Dol. posojilnice; **Podzemelj:** Pezdirc Peter, posestnik, Krasine; **Radovica:** Klepec Matija, čevljar in posestnik; **Lokvica:** Petrinc Franc, posestnik, Trnovec; **Črešnjevec:** Konda Ivan, posestnik, Praproče.

SREZ MARIBOR, LEVI BREG.

Pod ta srez spada tudi mesto Maribor, ki ima 11 volišč; predsednike volilnih komisij smo že objavili. Nadaljnja volišča v tem srezu so:

Sv. Anton v Slov. gor. (Adrenci, Bregova, Cogetinci, Čagona, Osek, Smolinci, Sv. Anton, Zupetinci): **Štumpf Ludvik**, šol. upravitelj; **Čemljenšak** (Čemljenšak, Selce): **Pukšič Alojzij, župan, Selce; Gočova** (Gočova, Biš): **Kramberger Franc**, obč. odbornik in posestnik; **Jarenina** (Jarenina, Polička vas, Pesnički dvor, Vukovski dol): Droč Ivan, šol. upravitelj; **Kamnica** (Kamnica, Bresternica, Jelovec, Rošpoh): Puhr Josip, učitelj; **Krčevina:** Cvetko Franc, šol. upravitelj; **Košaki:** Janžekovič Ivan, obč. svetovalec in posestnik; **Nova cerkev** (Lokavci, Sladki vrh, Tratje, Velka): Ferluga Franc, šol. upravitelj, Marija Snežna; **Selnica ob Dravi** (Selnica, Janževa gora, Slemen): Kikl Janko, učitelj; **Selnica ob Muri** (Selnica, Ceršak): Očkerl Miroslav, župan; **Spodnja Sv. Kungota** (Dobrenje, Gradiška, Na Ranci): From Vekoslav, šol. upravitelj; **Svečina** (Svečina, Slatinski dol, Plač): Brce Josip, šol. upravitelj; **Sv. Ana** (Kremberg, Dražen vrh, Ledinek, Rožengrund, Ščavnica, Zg. Ročica, Žice): Stuhec Jakob, šol. upravitelj; **Sv. Barbara** (Jablanca, Korena, Rogoznica, Zimica, Žikarci): Sancin Franc, šol. upravitelj; **Sv. Marjeta ob Pesnici** (Sv. Marjeta, Dragučova, Grušova, Vosek): Vauda Mirko, šol. upravitelj; **Sv. Trojica v Slov. gor.** (Sv. Trojica, Senarska, Sp. Porčič, Verjane, Zg. Porčič): Goležl Franc, šol. upravitelj; **Sv. Benedikt v Slov. gor.** (Sv. Benedikt, Drvanje, Ihova, Sv. Trije kralji, Trotkova): Baša Anton, šol. upravitelj; **Sv. Duh na Ostrem vrhu** (Boč, Gradišče): Križnič Josip, šol. upravitelj; **Sv. Jakob** (Ploderšnica, Sp. Jakobski dol, Zg. Jakobski dol): Vauhnik Mihael, šol. upravitelj; **Sv. Jurij ob Pesnici** (Spičnik, Sv. Jurij ob Pesnici): Šafarič Franc, šol. upravitelj; **Sv. Jurij v Slov. gor.** (Sv. Jurij, Malna, Partinje, Sp. Gaštera, Srednji Gaštera, Žitenice): Vižintin Rudolf, učitelj; **Sv. Križ:** Hlebec Ivan, šol. upravitelj; **Sv. Martin pri Vurbergu** (Sv. Martin, Ciglenca, Sp. Duplek, Zg. Duplek): **Lazar Anton, šol. upravitelj; Sv. Peter:** Kramer Fr., šol. upravitelj; **Sv. Rupert** (Sp. Voličina, Zg. Voličina): Muršak Janez, šol. upravitelj; **Št. Ilj v Slov. gor.** (Št. Ilj, Cirknica, Kaniža): Sardoč Adam, šol. upravitelj; **Sv. Lenart v Slov. gor.** (Sv. Lenart, Sp. Žerjavci, Zamarkova, Zg. Žerjavci, Setarova, Radehova): Korže Janko, ravnatelj mešč. šole; **Zg. Sv. Kungota:** Šprajc Albin, šol. upravitelj.

SREZ MURSKA SOBOTA.

Bakovci: Deškovič Milan, šol. upravitelj; **Bodonci** (Cankova, Domajinci, G. Črnci, Korovci, Skakovci, Strukovci, Topolovci): Kočar Karol, šolski upravitelj, Cankova; **Domanjševci** (Berkovci, Domanjševci, Ivanjševci, Središče): Vezer Karol, župan; **Fokovci** (Andrejci, Fokovci, Selo, Vučja gomila): Tomšič Alojz, šolski upravitelj; **Gederovci** (Gederovci, Krajna, Petrovci, Rankovci, Sodišinci): Stanjko Viktor, šolski upravitelj; **Gor. Lendava** (Gor. Lendava, Kovačovci): Bačič Franc, posestnik; **Gor. Petrovci** (Adrijanci, G. Petrovci, Lucova, Peskovci, Stanjevci, Šulinci, Ženavlja): Smodiš Jožef, župan; **Gor. Slaveča** (Dol. Slaveča, G. Slaveča): Škodnik Franc, župan; **Kančevci** (Ivanovci, Kančevci, Kukeč, Ratkovci): Horvat Franc, šol. upravitelj; **Kramarovci** (Fikšinci, Kramarovci, Ocinje): Tomišič Živko, šol. upravitelj; **Križevci** (Križevci, Kuštanovci, Lončarovci, Panovci): Džuban Josip, šol. upravitelj; **Prosenjakovci** (Ćičečka vas, Pordašinci, Prosenjakovci): Lipaj Vendel, šol. upravitelj; **Puconci** (Bokrači, Dolina, Gorica, Krnci Puconci, Seleborci, Vaneča): Kuhar Janez, gostilničar in posestnik; **Sv. Jurij** (Nuskova, Rogaševci, Serdica, Sotina Sv. Jurij): Černi Viktor, šol. upravitelj; **Šalovci** (Hodoš, Krplivnik, Šalovci): Žunanok Viljem, župan; **Tišina** (Gradišče, Petanjci, Tišina, Tropovci): Antauer Evgen, šol. upravitelj; **Trdkova** (Boreča, Trdkova): Šoštarec Aleš, upokojeni šol. upravitelj; **Veliki Dolenci** (Budinci, Mali Dolenci, Veliki Dolenci): Weit Franc, šolski upravitelj; **Vidonci** (Otovci, Vidonci): Droč Anton, šolski upravitelj; **Krog** (Krog, M. Črnci, Satahovci): Rajnar Štefan, župan; **Kruplivnik** (Kruplivnik, Motovilci, Poznanovci, Radovci): Koglot Josip, šol. upravitelj; **Kupšinci** (Boreici, Černelavci, Kupšinci, Vančavas, Veščica): Titan Ivan, šol. upravitelj; **Kuzma** (Dolič, Kuzma, Matjaševci): Štefancijoza Andrej, šol. upravitelj; **Markovci** (Čepinci, Markovci, Neradnovci): Filo Blaž, šolski upravitelj; **Martjanci** (Lukačovci, Martjanci, Mlajtinci, Nemčavci, Noršinci): Vezer Geza, posestnik in poštar; **Moravci** (Moravci, Tešanovci): Škalič Željko, šol. upravitelj; **Moščanci** (Dankovci, Košarievci, Moščanci): Banfi Jožef, župan; **Murska Sobota** (Markišavci, M. Sobota, Rakičan): Križan Ferdo, notar; **Pečarjevci** (Mačkovci, Pečarjevci, Prosečka vas, Šalamonci): Želiko Jožef, župan; **Pertoča** (Gerlinci, Pertoča, Krašči, Ropoča, Večeslavci): Peredoš Štefan, šol. upravitelj; **Predanovci** (Brezovci, Lemerja, Polana, Predanovci): Knez Josip, upok. žand. narednik.

T

SRCA MLADINE IN ODRASLIH OSVAJA ŠIROM SVETA

A

NAJZANIMIVEJŠI PUSTOLOVNI ROMAN NAŠEGA ČASA

R

TARZAN

Z

EDGAR RICE BURROUGHS V 300 SLIKAH Z BESEDILI

A

BO IZHAJAL VSAK DAN V »JUTRU« MED »MALIMI OGLASI«

N

Delovanje učiteljstva v šoli in izven nje

Pred kratkim se je vršil mesečni sestanek članstva nekega sreskega učiteljskega društva na Gorenjskem. Na sestanku so se obravnavale važne stanovske zadeve učiteljstva.

K besedi se je oglasil neki šolski upravitelj, ki je v temperamentnih besedah naglašal važnost učiteljskega dela v šoli, obenem pa se zavzemal *za abstinenco učiteljstva pri vsakem delu izven šole, za kar je žel viharno odobravanje večine navzočih učiteljic.*

Mi se z mnenjem govornika, ki je naglašal važnost učiteljskega delovanja v šoli sami, seveda strinjamo, ne moremo pa soglašati, da bi učiteljstvo izven svojega poklica stalo pri gospodarski, duševni in telesni vzgoji naroda popolnoma ob strani.

Učitelj, ki vrši sicer z vso vnemo svoj poklic v šoli, a v zunanje kulturno in gospodarsko življenje naroda ne posega, je podoben onemu delavcu, ki vrže takoj kladivo v stran, ko odbije njegova delavna ura, ne da bi pomislil, kake posledice ima lahko to za negovo eksistenco in da se mu lahko odlomi veja, na kateri sedi, ako mu ni mar, kako uspeva podjetje njegovega gospodarja.

Tako je tudi delovanje učitelja tesno povezano z narodom, v katerem živi ter je njegova dolžnost, da sodeluje pri njegovi gospodarski, socialni in kulturni izpopolnitvi, v kolikor mu seveda to dopušča čas in njegove moči. Če se žrtvuje duhovnik za svojo stvar izven poklica, če najinteligentnejši delavci, kmetje, obrtniki in privatni nameščenci vodijo z velikim uspehom razna stanovska, prosvetna in telesnovzgojna društva in razne gospodarske zadruge in *to prostovoljno z velikim idealizmom*, zakaj bi tega ne hoteli učitelji, ki so pohajali v državna učiteljišča in so postali nameščenci *in so zaradi tega na procvitu naroda in države tudi zainteresirani.*

Učiteljstvo ima največ prilike in je najbolj poklicano, da s svojim znanjem posega v kulturno in gospodarsko življenje naših vasi, trgov in industrijskih središč. Naša doba zahteva velikih ljudi, naš zdrav narod, ki se mu je v bivši Avstriji delila kultura z mačehovsko žlico, potrebuje sodelovanja vseh kulturnih moči, katerim je prosveta države in naroda res pri srcu. Upamo, da imamo na Gorenjskem še mnogo idealnega učiteljstva, katero vrši z veliko vnemo delo za preporod naroda in ga bo z isto vnemo vršilo tudi v bodoče ter da se ne bo dalo zavesti od ljudi, ki jim je lastni jaz prvo in zadnje na svetu.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Sobota, 17.: Vest. E.
Nedelja, 18.: Takšna je prava. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 19.: Zaprto.
Torek, 20.: Gostovanje v Celju (Králj na Betajnovi).
Sreda, 21.: Pritličje in prvo nadstropje. E.
Četrtek, 22.: Vest. C.
Petek, 23.: Zaprto.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20.

Sobota, 17.: Laterna. D.
Nedelja, 18.: Viktorija in njen huzar. Izven.
Ponedeljek, 19.: Zaprto.
Torek, 20.: Damski lovec. Car se da fotografirati. B.
Sreda, 21.: Zaprto.
Četrtek, 22.: Laterna. A.
Petek, 23.: Levstikova proslava. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Sobota, 17.: Zaprto.
Nedelja, 18.: Zemlja smehljaja.
Ponedeljek, 19.: Zaprto.
Torek, 20.: Mayerling. C.

———

Rostandova »Vest«, ki je napravila pri premijeri v naši drami v resnici velik, globok vtis, se ponovi drevi za abonente reda E. Zasedba kakor pri premijeri, samo namesto obolele ge. Rakarjeve nastopi v ulogi služkinje Avguste ga. Gabrijelčičeva. — »Takšna je prava«, zabavna, toda decentna veseloigra, se bo uprizorila jutri ob 20. po znižanih dramskih cenah.

Nova opera »Laterna« je operno delo visoke umetniške vrednosti, bogati motivi so zajeti deloma iz narodnega zaklada. Posebno slikovita in efektna je instrumentacija, ki naj lepo ilustrira vse dogodke, ki se vrše na odru. »Laterna« se ponovi drevi za red D. Dirigira kapelnik Štritof — »Viktorija in njen huzar« se ponovi jutri ob 20. po običajnih opernih cenah. Poleg »Grofice Marice« je »Viktorija« v muzikalnem, kakor tudi libretističnem oziru najboljša operета, kar jih je bilo v poslednjih sezonah na našem odru. Zasedba kakor pri premijeri, režija Povhetova, muzikalno vodstvo dr. Švara.

SOKOL

Sokolska župa Ljubljana

V nedeljo 18. t. m. ob 11.15 se odkrije na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani spomenik velikemu Jugoslovenu in odličnemu sinu našega naroda, blagopokojnemu bratu dr. Gregorju Žerjavu. Vabimo članstvo Ljubljane in okolice, da se udeleži odkritja v čim večjem številu v civilu z znakom. Delegacija župne uprave se udeleži odkritja v krojih. — Župna uprava.

— — —

Sokol Radovljica priredi v nedeljo 18. t. m. ob 8. v Sokolskem domu proslavo desetletnice dograditve svojega doma. Na sporedu pevske, godbene in telovadne točke. Prijatelji in sodelavci, pridite, da v prijateljskem krogu obudimo spomine na preteklost in da se medsebojno ohrabrimo za nadaljnje delo v lastno, narodno in državno korist!

Delo Sokola v Virovitici se lahko imenuje vzgledno. Ne samo, da društvo kot tako vrši v svojem srezu popolnoma svojo dolžnost, skrbi tudi za razširjenje sokolskega udejstvovanja potom 19 sokolskih čet. Matično društvo samo šteje okrog 300 članov in 42 članic, 51 moškega in 25 ženskega naraščaja in skupno 233 dece, čete same pa imajo 888 članov in 41 članic. Nastop je priredilo najprej sredi avgusta društvo kot tako, nato pa so sledili vsako nedeljo nastopi čet vse do danes ob pomoči matičnega društva, vendar pa ob aktivnem sodelovanju čet. Uspehi, ki so doseženi, prekašajo vsa pričakovanja.

Zahvala br. dr. Scheinerja. Ob priliki svoje 70 letnice je prejel starosta ČOS toliko čestitk, da mu je bilo nemogoče, zahvaliti se vsakemu posebej. Zato je naslovil v uradnem listu ČOS »Vjestniku Sokolskem« toplo zahvalo na vse članstvo, kier pravi med drugim, da bo tudi v bodoče posvetil vse svoje skromne sile Sokolstvu, ki mu hoče zvesto in vdano služiti. Uspeh sokolske stvari mu je bil in je predmet njegovih največjih življenskih želja.

Češkoslovaški sokolski novinarji se bodo letos sestali 24. in 25. oktobra v Pragi. Dnevni red letošnjega sestanka obsega naslednje točke po uvodnih formalnostih: poročila br. Kreičega o registraciji sokolskih novinarjev, poročilo br. Križa o župnih poročevalskih šolah, kritika br. dr. Prohaske o župnih vestnikih, ki jih izdajajo vse župe v ČOS, dalje bo se pečal br. Jandasek o gospodarski strani župnih listov, ki je vsepovsod kot dobra, ter je nujno potrebna reforma. — Prihodnji dan 25. oktobra bo imel br. Jandasek najprej velik govor v Turnu kot novinarju, nakar bo ves ostali del dnevnega reda posvečen poročilom o župnih vestnikih, dalje organizaciji zletne propagande, dolžnostim sokolskih novinarjev pred, v času in po zletu. Končno pa bodo posvetili zbrani redaktorji nekoliko pozornosti tudi listom, ki jih izdaja ČVS sama. — Potrebno bo prav kmalu, da se pričnejo organizirati tudi jugoslovenski sokolski novinarji, ki jih je tudi že precej. Pa o tem drugič kaj več.

Iz življenja na deželi

SOVODENJ. Volilno gibanje je v Poljanski dolini prav živahno. V nedeljo se je vršil v gostilni Barbare Telbanove sestanek volilcev. Govornik dr. Zajc iz Ljubljane je navzočim možem in tantom v daljšem nagovoru očrtal pomen sedanjih volitev za Jugoslavijo; šolski upravitelj gosp. Perko pa je priporočal navzočim, da gredo 8. novembra vsi na volišče. Sestanek je končal v soglasnem razpoloženju, da bo Poljanska dolina manifestirala za državno idejo kar najlepše. Sestanek je zaključil župan Oselice gosp. Jezeršek z zahvalo govornikom in poslušalcem.

GORNJI GRAD. Za Sokolski dom v Gornjem gradu so nadalje darovali: po 2000 Din: Šarbova Marija in Žmavc Franjo (Gornji grad); po 500 Din: Prislanova Marija in Sbrizaj Teodor (Gornji grad); po 300 Din: Vovšek Franc (Kamnik) in Zagožen Jože (Ljubno); po 200 Din: Flux Fran (Gornji grad; skupaj 500 Din); po 100 Din: Korea Avgust (Gornji grad); inž. Marek (Celje); Mekinda Franc, Vovk Franc, Repevškova Jela in Gleščič Ivan (Gornji grad; skupaj 200 Din), Cajner Franc (Pusto polje), Ježovnik Franc (Kokarje); po 50 Din: Žmavc Franc (Gornji grad), Folčeva Marija (Stajngrob); po 20 Din: Pešlova Tinka (Gornji grad); po 5 Din: Mermolova Marija (Gornji grad). Bratska hvala!

DRAVOGRAD. Kolo jugoslovenskih sester že več let oskrbuje in vzdržuje v zimskih mesecih šolsko kuhinjo za revno šolsko deco. Kuhinjo bo otvorilo tudi letos. Šolska kuhinja za revno deco je zlasti v letošnjem letu zaradi hude gospodarske krize nujno potrebna in moramo akcijo našega požrtvovalnega ženstva za ohranitev kuhinje temboljpozdraviti. Kolo vzdržuje vsa leta kuhinjo z lastnimi sredstvi in s podporami posameznikov in je v to svrho priredilo v nedeljo dne 11. t. m. v Wolfovi gostilni čajanko, ki je bila povoljno obiskana. Zaradi splošne gospodarske krize so se skrčili tudi dohodki društva, zato pozivamo javnost, da priskoči društvu na pomoč. Vsak najmanjši dar v denarju ali v živilih je dobrodošel! Povsod se zbirajo zbirke za siromašno in ogroženo prebivalstvo, žrtvujmo tudi mi, pobrigajmo se za revno šolsko deco! Kolo pa naj se zaveda, da vrši v tem pogledu veliko delo, ki ga znajo prav ceniti zlasti oni, ki na lastni koži čutijo bedo.

Radio

Izvleček iz programov

Sobota, 17. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas in plošče. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: O kulturnem filmu. — 19: Angleščina. — 19.30: Zabavno štivo. — 20: Predavanje za gospodinje. — 20.30: Koncert godbe dravske divizije. — 22.30: Napoved časa in poročila. — Plošče.

Nedelja, 18. oktobra.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Se o drugih plemenitih kožuharjih. — 11: Salonski kvintet. — 13: Dnevne vesti in plošče. — 15.15: Dekliška ura. — 15.45: Operetne arije. — 16.40: »Materin greh«. — 20: Slovenske zdravice (kvartet »Glasbene Matice«). — 21.45: Salonski kvintet. — 22: Poročila. — 22.15: Jazz.

BEOGRAD 12.30: Orkestralen koncert. — 17.30: Jazz. — 20: Klavirski koncert. — 21: Schumannove pesmi. — 21.30: Komorna glasba. — 22: Poročila. — 22.30: Lahka godba. — ZAGREB 11.30: Klasična komorna glasba. — 17: Jugoslovenska glasba. — 20.30: Koncertni večer. — PRAGA 17.30: Plošče. — 18: Opera. — 19: Godba na pihala. — 20: Prenos iz Brna. — 22.20: Lahka glasba. — BRNO 18: Lortzingova glasba. — 19: Koncert iz Prage. — 20: Opereta. — 20.55: Letni časi v glasbi. — 22.20: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 17.30: Mešan program. — 20.15: Orkestralen in pevski koncert. — 22.10: Arije in pesmi. — 23: Ples. — DUNAJ 10: Orgle. — 11.05: Simfoničen koncert. — 13.05: Mandoline. — 15.05: Zabaven program. — 18.25: Italijanska komorna glasba. — Slavni pevci in instrumentalisti. — 21: Mešan program. — BERLIN 20.30: Opereta. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 15.45: Lahka glasba. — 18.15: Klavir. — 20.15: Koncert iz Lipskega. — 22.30: Godba za ples. — MÜHLACKER 17: Popoldanski koncert. — 19.30: Avstrijski skladatelji. — 21.15: Tretje dejanje »Valkire«. — 22.50: Ples. — BUDIMPEŠTA 15.30: Godalni kvartet. — 17.10: Orkestralen koncert. — 19.25: Revija — 21.25: Violinski koncert. — Ciganska godba. — RIM 17: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.10: Plošče. — 21: Koncert komorne glasbe. — Jazz.

Iz življenja in sveta

Japonci v Mandžuriji

Vojak japonske okupacijske armade v Mukdenu straži razglas v kitajščini, ki naznanja prebivalcem, da bo vsak poskus nemirov najstrožje kaznovan. (Glej članek s slikami »Borba za Mandžurijo« v najnovejši številki tedenske revije »Življenje in svet«

Nadarjenci izumirajo

Zanimive ugotovitve nemškega učenjaka

Nemci so v velikih skrbeh, ker število rojstev v njihovi deželi stalno pada, še bolj jih pa skrbi drug problem, ki je v zvezi s tem pojavom: namreč problem, da pada tudi procent nadarjenih otrok, dočim se veča odstotek nenadarjenih.

To dejstvo je dokazal neoporečno znani berlinski proučevatelj dednostne teorije, prof. Muckermann. Tako je preiskal stanje stvari v 6000 družinah nemških univerzitetnih profesorjev in je ugotovil, da nimajo niti toliko otrok, da bi se mogle te družine trajno ohraniti. Zastoj porodov v tej kasti traja že pol stoletja, torej veliko delj nego splošna tendenca nazadovanja porodov.

V Monakovem je proučil 809 družin izučenih in neizučenih delavcev ter primerjal šolske uspehe njih otrok. Družine izučenih izumirajo, družine neizučenih pa se množijo. In baš otroci teh ne kažejo dobrega napredovanja v šoli, dočim je pri prvih narobe. Tudi tukaj torej izumira boljša dedščina, slabša pa se ohranja.

V Bremenu ima 7000 družin, katerih otroci posečajo višje šole, povprečno 2 otroka — premalo, da bi se mogle ohraniti; v Stuttgartu gre edini porast prebivalstva na rovaš družin, katerih otroci posečajo pomožne šole. Isto žalostno sliko kažejo raziskovanja po drugih nemških mestih. Seveda se lahko tudi v družinah nižjih slojev rodijo nadarjeni otroci, toda nešteviln učenjaki so že dokazali s številkami v rokah, da je njih odstotek neprimerno manjši nego odstotek nadarjenih otrok iz višjih slojev. Tako ugotavljajo zadnje statistike, da so otroci iz najvišjega poklicnega sloja dosegli v 32.5 odstotka svojega števila najboljšo klasifikacijo (med otroci tega sloja sploh ni bilo nobenega, ki bi imel »komaj zadosten« ali »nezadosten« red), otroci najnižjega sloja pa komaj v 10 odst. svojega števila!

To so številke, ki dado res misliti in ki prerokujejo nemškemu narodu slabo bodočnost. Ni čuda, če so Nemci za svojo usodo v skrbeh.

Moderno mesto ob severnem tečaju

Sredi polarne puščave se dviguje moderno velemesto — Novi izgledi za svetovno gospodarstvo

Štiri stoletja so sanjali narodi o krajši trgovinski poti preko severnega tečaja do evropskih dežel. Ta sanja se sedaj izpolnjuje, kajti celo brodovje ladij s stotinami ton žita se odpravi v kratkem iz Port Churchilla v Hudsonovem zalivu proti Angleški.

Port Churchill je najnovejše moderno mesto na svetu, kajti tam, kjer se dviguje, je bila še junija tega leta polarna puščava in le tu pa tam je stala kakšna samotna eskimska snežna koča. Pred kakšnimi 30 leti se je tu naselil trgovec s kožuhovino in kožami William Beach, ki je že takrat prerokoval, da se bo prej ali slej na tem kraju dvignilo moderno velemesto. Redki tamošnji naseljenci in obmejni stražniki so se mu smejali — mož pa je imel le prav.

S Port Churchillom si otvorita severnozapadna Amerika in zapadna Kanada novo izhodišče k trgovskim središčem sveta. To bo v prvi vrsti izhodišče za izvoz ogromnih količin žita, ki ga pridelujejo v Kanadi. Velikanski so tudi naravni zakladi, ki jih čuva ta zemlja v svojih globinah, na milijone in milijone je živali, ki dajejo dragoceno kožuhovino in kožo. Ozemlja, ki obsegajo sto in sto tisoče kvadratnih kilometrov in ki so bila še pred kratkim izključna lovišča Indijancev in Eskimov, se bodo odprla civilizaciji in svetovnemu gospodarstvu.

Mesto še ni dograjeno, delajo ga na vseh koncih in krajih, stoji pa že velika elektrarna in dvigala za žito delujejo noč in dan. Nastajajoče mesto je last manitobske vlade, ki daje okoliško zemljo le v najem. Treba je bilo mnogo dela v skalna tla, treba je bilo obsežnega izsuševalnega dela, preden so lahko pričeli z graditvijo. Ceste, parki, bulvarji so postavljeni, poleg delavskih stanovanj in industrijskih ter pristaniških naprav stoje že mnoge banke in menjalnice, stoji tudi že prva misionska cerkev. Nihče, ki ni tu zaposlen, se ne sme naseliti v Churchillu, dokler ne bo vse dovršeno, in tudi za navaden poset je treba uradnega dovoljenja. Zato še ni hotelov, gostiln in prodajaln razen blagovnih skladišč in prodajaln za delavce. Ti se hranijo v ostalem po vzorno urejenih skupnih kuhinjah.

Prebivalstvo tvorijo torej sami moški — to je delavci, žensk je tu le 60 in so žene misionarjev, uradnikov in drugih nameščencev.

Med najzanimivejšimi zgradbami v mestu je veliko žitno skladišče, ki obsega 2 in pol milijona angleških mornikov in ki so ga zgradili v — sedmih tednih!

Navzlic svojemu strogo realnemu namenu bo imelo življenje v tem mestu ob robu severnega tečaja vendarle nekaj fantastičnega na sebi, tako daleč in vendar tako blizu civiliziranemu svetu.

Zločinec, umobolnež ali fantast?

Aretirani trgovec Silvester Matuschka, ki je prvotno priznal svojo soudeležbo pri železniškima atentatoma v Biatorbagyu in Jüterborgu, se je v podrobnostih tako zapletel v protislovja, da ga smatrajo za duševno bolnega. Ko je njegova žena zvedela za moževo priznanje, je hotela prostovoljno v smrt, vendar so jo pravočasno rešili. Slika kaže aretiranca z njegovo ženo in hčerjo.

Preveč izumiteljev

Češkoslovaški patentni urad prejme vsako leto povprečno 10.000 prijav za patentiranje novih izumov, od katerih pa more rešiti le kakšnih 20 odstotkov. Sicer pa je od vseh novih izumov komaj tretjina praktično uporabna, pri čemer jih največji del obleži po cela leta, ker primanjkuje finančnih sredstev za masno fabrikacijo. Le malo izumiteljev najde ljudi, ki so jih pripravljeni financirati.

Zanimivo je, da sta v prejšnjih časih razsvetljevalna tehnika in električna stroka največ vzpodbujali izumitelje, danes pa je največ izumov stroje stroke. Sledijo kemična industrija, živilna stroka, šele nato električna stroka in končno gradbena stroka.

Novi predsednik bolgarske vlade

Po odstopu min. predsednika Malinova je prevzel vlado dosedanji notranji minister Mušanov, ki vodi tudi vnanje ministrstvo

Janačkova prijateljica

V Brnu se je končal proces, pri katerem je šlo za dediščino, ki jo je zapustil slavni češki skladatelj Leoš Janaček svoji dolgoletni prijateljici Kamili Stösslovi, ženi nekega prodajalca starin v Pisku. Janaček je v svoji oporoki določil, da ji pripada pravica do tantiem za razne njegove opere, večje in manjše skladbe, kakor tudi obresti za neki legat v znesku 200.000 Kč.

Janačkovi sorodniki niso hoteli priznati njenih zahtev, češ, da je bil skladatelj ob času, ko je sestavil to testamentarno določbo, neodgovoren za svoja dejanja. Stösslova pa je dokazala na podlagi skladateljevega dnevnika, ki je v njenih rokah, da o kakšni duševni neodgovornosti v zadnjem času njegovega življenja ni govora, kar so potrdili tudi zdravniki sanatorija v Moravski Ostravi, v katerem je Janaček 12. avgusta 1928 umrl.

Sodišče je Stösslovi priznalo pravice do tantiem, glede obresti iz legata pa se je stvar uredila tako, da dobi 70.000 Kč odpravnine. Sodbo mora potrditi še češkoslovaško naučno ministrstvo.

Fernando de los Rios

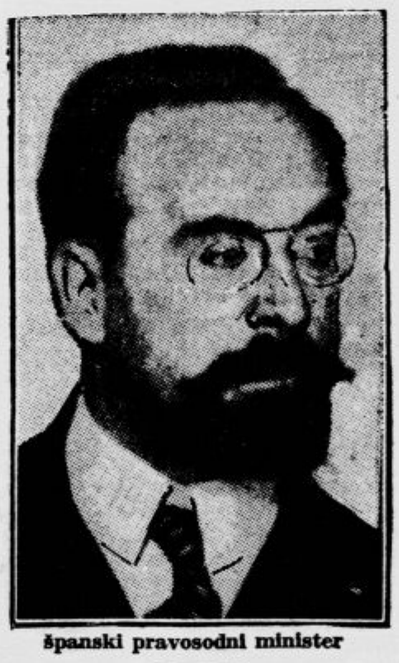

španski pravosodni minister

Samomorilčeva poroka na smrtni postelji

Pred kratkim smo poročali o samomorilnem poskusu, ki ga je izvršil francoski pisatelj Auguste Debray med generalno vajo »Generala Boulangerja« v pariškem gledališču St. Martin. Debray je zdaj v bolnišnici umrl. Pred svojo smrtjo pa se je dal poročiti, čeprav je bil tako slab, da so mu morali pri podpisu poročne pogodbe voditi roko.

Favay proces v Frankfurtu

Ravnatelj Sauerbrey, glavni krivec

V Frankfurtu ob Meni se je pričel proces proti ravnateljem tamošnje splošne zavarovalne družbe, ki so z drznimi spekulacijami, napačnimi bilancami in ponareditvami zakrivili polom ogromnega zavarovalnega podjetja

Češkoslovaški Edison

Prevratna iznajdba za razvoj avtomobilizma

Praški listi poročajo, da je češki tovarnar Josip Sousedik izumil nov tip električnega avtomobila ki bo v vsakem pogledu prekosil sedanja motorna vozila. O podrobnostih izuma, ki ga je Sousedik baje zaščitil z več patenti, se ne da izvedeti ni-

Josip Sousedik

česar podrobnega. Baje se bo izdeloval za normalno ceno, v obratu pa bo celo cenejši od bencinskih avtomobilov. Glede akcijskega radija, ki je bil doslej bolna plat vseh elektromobilov, je pri novem ustreženo vsem zahtevam in tudi zaradi terena se ni bati, da mu Sousedikov elektromobil ne bi bil kos.

Sousedik je neke vrste samouk. Pred desetimi leti je začel skoraj brez sredstev skromno mehanično delavnico v nekem zapuščenem mlinu v Vsetini ob Bečvi. Danes pa stoji prav na tem mestu njegova mogočna tovarna, v kateri zaposluje podjetni Sousedik že nad 300 delavcev. Nadeja se, da bo v petih letih svoj obrat, v katerem se izdelujejo vsakovrstni stroji, vozila in elektrotehniški predmeti, tako razširil, da bo dela za 1200 delavcev. Morda se mu bo to posrečilo že v dveh letih, če pojde vse posreči.

Dela bo dovolj, ker je Sousedik sam jako plodovit izumitelj Nad sto patentov v vseh kulturnih državah čuva plodove njegovega bistrega duha. Največ se je bavil in se še bavi z elektrotehniko. V tej panogi se mu je posrečilo nekaj prav pomembnih izboljškov na električnih motorjih za trofazni tok. Nič manjše pozornosti pa ne posveča izpopolnitvi akumulatorjev, ki bodo igrali nekoč še neprimerno bolj važno vlogo v elektrotehniki kakor danes. Akumulatorji so tudi srce njegovega bodočega električnega avtomobila in če bo imelo to res tako odlične lastnosti, kakor prerokujejo, potem se je morala Sousedku nedvomno posrečit naravnost epohalna spopolnitev teh shranjevalcev električne energije.

Starši se vmešavajo v proces

Incidenti v lübeškem procesu — Sovjetski zastopnik pri razpravi

Tretji dan lübeškega procesa je prinesel nekoliko razburljivih momentov. Starši, ki so doslej prisostvovali razpravi mirno, so postali ta dan z medklici tako glasni, da jih je moral predsednik resno posvariti.

Povod za te medklice je dala izjava dr. Altstaedta med zaslišavanjem, da je bil o neškodljivosti Calmettovega preparata tako prepričan, da je ž njim cepil lastno dete, ki se je rodilo v marcu 1931. Takoj se je oglasilo iz vrst staršev: »S katerimi preparatom sta ga pa cepili?« In Altstaedt je moral priznati, da to ni bil preparat, ki so ga izdelovali v Lübecku, temveč da si ga je naročil direktno iz Pasteurjevega zavoda v Parizu. Domačemu torej le ni zaupal in razumljivo, da je vzbudilo to priznanje med starši ogorčene besede.

Na neko ironično opazko državnega pravdnika se je v avditorju oglasil smeh. Predsednik ga je ustavil z ostrim glasom: Ne dovolim, da bi se tu smejali. Primer, ki ga tu obravnavamo, je tako resen in žalosten, kakor ni bil še noben primer, katerega so obravnavala nemška sodišča.

V nadaljnjem poteku razprave je dr. Altstaedt poudaril, da je prepričan o uspešnosti Calmettove metode, ki se je do aprila t. l. samo na Francoskem preizkusila brez škodljivih posledic na 380.000 dojenčkih. Tudi v drugih državah, kakor v Rumuniji, Španiji, Poljski, Švedski, Norveški, Danski in v Italiji, so jo uporabljali v veliki meri, ne da bi kdaj povzročila kakšno nesrečo.

Drugega naziranja je bil izvedenec dr. Uhlenhuth, ki je povedal, da jo je preizkušal zadnji čas na morskih prašičkih, kjer je pa pokazala v enem primeru slab učinek. Dr. Altstaedt je na to odgovoril, da je lahko razlika med učinkom kakšnega preparata na živalih ali na ljudeh.

Veliko pozornost je vzbudila med razpravo vest, da je sovjetska vlada predlagala, naj bi enega njenega zastopnika pripustili k razpravi kot opazovalca. Temu predlogu so ugodili.

Berlin – pomorska luka

V aprilu letošnjega leta je neka skandinavska pomorska družba uvedla poskusno zvezo z motornimi ladjami med nemško prestolnico in Skandinavijo. Berlinčani so bili glede uspeha te zveze skeptični, a se je obnesla tako dobro, da so jo sedaj izpremenili v redno zvezo in jo nameravajo razširiti še na Angleško, Francosko, Špansko in Finsko.

Motorne ladje, ki jih uporabljajo, obsegajo 260 do 280 ton in so pripravne tudi za promet na dolgih pomorskih progah. Ta promet je blagovnega značaja. Iz Berlina vozijo radio-material, kovine, kemikalije, tekstilno blago itd., iz Skandinavije les, ribje konserve, jeklo, papir, kože, mast, črevа itd. ter mnogo tranzitnega blaga za Češkoslovaško.

Volilna borba v Angliji

Hči ministrskega predsednika mis Ishbel Mac Donald pomaga očetu pri volilni agitaciji

Iz uredniškega koša

Novi grad. Mlad mož se je hotel naučiti trobente in si je izbral primernega učitelja. Ampak nedostatni čut učenčev za takt, je učitelju povzročil velike težave. Nekega dne bi bil nad njim skoraj obupal. Tedaj ga je razsvetlila prava misel. Vzel je jermen in ž njim kratkomalo zvezal svojo pa učenčevo nogo. Tako je moral učenec hote ali nehote pravilno udarjati takt z nogo.

Grofičje. Žena nekega kmeta, ki je istočasno babica, je bila nekam pozvana. Istočasno bi moral tudi kmet po nujnih poslih. A kdo bo za časa njiju odsotnosti nakrmil krave v hlevu, ko nista imela ne hlapca ne dekle? Mož pa jo je uganil. Zakril je preprosto hlevska okna s cunjami, da je vladala v hlevu popolna tema. Krave naj bi mislile, da je še noč in da še ni čas za krmitev. Za srečo so sosedje opoldne slišali tuljenje živali in jih sami nakrmili.

Nova Kolumbova vožnja

Španska vlada je naročila mornariškemu oficirju Juliju Guillenu, da mora potovati v Ameriko z ladjo, ki je točno posneta po

Kolumbovi »Santa Maria«. Tudi oprava ladje mora biti prav takšna, kakršno je imel Kolumb na svoji vožnji. Na sliki vidimo novo »Santo Mario«, katere navigacijski instrumenti izvirajo iz Kolumbovih časov.

Dokumenti o Krištofu Kolumbu

Po dolgoletnem iskanju je italijanski učenjak prof. Francesco Creti našel v španskih in italijanskih arhivih listine, ki baje dokazujejo neoporečno, da je bil odkritelj Amerike po rodu Italijan. V arhivu seviljskega muzeja je našel n. pr. listino, s katero je bil Kolumb l. 1492 po španski kraljevi dvojici imenovan za »indskega admirala«, a iz njenega besedila izvira, da je bil Kolumb inozemec. Tega in drugih dokumentov prof. Creti še ni objavil.

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije „Življenje in svet“?

Vsak dan ena

»Pomisli — ubila sta se, ko sta se peljala z avtom k poroki!«

»Hm, avto in poroka! Kako morejo ljudje siliti v take nevarnosti!«

ASK Primorje : SK Svoboda

V nedeljo se bo končalo prvenstveno tekmovanje v podsavezni ligi. V Ljubljani nastopita kot zadnji par Svoboda in Primorje.

Da je tekma izredno važna, dokazuje jasno prvenstvena tabela. Ako se posreči Primorju, da odnese dve točki, ni rečeno, da se bo zaradi tega povzpel na II. mesto. Ta placement je odvisen v največji meri od diference golov. Toda če bo moštvo v napadu igralo tako neefektno kot doslej, ne more pričakovati ugodnega rezultata.

Svoboda je v dosedanjem tekmovanju dokazala, da je klub, ki se je neupravičeno podcenjeval. To dokazujejo lepi rezultati, ki jih je moštvo doseglo proti vsem ostalim ligaškim klubom. Da bo skušala tudi jutri pokazati svojo moč, se splošno pričakuje.

Tekma bo pričela ob 15. na igrišču ASK Primorja ob vsakem vremenu. Prvenstveno tekmo ob 13.45 igrata rezervi obeh klubov.

Sport na deželi. V nedelio je kraniski Sokol priredil II. sportni dan ob sodelovanju Ljubljane. Jesenic. Škofje Loke. Stražišča in Tržiča. Ob 9. se je vršila olimpijska stafeta 800×400×200 m skozi mesto. start je bil pri trgovini Kušlan. Prva je dospela na cilj stafeta Sokola Stražišče v času 3 minute 44 in eno petino sekunde in si pridobila prehodni pokal mestne občine. II. je bil Sokol Krani I. v 3.45 min.. II. Sokol Šk. Loka v 3 min. 45 in dve petini sekunde. IV. Sokol Krani II. (tekstilna šola) v 3.57 min. Izven konkurence je dospel Sokol Tržič v 4 min. 4 in eni desetini sekunde. druga pa stafeta S. O. P. D. Krani. ki je dospela v času 4 min. 4 in dve desetini sekunde. V ženski stafeti si je priborila prvo mesto stafeta S. O. P. D. Krani v času 1 min. 15 in dve petini sek. Prejela je prehodni pokal Sokola Krani. Stafeta Sokola Krani je prišla na cilj v času 1 min. 17 in eni petini sekunde. Ob 11. se je vršila na telovadišču tekma v odbojki med moštvom Sokola Ljubljana Matica in Sokolom Krani. t. j. med prvakoma sokolske župe Ljubljana in Gorenjske sokolske župe. Odigrane so bile tri igre: prva 12:15 za Ljubljano. druga: 15:13 za Krani tretia: 14:16 za Ljubljano. Skupna razlika golov 41:44 za ljubljansko sokolsko župo. Rezultat jasno priča o enakosti obeh moštev. videti pa je bilo. da je domače moštvo boljše. mala diferenca gre tudi deloma na račun sodnika. Popoldne ob 14. so se pričele na letnem telovadišču Sokola nogometne tekme. katerim je prisostvovalo mnogo občinstva. Prva tekma med rezervo SK Bratstvom z Jesenic in rezervo Sokola Krani je bila v drugem polčasu prekinjena. Ob 16. sta nastopili moštvi Sokola Škofja Loka in Sokola Krani. Zmagali so Kraničani z 11:3. Domače moštvo je igralo odlično. Tekma je bila lepa in napeta. Huda borba pa je bila tudi med drukarji. vse pa je bilo v mejah dostojnosti. Po tekmah je moštva v telovadnici Narodnega doma pozdravil starešina br. St Završnik. razdelile so se nagrade. nato pa je bila prosta zabava. — Jutrišnjo nedeljo bo ob 15.30 tekma za nogometno prvenstvo Jesenic na sportnem igrišču Bratstva med domačima kluboma Borec in Svoboda. Oba kluba sta v dobri formi, zato se obeta zelo zanimiva borba.

Petoboj za prvenstvo dravske banovine in crosscountry bo priredila ilirijanska smučarska sekcija jutri dopoldne ob 10. Pri petoboju bodo na startu najboljši lahkoatleti Zupančič Neli, Stepišnik Milan, Banko in Putinja. Vsi atleti so se za nastop marljivo pripravili in je zmagovalca težko prerokovati. Zanimiv bo tudi gozdni tek smučarjev. Proga pelje z igrišča Ilirije na Rožnik, kjer je kontrola. Smer si izbira vsak tekmovalec po svoji volji, start se bo vršil v presledkih.

S. K. Ilirija. Članstvo plavalne sekcije se zbere 18. t. m. v proslavo desetletnice Kordeličevega sportnega udejstvovanja v restavraciji »Zvezda« ob pol 20. Polnoštevilno. — Hazenska sekcija ima jutri dopoldne od pol 11. dalje trening za vse igralke na igrišču. Ob pol 11. bo slikanje v tekmovalnih dresih za igralke Stana, Ida, Irena, Ada, Ela, Maruša, Marta in Boža, ki morajo biti na igrišču najkasneje ob 10.15.

ASK Primorje (nogometna sekcija). V nedeljo ob 10. igrajo juniorji z juniorji Hermesa. Postava prvega in rezervnega moštva za nedeljsko tekmo je v klubski knjigi pri Kovačiču.

S. K. Svoboda, Ljubljana. Za prvenstveno tekmo Svoboda : Primorje 18. t. m. so odrejeni: Naumovič, Zemljak, Potekal, Boncelj I., Habicht I., Bogme, Starman, Janežič I., Makovec, Erlich, Ozebek. Rezerve: Bončar, Šušteršič. Stranski sodnik: Stojkovič. Navedeni morajo biti točno ob 15. v garderobi Primorja. — Za predtekmo Svoboda : Primorje so odrejeni: Fugina, Marjetič, Tavčar, Habicht II., Batič, Šerše, Boncelj II., Drnovšek, Jakše, Janežič II., Scholmayer. Rezerve: Sedmok, Krivačič. Stranski sodnik Cotič. Navedeni morajo biti točno ob 13. v garderobi Primorja. Reditelji: Galof, Simonič in Orel. Nadzor blagajne Jakob Kovač, ki morajo biti točno ob 13. na igrišču.

ŽSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 20. zaradi tekem v nedeljo sestanek v »Zvezdi«. Sestanka naj se sigurno udeleže Mikluš, Oblak, Daneu, Prešern, Simčič I, Simčič II, Košenina, Glavič, Kos, Škrajnar, Fujhar, Klančnik, Zupančič, Mokorel, Primar, Sterle, Močnik, Novak, Por, Prijič, Lorbek, Kretič, Kerpan I in II, Ferjan, Lašic. Vsi in točno! Vlak v Trbovlje ob 7.; tekma na igrišču ASK Primorja ob 9.30.

SK Grafika. Danes ob 19.30 sestanek vseh nogometašev v klubskih prostorih v Del. zbornici. Sestanka naj se udeleže tudi vsi na novo pristopivši člani ter posebno gg. Kmetič. Kobal, Mihelič, Bežan in Pungerčar. Važno, zato vsi in točno!

Balkanske igre v Atenah

Atene, 10. oktobra

Danes popoldne ob 3.30 se je vršil program, določen za drugi dan III. balkanskih iger. Igram je prisostvovalo nekoliko manj ljudi ko v nedeljo, zanimanje vse eno raste in bo jutri gotovo doseglo višek. Siromašnejši sloji atenskega prebivalstva prisostvujejo igram — pred stadionom. Izvrstni mikrofoni jim javljajo vse rezultate, a tudi podrobnosti, tako tudi oni lahko dajo duška veselju zaradi zmag svojih ljubljencev in junakov. Najpopularnejši njihov atlet je vsekakor Mautikas, odličen all round atlet. ki ga pozna vsak otrok. Ne samo Atene. tudi provinca ga časti kot pravega narodnega junaka. Kolikor smo mogli izvedeti, bomo Mautikasa prihodnje leto imeli priliko gledati na internacionalnem mitingu v Jugoslaviji.

Kot prva točka so se vršili predteki na 200 m. Jugoslovani smo na tej progi imeli samo enega zastopnika — Skoka. V prvem predteku zmaga Mehmet-Ali (Turčija) pred Skokom (Jugoslavija), ki ni hotel forsirati in je ležerno tekel 23.2. Rezultat Mehmet-Alija je 22.6 (nov turški rekord), a tretji je bil Kirschner (Rumunija) s 23.4. V drugem predteku je bil prvi Mautikas s 23.8, drugi Rašef (Bolgarska) 24.4, tretji Rumun Ghiner. Za finale se je torej plasirala ta šestorica.

Tek 400 m zapreke. V to najtežjo disciplino smo Jugosloveni morali postaviti dva najmlajše tekmovalca Dremila in Martinija. Martini je to progo tekel celo prvič v življenju, toda vzlic temu sta se oba držala odlično.

I. predtek: 1. Miropulos (Grčija) 63.2, 2. Vitaljos (R) 63.4, 3. Martini (Jugoslavija) 63.6.

I. predtek: 1. Zaharopulos 65, 2. Harbanof (B) 65.3, 3. Dremil (J) 65.6.

Za finale sta se plasirala oba naša reprezentanta.

Troskok je bila zelo zanimiva disciplina dneva, ker se je vodila ogorčena borba za vsako polovico centimetra. Nas je zastopal rekorder Mioković. Siguren favorit je bil zmagovalec v skoku v višino Papanikolaus. ki skače redno čez 14 m. Do predzadnjega skoka je bil Mioković na 4. mestu in šele z zadnjim energičnim skokom si za 0.5 cm osvoji drugo mesto. 1. P. Papanikolaus (G) 14.07, 2. Mioković (J) 13.60, 3. Pavajot (R) 13.595, 4. Galopolos (G) 13.505. Po rezultatih lahko sodimo ostro borbo, ki se je vršila med poedinci.

Tek na 5000 m: 1 Nanos (G) 16:21.4, 2. Zukanas (G) 16:31.2, 3. Paveljuh (R) 16:43, 4. Predanić (J) 16:43.8. Jugoslovene je na tej disciplini zastopal samo Predanić, ki se je v ostri konkurenci še precej dobro držal. Zdi se, da je njemu izmed vseh največ škodovala grška hrana.

Metanje diska (helenski stil): dr. Narančić letos ni imel sreče. Po neuspehu pri metanju diska na Pauheleniosu je prišel popolnoma nepričakovano še drugi. Krivda je v tem, da dr. Narančić izboljšuje in menja svoj stari stil ter da je nastopil brez primernega treninga. Novi stil mu »leži« oziroma mu bo »ležal«. Saj na treningu meče kroglo čez 15 m. Tudi pri metanju diska so ga po na treningu doseženih rezultatih smatrali za favorita. Toda: 1. Gančev (B) 36.94, 2. Karabatis (G) 36.20, 3. Moljodopulos (G) 35.41 in šele 4. dr. Narančić 35.07 5. Havalek (R) 34.22. Zmagovalec Gančev je najboljši bolgarski atlet all roundist. Tudi lani je zmagal v tej disciplini.

Tek na 400 m zapreke finale: 1. Miropulos (G) 56.3, 2. Zaharopulos (G) 58, 3. Vitaljos (R) 60.2, 4. Dremil (J) 61, 5. Harbanov (B) 62. Dremil se je izredno dobro držal, tekel je blesiran. V predteku je namreč padel čez zapreko in si poškodoval nogo. Grka sta pokazala zelo lep stil. Mojster v tej disciplini Mautikas ni nastopil. Štedi se za finale 200 m.

Tek 200 m finale: Zdi se da je zanimanje za to točko bilo največje. Kako tudi ne. saj je bilo vprašanje prvega mesta popolnoma negotovo. Starter kliče in gledalci imajo priliko opazovati enega od lepih prizorov tekmovanja. 200-metraši klečе kopljejo startne jamice in se prijateljski razgovarjajo. Strel poči, toda na žalost je starter pokvaril lepo borbo. Poveljeval je zelo hitro, tako da se Skok in Mehmet-Ali še nista niti dvignila na povelje »Pozor«, ko je že počil strel. Mautikas, verziran v teh stvareh pobegne, ali že se zaženeta za njim v divjem sprintu tudi Skok in Mehmet-Ali. Tempo se ni menjal od starta do cilja. Pri 100 m se cm za cm Skok odmika in že se zdi, da bo siguren drugi, ko izvrstno trenirani Mehmet-Ali pritisne in 50 m pred ciljem ujame Skoka. Mautikas obrži na startu dobljene metre. Mehmet-Ali in Skok se koljeta. Mehmet je dal iz sebe vse, nahaja se v vodstvu ali Skok se še ne vda. Še nekaj metrov do cilja. Mehmet je izmučen, Skok ga v divnem finishu dohiteva, samo še prsa, ali že je cilj. Mehmet-Ali se zruši onesveščen, drugi je, prvi Mautikas in tretji Skok. Čas prvega je kolosalen, pa tudi čas Skoka mnogo ne zaostaja. Je to najboljši čas zadnjih let v Jugoslaviji, samo dve desetinki slabši od rekorda. Turški trener, bivši slavni nemški petobojec Abrahams je pohvalil lep stil Skoka, za kar gre hvala njegovemu trenerju, in mu prerokoval še lepe uspehe na sportnem polju. Škoda samo, da je to veličastno borbo pokvaril nemogoč starter Rumun. Na seji je bilo sklenjeno, da vsak narod da enega starterja, kateri so se razvrstili na poedine proge. Rezultat teka na 200 m: 1. Mautikas (G) 22.4 (nov grški in balkanski rekord), 2. Mehmet-Ali (T) 22.7, 3. Skok (J) 22.8.

Jugoslovenska štafeta je tekla v postavi Tučan, Nikhazi Madjarević, Skok. Zmago je odločil prvi človek grške stafete Georgakapulos. Tučan se ni hotel mučiti, kajti jutri ga čaka težka naloga, tek na 400 m.

Balkanska štafeta 800×400×200×100: 1. Grčija 3:28. 2 (balkanski rekord), 2. Jugoslavija 3:33.8 (boljši od jugoslovenskega rekorda), 3. Rumunija 3:35.8, 4. Turčija, 5. Bolgarska.

Sportni drobiž

Kakor Švedska, je tudi Italija že dolila svoj team v vojaškem peteroboju za olimpijado. Osem častnikov se že pridno pripravlja v rimski Centralni šoli za telesno kulturo.

Nemško nogometno reprezentanco so povabili na Japonsko, kjer naj bi nastopila šestkrat. Ali bodo Nemci šli, se še ne ve.

V italijanskih nogometnih klubih igra 30 Južnoameričanov.

Tudi Filipinski otoki bodo zastopani na olimpijadi. Odposlali bodo 50 mož, ki se bodo borili v lahki atletiki, plavanju in boksu.

Italijansko boksarsko amatersko moštvo je porazilo Dance s 3:2.

Niti francosko nogometno moštvo, niti telovadci ne bodo zastopani na olimpijadi. Tako je sklenil njihov olimpijski odbor. Odposlali bodo pa na vsak način lahkoatlete, plavače in strelce. Država jim bo dala okoli 12 milijonov dinarjev, kar bi pa bilo za nogometaše in telovadce premalo.

»Tilden Tours Corporation«, Tildnova družba profesionalnih teniških igračev je prispela v Evropo. Nastopili bodo najprej v Parizu. Poleg Tildna igrajo tudi K. Koželuh, Nusslein, Albert Burke, Richards, Plaa in Hunter.

Pri evropskih prvenstvih v dviganju uteži so zmagali, kakor je bilo predvidevati, Egipčani.

SOCIJALNA POLITIKA

Konsument, trošarine in carine

V teški gospodarski krizi, ki je objela vse države sveta, je ena prvih in največjih nalog zakonodaje, da posveča svojo pažnjo socijalnim problemom, ki nastajajo kot logična posledica svetovnega gospodarskega položaja. Zato toplo pozdravljamo odločne besede vlade, ki jih je stavila v volilno proklamacijo, da bo svojo gospodarsko politiko upravljala v duhu časa **odgovarjajočim socijalnim potrebam ljudstva.**

Socijalne nadloge tarejo danes vse stanove brez izjeme. Zato je ta poudarek tem večje važnosti, ker se zavedamo, da socijalno pravična državna gospodarska politika v prvi vrsti in najuspešneje lahko omili gospodarski pritisk na socijalno šibkejše plasti naroda, med katere pa spada danes tako kmetovalec, kakor državni, privatni nameščenec in delavec, torej ogromna večina našega ljudstva.

Kakor odločno odklanjamo vsako boljševiziranje našega gospodarstva od spodaj, tako pa tudi državno gospodarstvo ne bo smelo trpeti, da kdorkoli prenaša svoja bremena ali povečuje svoj dobiček na račun ljudstva. Zato bo nujno potrebno zaščititi proizvajalca vseh gospodarskih dobrin, to je kmeta in delavca, kakor tudi potrošnika teh dobrin, to je konzumenta.

Država mora v svojem delokrogu in po svoji zakonodaji regulativno vplivati in vršiti s tem tudi svojo socijalno funkcijo, ki more biti v tem slučaju usmerjena samo na korist skupnosti in splošnih interesov.

Vprašanje carin in trošarin spada danes tudi med socijalne probleme, zlasti ker sedanja urejenost tako carin kakor trošarin ne odgovarja duhu časa in je po vsem svojem značaju tudi neutemeljena. O tem razpravljati podrobneje, bi vodilo vsekakor predaleč, zato hočemo prikazati samo par primerov, ki jih omenja tudi letošnje zelo zanimivo poročilo Delavske zbornice, ki zadoščajo za dokaz neupravičenosti današnjih carin in trošarin.

Sladkor: Češkoslovaški sladkor franko meja stane za kg 3.80 Din, carina 3 Din, trošarina 5 Din, tako da stane z vsemi stroški veletrgovca 12.10 Din. Naša lastna sladkorna industrija ne plačuje nobene carine, kar znaša pri našem letnem konzumu 95.000 ton okrog 300 milijonov dinarjev, vendar je naš sladkor ravno tako drag kakor češkoslovaški. Izgovor, da se tako zaščituje naš eksport sladkorja, tudi ne drži, ker se naš eksportni sladkor ne prodaja v izgubo. Res je, da se je v poslednjem času trošarina zvišala za 1.65 Din pri kg. sladkor pa se je podražil v drobni prodaji samo za 1 Din, vendar nastane vprašanje, čemu taka zaščita sladkorja, kakor tudi drugo vprašanje, je-li visoka trošarina in carina, ki preobremenjuje blago prekomerno in znaša pri sladkorju dvakratno blagovno vrednost 9.65 Din, koristna, socijalno gotovo ni upravičena. Sladkor je domač produkt, ki stane danes v nadrobni prodaji 15 Din. Trgovec, ki mora prodajati sladkor v svojih papirnih vrečicah, zasluži na kg komaj 0.50 para; kmet, ki prideluje sladkorno peso, je absolutno odvisen v ceni od sladkornega kartela, konzument pa težko krije in to v mnogo manjši meri kot pa je to njegova resnična potreba, visoko ceno sladkorja Sladkor pa je v ljudski prehrani zelo važen faktor.

Odprava carine, znatno znižanje trošarine in pritisk na visoki dobiček sladkornega kartela bi konzum sladkorja samo dvignila; zato sladkorni kartel ne more biti bolje zaščiten, kakor naš konzument. Izpad dohodkov vsled odprave carin in znižanja trošarin pa naj se nadoknadi na uvoženih živilih luksuznega značaja, ki splošne ljudske prehrane ne prizadevajo.

Pivo: Pred vojno je stal liter piva 40 vinarjev, danes stane 9 Din; torej v relaciji 1 : 15, kar bi dalo ceno 6 Din za liter. Surovine, kakor ječmen, koruza in hmelj pa daleč niso v cenah v predvojnem razmerju in so baš te katastrofalno padle v zadnjih letih. Češko pivo je stalo 1929, postavljeno franko meja manj kot 2 Din za liter, naš kartel pa je zahteval zanj 5.20 dinarjev, torej 3 Din za 1 piva več in to baje v slabši kvaliteti kot je češko. Komu torej v korist? Zato je zaščitna carina, ki znaša pri pivu 6.60 Din za l, odločno neupravičena; posebej pa še iz razloga, da je ta carinska zaščita prinesla 35 pivovarnam najmanj 150 milijonov Din premije na leto. Pri tem konzumu piva je zaslužilo 2600 zaposlenih pivovarniških delavcev 40 milijonov Din na leto, konzument pa plačuje nepotrebno visoke cene.

Našteli bi lahko še celo vrsto živil in potrebščin za vsakdanje in nujno potrebno življenje, ki so vsled nepravilne ocene ali karteliranega gospodarstva na škodo države in konzumenta.

Zato bo revizija carin in trošarin nujno potrebna in izvršena po socijalnih vidikih bo lahko ugodno vplivala na naše skupno gospodarstvo, ki more biti usmerjeno v to, da se kupna moč konzumenta dvigne in ustvari denarju tudi ono kupno moč, ki jo zasluži.

*

Inozemski nameščenci in delavci v tekstilni industriji dravske banovine. Iz uradne statistike Delavske zbornice za l. 1930 posnemamo, da zaposluje ta industrija 413 inozemskih uslužbencev, od katerih odpade na delavce 153. ki so po večini Slovenci iz Primorja. Tujih uradnikov pa zaposluje ta industrija 35, obratovodij, mojstrov in preddelavcev pa 225. Vsekakor bi bilo želeti, da bi dobili enkrat tudi statistiko vseh inozemskih nameščencev po drugih industrijah, obratih in firmah, ki bi bila za presojo potrebe zelo potrebna. Brezposelnost se namreč pri nas javlja v neljubi obliki, zlasti še med inteligenčnimi poklici in smo mnenja, da bi lesti kakor tudi absolventi naših trgovskih in strokovnih šol lahko zamenjali tuje državljane. Kakor je sicer to za vsakogar težko, gre vendar našim ljudem v prvi vrsti za kruh. Taka statistika pa bi bila nujno potrebna tudi zato, da usmerimo svojo mladino v one poklice, ki jim nudijo zadovoljivo eksistenco in povsod tam, kjer so nameščeni tuji državljani.

Primorske novice

V tržaške okoliške osnovne šole se je vpisalo za novo šolsko leto mnogo manj učencev in učenk kakor lani. Do leta 1926. je štel prvi razred osnovnih šol v mestu in okolici nad 5000 otrok, letos jih bo komaj 3500, kajti tudi v mestu se je zmanjšalo število vpisanih. Začetkom šolskega leta 1931-32 je ukinjenih 17 nižjih razredov, večinoma v okolici in v predmestju. Sedaj iščejo po tisku vzroke za to. Pravijo, da je manj rojstev od 1926 dalje, slutijo pa tudi pasivno rezistenco s strani »drugorodnih« družin. Na Proseku je letos odpravljen en razred. »Popolo« trdi, da je Prosek vedno bolj nasproten mestu in njegovim institucijam. Na Proseku sta bila zažgana šola in rikreatorij. Morda sega nasprotstvo celo do bojkota osnovnega pouka za otroke? S Proseka sta mladeniča A. Španger in D. Rupel, ki sta bila obsojena pred posebnim tribunalom v Trstu, prvi na 30 in drugi na 15 let težke ječe. Nadalje dolži »Popolo« župnike, da nimajo zabeleženih vseh šoloobveznih otrok in morda posečajo izpuščeni kako tajno šolo. Upoštevati treba tudi izseljevanje družin iz tržaške okolice. Na tržaškem Krasu se vidi tuintam prazne in zapuščene hiše.. Leta 1913 je bilo v tržaških osnovnih šolah nad 28 tisoč otrok. V šolskem letu 1930 jih je bilo samo 22.705. Mesto šteje sedaj prebivalstva 250 tisoč, leta 1913 ga je bilo 242 tisoč. »Popolo« je k lanskemu padanju števila šolskih otrok priznal, da je polno italijanskih družin, ki ne pošiljajo svojih otrok v šolo, ker nimajo novcev ne za knjige in ne za obleko. Priseljenci iz Italije se malo menijo za šolsko obveznost svojih otrok.

Starejši Tržačani s skrbjo ugotavljajo, kako se trgovska usoda tržaškega pristanišča premika proti Benetkam in proti Sušaku ter kako se Trst kar ne more izviti iz položaja, ki pomeni zanj umiranje. Zraven se z vzdihom spominjajo prejšnjih lepih časov tržaškega prometa. 27. september je bil za tržaško pristanišče glede na sedanje razmer sijajen dan. Pri izkrcavanju in vkrcavanju blaga je bilo v obratu 809 železniških vozov. »Popolo« beleži to ves vzhičen in kara vse »laudatores temporis acti«, ki naj že vendar nehajo begati tržaško meščanstvo, kajti po njegovem prepričanju je gotovo, da se povzpne Trst zopet do svojih starih impozantnih prometnih številk. Sijajen dan pa je bil samo eden, ker je hitro padlo število vagonov in se bliža zopet dnevnim 230 vozovom, dočim jih imajo na dan Benetke 400, Genova pa 1200. Leta 1913 je bilo v Trstu pristaniškega prometa 61.472.000 kvintalov, leta 1924. ki je bilo izredno ugodno, 58.414.000 kvintalov, leta 1929 54.300.000 kvintalov, lani 43.299.000. Dosedanji letošnji prometni podatki kažejo, da bo leto 1931 slabše od 1930. Trst pada, Benetke pa rastejo v svojem pristaniškem prometu.

64 italijanskih otrok s Krka je bilo letos v Italiji na počitnicah. Iz poročil o uspehu počitniških kolonij, ustanovljenih od fašistov v inozemstvu, je razvidno, kako so fašisti »neodrešence« učili italijanščine in kako so z njimi dan na dan prepevali italijanske patrijotične in bojne pesmi.

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. -- Posamezna številka 2.— Din.

Vsem

ki so spremili

FRANCETA OGRINA

na njegovi zadnji poti, vsem onim, ki so položili rože na njegov grob, vsem onim, ki so nam izrazili sožalje, vsem se prisrčno zahvaljujemo.

Iskrena hvala Pevskemu zboru iz Most za odpeti žalostinki. Enako se iskreno zahvaljujemo g. primariju dr. Blumauerju za lajšanje njegovega stanja v sanatoriju in čč. sestram za postrežbo.

Ljubljana, 15. oktobra 1931. 12800

Malči Ogrinova **Dušan Ogrin**

Ustanovljeno 1852.

Teod. Korn

Ljubljana

Poljanska cesta št. 8
(prej Henrik Korn)

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in klosetne naprave.

VREČE
nove in rabljene
vseh vrst ter
juto za embalažo
ima vedno v zalogi
Mirko Mlakar
Ljubljana
Slomškova ulica 17
Telef. 29-47

Brez posebnih obvestil.

Po dolgem, težkem bolehanju je danes, v starosti 63 let, preminul v Grazu v bolnici usmiljenih bratov dragi soprog, skrbni oče, brat, svak in stric, gospod

Josip Mahorič

hotelir in veleposestnik

Truplo nepozabnega se prepelje iz Graza v Poljčane ter se položi v nedeljo, dne 18. oktobra ob 3. uri popoldne na domačem pokopališču k večnemu počitku. Sv. maša zadušnica se bo brala 19. oktobra ob 7. v farni cerkvi.

Poljčane, dne 14. oktobra 1931. 12791

Pipsy, Franc, Zmago, otroci. **Marija Mahorič,** soproga.

Hedvik Oroszy, sestra.

Prijatelje naše lepe knjige opozarjamo na

Šentpeter

originalni slovenski roman Juša Kozaka.

Izredno razgibano dejanje je postavljeno v središče staroslavne ljubljanske fare.

O. Hanstein:

Ali je kriva?

Roman

»To je kaj mogoče. — Seveda — ali je tudi listek, na katerem je bila popisana vsebina blagajne, sam položil v predalnik? Težko da!«

»Gospod deželni sodni svetnik, kdo je bil prav za prav v poslednjih urah pri starem gospodu?«

»Po Gudulinih izpovedbah, ki jih tudi služinčad potrjuje, je bila Gudula tisto popoldne veliko z doma in se je vrnila šele zvečer, ker je imela zaradi bližnjega potovanja v Harzburg obilo opravkov.

»Kaj je delal med tem stari gospod in ali je bil v hčerini sobi, tega ni mogel nihče povedati. Ob sedmih zvečer je gospod Wellhorn pozvonil in zahteval kozarec vina, češ da se čuti slabega. Ko ga je sluga prinesel, je bila kap že nastopila in stari gospod je ležal v nezavesti na tleh. Sluga je takoj po telefonu poklical hišnega zdravnika, ki je tudi res prišel, spremljan po svojem asistentu, in počakal pri bolniku, dokler se ni gospodična Gudula vrnila. Asistent je ostal vso noč v hiši in s hčerjo bedel pri bolniku. Proti jutru je nastopila smrt, ne da bi se bil Wellhorn zavedel.«

Schluter je pomislil.

»Vsekako je s tem po mojem mnenju najtežja sumnja izpodbita, zakaj kovčeg, v katerem je bil nakit, je bil edina shramba, ki je imela Gudula ključ od nje pri sebi. Predalnik je bil odprt. Prav tako sta bila tudi peč in predal pod oknom vsakomur dostopna. Mogoče bi bilo vendarle, da je prišel v sobo kdo drugi in tam nalašč tako nerodno nastavil pepel, listek in ključe, da bi obrnil sum na Gudulo Wellhornovo.«

»A kdo?«

»Tega na žalost ne vem.«

»Po tem takem moramo dalje iskati; vsekakor sem glede na to še zadržal akte.«

»Zdaj pojdem po justičnega svetnika.«

Schluter in višji stražmojster Schreiber sta vzela avtomobil in se odpeljala k justičnemu sveniku na dom. Nedaleč od hiše je stal redar v civilni obleki. Schluter je stopil k njemu.

»Nu?«

»Ni se še pokazal.«

Na zahtevo sodišča niso listi še ničesar poročali o razkrinkanju lažnega Wellhorna. Kriminalna uradnika sta krenila na vrh in Schluter je v tem še zaklical straži:

»Pazite na zadnja vrata.«

Na stopnicah jima je prišel naproti justični svetnik z majhnim kovčegom v roki. Schluter ga je veselo ogovoril:

»Ravno prav, gospod justični svetnik! Ali se odpravljate na pot?«

Justični svetnik Mamert se je hitro zbral.

»I, seveda.«

»Že v Švico? —«

»Nemara da.«

»Če bi bili tako prijazni — samo pet minut.«

»Avtomobil že čaka.«

»Saj bomo takoj opravili; potem se lahko peljemo nekaj časa skupaj.«

Justični svetnik je okleval.

»Ali ne bi mogli spotoma?«

»Časa vam ostane več ko dovolj. Samo majhno sporočilo imam za vas — skratka, na stopnicah ne moremo govoriti.«

Justični svetnik je nerad odklenil vrata. Očividno ni bilo v stanovanju nikogar.

»Nu, tedaj — prosim.«

»Saj res, ali že imate zame stanovanje v Švici?«

»Na žalost ne.«

»Nu, morda vem jaz stanovanje za vas.«

Vprašujoč pogled ga je zadel, a Schluter je bil videti čisto nedolžen.

»Prosim, sediva trenutek. Ali vam smem ponuditi smotko?«

»Hvala, ali — —«

Justični svetnik je sedel kakor na žerjavici. Schluter se je ljubeznivo smehljal.

»Tak — lep pozdrav imam za vas.«

»Pozdrav? Od koga?«

Z najdobrodušnejšim glasom in obrazom, ki si ga je moči misliti, je Schluter odvrnil:

»Od vašega gospoda sina, ki je v preiskovalnem zaporu naš gost in ki ste ga hoteli pod imenom Alfreda Wellhorna vtihotapiti za dediča milijonskega premoženja. Škoda! Stvar je šla po vodi in vrli dečko je vse priznal —«

Justični svetnik je planil pokoncu in s široko odprtimi očmi zastrmel v komisarja.

»Vi — vi —«

»Nič se ne izvijajte. Bil sem tudi v Barmenu in imam tamkajšnje sodne spise. Plemenita priča in poklicni slepar pri kartah, ki je v Singaporeu po krivem prisegel, je bil sam na sodišču in kapitan ‚Elizabete', na kateri je bil vaš sin ladijski kuhar, ko je Wellhorn utonil, je prav v tem trenutku še tam.«

Justični svetnik se je spustil v naslanjač in zamolklo zaječal.

Cene malim oglasom:

Ženitve, dopisovanja, naznanila ter oglasi trgovskega, reklamnega ali posredovalnega značaja: vsaka beseda 1.— Din. Pristojbina za šifro 5.— Din. Najmanjši znesek 10.— Din. Ostali oglasi: vsaka beseda 50 para. Pristojbina za šifro 3.— Din. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati še pristojbino 2.— Din. Pristojbine je vposlati obenem z naročilom. Čekovni račun pri Poštni hranilnici v Ljubljani 11.842. — Telefon številka 2492. 3492

Mali oglasi

Za odgovor 2 Din v znamkah

Naslove malih oglasov

dobite takoj po izidu lista v podružnicah „Jutra" v Mariboru, v Celju, v Novem mestu, v Trbovljah in na Jesenicah, ki sprejemajo tudi naročila na male oglase in inserate.

Služba dobi

Iščemo agilne gospode za sodelovanje
Gospodom, ki so dobro verzirani v knjigovodstvu — se nudi lep postranski zaslužek. Dobri akviziterji se sprejmejo tudi za stalno, proti fiksumu in provizij. Iščejo se tudi
krajevni zastopniki
za dravsko banovino. Pismene ponudbe na naslov: »Kartoteka«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I. 297-1

Tkalnega mojstra
zmožnega voditi manjši obrat, sprejmem takoj. Starejši samci imajo prednost Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Mojster«. 45684-1

Kavožgalca
izvežbanega sprejme pražarna kave v Ljubljani. — Ponudbe pod šifro »Kavožgalec 45« na oglasni oddelek »Jutra«. 45660-1

Nočni čuvaj
dobi mesto v večjem trg. podjetju v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Nočni čuvaj 1931«. 45661-1

Uradnico
za notarsko pisarno na deželi sprejmem s 1. decembrom. Ponudbe z navedbo zmožnosti in zahtev do 21. oktobra na oglasni oddelek »Jutra« pod »Notarska pisarna«. 45687-1

Pekovskega vajenca
z vso oskrbo v hiši sprejme Pavlin, Dobrava-Vintgar 45681-1

Šiviljo
za popravila oblek in perila iščem na dom. Ponudbe z navedbo cene poleg hrane na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Za popravila«. 45712-1

Prodajalko peciva
mlado, pošteno in čedno dekle iščemo za kavarno. Vprašati med 12. in 14. v pisarni kavarne Emona. 45717-1

Mesar. vajenca
sprejme takoj Leopold Jesih, mesar v Medvodah. 45626-1

Navijalko
(špularico) dobro izurjeno sprejme pletilna industrija Mahkota, Celovška cesta 44 45667-1

Za madžarskega korespondenta
bi imeli za nekaj ur tedensko dela, katero bi dajali na dom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45646-1

Perfektno šiviljo
za krznarski stroj, sprejmem v stalno službo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45640-1

Trgovskega učenca ali učenko
sprejme boljša delikatesna in špecerijska trgovina v Ljubljani. Vsa oskrba pri starših. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45637-1

Gospodinja (gospa)
srednjih let, dobra kuharica, vajena gospodinjstva v boljši hiši (četudi še ni služila) se išče za boljšo hišo v notranjosti Srbije. Ponudbe s sliko na naslov Teocomp, Zagreb, Jurčičeva ulica 8. 45728-1

Sobarica
z dobrimi spričevali, dobi službo pri mali rodbini. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45732-1

2 dobra kamnoseka
sprejmem. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 45750-1

Učenko
sprejmem v trgovino mešanega blaga. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 45755-1

Kroj. pomočnika
za male kose sprejme Rozman, Ljubljana VII, Podjunska ulica. 45760-1

Krojač
zmožen samostojno voditi in krojiti delo po meri — dobi takoj mesto. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Izurjen krojač« 45798-1

Vajenca - slugo
ki bi se obenem izučil lepe obrti, sprejmem proti tedenski plači. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Hitro«. 45789-1

Zaslužek

Krajevne zastopnike
za vse večje kraje Slovenije iščem za praktično novost. Stalen postranski zaslužek. Ponudbe z znamko na naslov: J. Čurk, Moste pri Ljubljani, Predovičeva 15. 45758-3

Trgovski potniki

Fiksum in provizijo
nudimo potnikom za obisk privatnih strank za Ljubljano in okolico ter vso dravsko banovino za manufakturno blago. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Fiksum in provizija«. 45053-5

Potnika
manufakturne stroke — za obisk privatnih strank sprejmemo. Ponudbe pod šifro »Fiksum in provizija« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 44942-5

Službe išče

Prodajalka
z večletno trg. prakso, izurjena v trgovini mešanega blaga, vešča pisarniških del, s I. letnikom trgovske šole, želi kjerkoli namestitev. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dobra moč 27«. 45584-2

Hlapec
vojaščine prost, vajen vsakega dela in konj, išče službo za takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 45628-2

Prodajalka
izučena v mešani trgovini, z večletno prakso, išče primerno namestitev v mestu ali na deželi. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 45696-2

Absolvent učiteljišča
zmožen vsakega dela, lepopisec, dober risar, poln idealizma do dela, išče kakršnokoli zaposlitev. Inštruiral bi tudi vse predmete za osnovno in meščansko šolo. Nastopi takoj! Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vsestransko uporaben«. 45622-2

Mlada natakarica
ki bi pomagala tudi druga dela, želi službo za takoj ali pozneje. Zmožna kavcije. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Pridna Anica«. 45729-2

Kot učiteljica
najraje izven Slovenije bi šla k boljši družini. Zmožna sem slovenščine in nemščine. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45757-2

Mladenič
star 16 let, pošten in priden, z 1 razr. gimnazije, gre takoj v trgovino na deželo, kjer bi imel vso oskrbo v hiši. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45774-2

Mehanik
s specialnim šoferskim izpitom za vso državo, vojaščine prost, trezen in zanesljiv, želi službo šoferja ali v kaki boljši delavnici. Naslov pri podruž. »Jutra« v Celju. 45793-2

Delovodja-obratovodja
elektrotehnične in strojne stroke, želi premeniti službo. — Gre tudi kot risar, konstrukter ali nadmonter Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Izvrstna spričevala«. 45475-2

Natakarica
dobro izurjena, ki govori poleg slovenščine tudi italijansko in nemško, išče službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Natakarica«. 45801-9

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo Auto) telefon 2236
Prva oblast. koncesijonirana Prospekt 15 zastonj — pišite ponj! 251

Gdč. dijakinji
klasične gimnazije, nudim stanovanje z zajtrkom proti uspešni inštrukciji prvošolke. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45743-4

Motorna vozila

Motor s prikolico
kupim. Ponudbe na naslov Gorjane, poštno ležeče — Kamnik. 45695-10

Avtotaks, koncesijo
za Ljubljano z vozom vred prodam. Neizvežbani dobi pouk. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Prodam«. 45678-10

Motocikli
brezkonkurenčni, na obroke po 550 Din. V svrho dostave prospektov pošljite Vaš cenj. naslov na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Brezkonkurenčen«. 45781-10

Tovorni avto
znamke Puch, 35 HP, naprodaj. Dopise na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Auto«. 45784-10

Prodam

Brinovo olje
večjo množino po dogovoru proda Franc Rožman, Podstrmec — Velike Lašče. 45411-6

Sadna drevesa
samo zanesljive prvovrstne vrste za jesensko ali spomladansko saditev si nabavite takoj pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3/I. Zahtevajte cenik. 45632-6

Mlinska garnitura
kompletna za valjčni mlin kapacitete 7000 kg žita na dan, stroji »Seck« Dresden, vse v preciznem stanju, skupno ugodno naprodaj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Mlinski stroji«. 45592-6

Pritlična drevesca
enoletna, za vzgojo špalirjev in druge vrtne rastline oddaja šolski upravitelj Lovše v Notranjih Goricah 45700-6

Štedilnik
malo rabljen naprodaj v Zalogu, baraka štev. VI. 45723-6

Veliko železno peč
za 400 Din proda T. Mencinger, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 43, dvorišče. 45718-6

Enovprežni voz
v dobrem stanju prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45524-6

Več starih vrat
hišnih in kletnih ter večja množina starih desk naprodaj na Cankarjevem nabrežju št. 3. 45754-6

100 gramofon. plošč
zelo poceni naprodaj na Dunajski cesti štev. 36. 45790-6

Namizne blagajne
nove poceni prodam. Zelo pripravno za trgovce, ker sama vsako plačilo registrira. Event. na obroke. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »300« 45300-6

Peči za žagovino
najboljšega sistema in zelo trpežne razpošilja na osemdnevno poskušnjo tvornica R. Jakelj, Slovenjgradec. 45780-6

Kupim

Kožuh. garnituro
perzijansko, dobro ohranjeno kupim. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Pelc«. 45725-7

Zephir peč
500.3, veliko, dobro ohranjeno kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »500«. 45591-7

Pohištvo

Spalnico
dobro ohranjeno ugodno prodam v Prisojni ulici 3/II vrata št. 8. 45704-12

Jedilnico
(orehovo) ter pisalno mizo radi selitve poceni prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45629-12

V najem

2 dvoriščna lokala
za mirno obrt ali za pisarno oddam s 1. novembrom v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8. 45812-17

Skladišče
z lokalom ali brez, na pripravnem kraju vzamem v najem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »November«. 45816-17

Kapital

Denar
400—500.000 Din naloži najsigurneje kdor posodi na posestvo proti vknjižbi na prvo mesto z desetkratno garancijo. Ponudbe z navedbo primernih obresti na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »400.000—500.000«. 45686-16

20.000 Din posojila
iščem proti 12 % obresti. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Sigurno vrnem«. 45814-16

Kolesa

Kolo
ker nima prostora za shrambo, pod ceno proda Anton Maver, Jegličeva ulica 5. 45601-11

Moško kolo
Aiglon poceni naprodaj v garderobi pri Figovcu. 45773-11

Posest

Enonadstropno hišo
ki donaša 2400 Din mesečno, ugodno prodam proti hranilni vlogi in nekaj gotovine. Na hiši je večja hipoteka. Stanovanje kupcu takoj na razpolago. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45710-20

Hišo ali vilo
kupim proti gotovini. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Gotovina dobrodošla«. 45705-20

Stanovanjsko hišo
novo, z dvema sobama, kuhinjo, pritiklinami in 3000 m² vrta, poleg Novega mesta prodam. Stavba ima solnčno lego in lep razgled na pokrajino. Ponudbe je nasloviti: Smihel štev. 8. pošta Novo mesto. 45582-20

Lepe stavb. parcele
pod Rožnikom ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45638-20

Štiristanovanj. hiša
z velikim vrtom naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45788-20

Majhno hišico
tik Ljubljane kupim. Posredovalci izključeni. Ponudbe z navedbo cene na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dvosobna«. 45733-20

Hišico z vrtom
10—15 km od Ljubljane, do pol ure hoda od železniške postaje kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Hišica« 45769-20

Lokali

Lokal s skladiščem
na prometnem kraju oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45297-19

Poslovni lokali
na Dunajski cesti št. 29/I so s 1. septembrom na razpolago. Poizve se istotam 43374-19

Lokal
pripraven za trgovino, obrt ali pisarno, takoj odda Mahkota, Celovška c. 44. 45668-19

Trgovina
ugodno naprodaj. Potreben kapital 60.000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »60.000 Din«. 45806-19

Za delavnico
oddam prostor na Celovški cesti 41. 45797-19

Stanovanja oddajo

Stanovanje
sobe, kuhinje in jedilne shrambe, v novi hiši, 10 minut od kolodvora ali novega tramvaja oddam. — Vižmarje št. 11 pri Ljubljani. 45385-21

Sobo in kuhinjo
oddam v Zeleni jami. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45724-21

Stanovanje
2 sob in pritiklin oddam s 1. novembrom v Močnikovi ulici št. 5. 45722-21

Stanovanje
5 sob. kuhinje in pritiklin, na Tržaški cesti, za 1250 Din odda »Posest«. Miklošičeva 4. 45427-21

Lepo stanovanje
2 sob. kuhinje, predsobe, kopalnice in terase oddam z novembrom pod Rožnikom, cesta XII štev. 11. 45280-21

3 lepa stanovanja
s sobo, kuhinjo in kabinetom ter sobo kuhinjo pritiklinami in vrtom, v bližini nove šišenske cerkve v novi hiši oddam po zmerni ceni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45288-21

Dvosob. stanovanje
podpritlično, s predsobo in pritiklinami, zelo suho in solnčno (Bežigrad) odda Franja Snoj, Prešernova ulica 30. 45737-21

Stanovanje
v krasni in solnčni legi sredi mesta — 2 večji, 2 manjši sobi, kuhinja in pritikline oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45742-21

Trisob. stanovanje
z vsemi pritiklinami takoj oddam v Slomškovi ul. 10 — Kodeljevo. 45761-21

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami, lepo, solnčna lega, v visokem pritličju oddam s 1. novembrom. — Poizve se za Bežigradom v Pleteršnikovi ulici št. 24 med 2. in 3. uro, ali pri K. Pučnik, Tavčarjeva ul. št. 3. 45815-21

Stanovanje
2 sob. kuhinje in pritiklin oddam z novembrom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45809-21

Stanovanja iščejo

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami, najraje v mestu ali blizu Bežigrada išče s 1. novembrom zelo mirna in snažna stranka 3 odraslih oseb. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stranka treh mirnih oseb«. 45621-21/a

Stanovanje
sobe in kuhinje, po mogočnosti v centru iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Stanovanje«. 45799-21/a

Stanovanje
2 sob in kuhinje, event. 1 sobe, kabineta in kuhinje išče mirna in točna stranka 3 odraslih oseb. — Naslov: Ogric, trg., Sv. Petra 13. 45808-21/a

Stanovanje
sobe, kuhinje in kopalnice iščem za takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45807-21/a

Sobe oddajo

Dve vezani sobi
lepi in veliki, poleg sodišča oddam s 1. novembrom 1, 2 ali 3 gospodom z vso oskrbo v Tavčarjevi ulici štev. 4/II. levo. 45508-23

Opremljeno sobo
oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45679-23

Sobo na Mirju
oddam 1 ali 2 gospodoma. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45716-23

Sobo
s strogo posebnim vhodom in tekočo vodo v umivalniku oddam s 1. novembrom. Poizve se v Streliški ulici 6/II. 45714-23

2 opremljeni sobi
oddam s 1. novembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45709-23

Mesečno sobo
s hrano ali brez oddam blizu kolodvora. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45707-23

Lepo sobo
s separatnim vhodom in kopalnico v centru mesta oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45384-23

Lepo sobo
opremljeno, mirno, s posebnim vhodom takoj oddam v Gradišču. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45636-23

Dve prazni sobi
(brez kuhinje) veliki, parketirani, takoj oddam zakonskemu paru, ki ima čiste mobilije. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45727-23

Prazno sobo
parketirano — snažno in zračno, z električno razsvetljavo, v novi vili za Bežigradom po zmerni ceni takoj oddam. Podmilščakova 7/I, vila Zvonka. 45745-23

Ob Tivoliju
oddam lepo separirano sobo z vso oskrbo. Rutarjeva ulica 4a. 45454-23

Opremljeno sobo
po nizki ceni oddam dvema gospodoma ali gospodičnama. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45759-23

Majhno pisar. sobo
oddam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45772-23

Sobe iščejo

1 ali 2 prazni sobi
separirani, s kopalnico, v centru mesta iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Takoj ali za 1. november«. 45477-23/a

Sobo
s strogo posebnim vhodom in souporabo kopalnice, v sredini mesta iščem s 1. novembrom. Ponudbe pod »Boljši gospod« na oglasni oddelek »Jutra«. 45623-23/a

Prazno sobo
s posebnim vhodom, v bližini Gledališke ulice išče s 15. novembrom gospodična uradnica. Ponudbe pod »Uradnica« na oglas. oddelek »Jutra«. 45770-23/a

Dijaška stanovanja

K dijaku
sprejmem sostanovalca — najraje zanesljivo solidnega dijaka iz boljše rodbine — z vso oskrbo. Prost vhod, elektrika in center Ljubljane. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45766-22

Dopisi

V kavarni »Emona«
ste sedela na koncu pod zrcalom desno, v temnomodrem v četrtek ob 19. uri. Vljudno prosim za naslov na oglasni oddelek »Jutra« pod »Slučaj«. 45690-24

Guminogavice
najcenejše in v veliki izberi dobite samo pri Adeli Besednik, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6. 43666-24

Trgovski pripravnik
išče za svojo že vpeljano trgovino korespondenco z mlado gospodično, enake stroke. Prednost imajo gospodične poštenih in dobro situiranih staršev z dežele. Samo resne ponudbe s sliko, katera se vrne, na oglas. oddelek »Jutra« pod »Srečna bodočnost št. 1915« Tajnost zajamčena, anonimna pisma odklanjam. 45335-24

Ženitve in poroke
posreduje najbolj vestno in diskretno koncesijonirani Zavod za sklepanje zakonov »Rezor« Zagreb, pošta 3 — Informacije in prospekte pošilja proti vposlani poštni znamki za 10 Din. 213-24

Uspešno negovanje obraza
s prvovrstnimi preparati. — Kosmetični salon Darinka Vdovič, Ljubljana, Gradišče št. 2. 45098-24

Muzikaličen
akademik ali uradnik naj pošlje svoj naslov, opis življenja in zahteve honorarja na oglasni oddelek »Jutra« pod »Spremljevalec«. Slika zaželjena. 45748-24

Otožni pogled
naj Te nikar ne vznemirja — Saj Ti želim samo srečo 45788-24

Sadje

Hruške za kuhanje žganja
kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Tepke«. 45726-34

Orehov
izvrstnih več vagonov zelo ugodno nudim. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 45779-34

Pridelki

Suhe gobe
v vsaki množini kupuje E. Vajda, Čakovec. Ponudbam priložite vzorce. 45685-33

Lep jedilni kostanj
po Din 1.50 kg razpošilja Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu. 44578-33

Glasbila

Gostilničarji!
Prodam lep, skoraj nov gramofon-avtomat, najbolj še znamke, popolnoma sam delujoč, vmet 1 Din, zraven 12 lepih plošč Vse skupaj za polovico nabavne cene. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45209-26

Nov pianino
in kratek klavir poceni proda ali posodi na dom Zima, Wolfova ulica 10/I. 45747-26

Stroji

Pletilne stroje
poceni proda »Tehna« v Ljubljani, Mestni trg 25/I. 45682-29

Pisalni stroj
»Adler«, najnovejši model, malo rabljen, ugodno prodam, event. na obroke. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45301-29

Več šivalnih strojev
v dobrem stanju po nizki ceni proda trgovina perila C. J. Hamann, Ljubljana. 44927-29

Obrt

Veliko izbiro damskih klobukov
po nizkih cenah dobite v modnem salonu — **Ogrinc Pavli, Miklošičeva cesta 28.** - Sprejemajo se vsakovrstna popravila; žalni klobuki vedno v zalogi. 45.179-30

Damske klobuke
zadnje novosti od 50 Din naprej. Preoblikovanje 28 Din. — Salon »La femme Chic«, Anica Puhek, Selenburgova ulica 6/I. 45771-30

Dražbe

Javna dražba
V Javnih skladiščih v Ljubljani, Dunajska cesta št. 33, se bo prodajalo na javni dražbi dne 19. oktobra t. l. kuhinjsko orodje (tolkači za sneg), 20. oktobra t. l. rabljeno pohištvo in predmeti gospodinjstva, rabljena trgovska oprava, rabljen osebni avtomobil, rabljeno mizarsko orodje (skobelnik), 1 zaboj sekir, 24. oktobra t. l. rabljena gostilniška oprava in predmeti gostilniškega gospodinjstva ter biljard. Pričetek dražbe vsakokrat ob 15. uri. 45765-32

Informacije

Izjava!
Podpisani obžalujem, kar sem žalega rekel napram Doviču Karlu in Ivi, ter njuni družini v noči od 29. do 30. septembra. Bil sem vinjen. — Zahvaljujem se Doviču Karlu in Ivi, da sta se z menoj izvensodno poravnala. — Blas Franc. 45701-31

Opozarjam
vsakogar, da nisem plačnica za dolgove, ki bi jih napravil moj sin Edward Hribšek, Marija Hribšek, Trbovlje II/84. 45778-31

Kam pa kam?

Kam v nedeljo
dne 18. oktobra 1931
na Golico
kjer je zatvoritev spodnje koče in bo ob tej priliki v soboto in nedeljo domača zabava. Za podzob in sladko kapljico preskrbljeno. Za obilen obisk se priporoča oskrbništvo. 45683-18

Filatelija

Filatelisti!
Raritetne znamke Lindberg in druge naprodaj najvišjemu ponudniku. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45735-39

Zdravstvo

Biti zdrav in za delo sposoben
Slavni znanstvenik Braun-Sekar, Karno, Štajnah in dr. so dokazali, da se, kadar nasitimo od bolezni utrujeni in izmučeni organizem z ekstraktom iz živlenjskih žlez mladih, zdravih in močnih živali (kakor je »Kalefluid«) ponovno vrača zdravje in moč in da prejšnji bolnik zopet uživa vse radosti zdravega in energičnega človeka. »Kalefluid« se dobiva v vseh boljših apotekah in drogerijah. — Brezplačno pošljemo detajlno literaturo »Preporod«. Miloš Marković Beograd, Kralja Milana 15 43478-40

Prvovrstne vrvi
motvoz, štrange, uzde in vse druge konopnene izdelke dobite najceneje v vrvarni
VAJT IN DRUG D. Z O. Z., Ljubljana
Kolodvorska ulica 6 12747

ZOBOZDRAVNIKI!
Zaradi preselitve g. dr. Levca, zobozdravnika na Jesenicah, v Maribor **ODDAM** zelo dobro vpeljane prostore s 1. novembrom 1931 v najem. Isti se nahajajo v centru mesta na najprometnejši točki, 3. minute od kolodvora. Prostore oddam tudi za drugo stroko.
Prednost imajo zobozdravniki. Vprašati je osebno ali pismeno pri lastniku hotela »Triglav«, Jesenice, Gorenjsko. 12789

RAZPIS
Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 24. oktobra 1931 ob 11. uri nabavo:
80.000 kg visokovrednega portland - cementa.
Pogoji se dobe na vpogled pri podpisani. 12799
IZ PISARNE DIREKCIJE DRŽAVNEGA RUDNIKA VELENJE.

Ugodna prilika za naložbo denarja.
Hiša z gostilno v sredini Kamnika, s korporacijsko pravico in zemljiškimi parcelami bo **prodana** na javni dražbi 19. oktobra ob 9. uri 30 minut pri sodišču v Kamniku.
Cenilna vrednost Din 330.000, najmanjši ponudek Din 186.000. Po dogovoru se bodo mogle prevzeti hipoteke.
Informacije daje dr. Žvokelj, advokat v Kamniku. 12790

Otvoritveno naznanilo vinotoča in delikatese
Naznanjam, da otvorim v četrtek, dne 15. t. m. vinotoč in delikateso na Dunajski cesti št. 34 nasproti trgovine Pollak. Točil bom pristna štajerska, dolenjska in dalmatinska vina po zmernih cenah. Vsak dan sveže zagrebško pivo.
Za obilen poset se priporoča
12724 **VIKTOR SEDEJ.**

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.